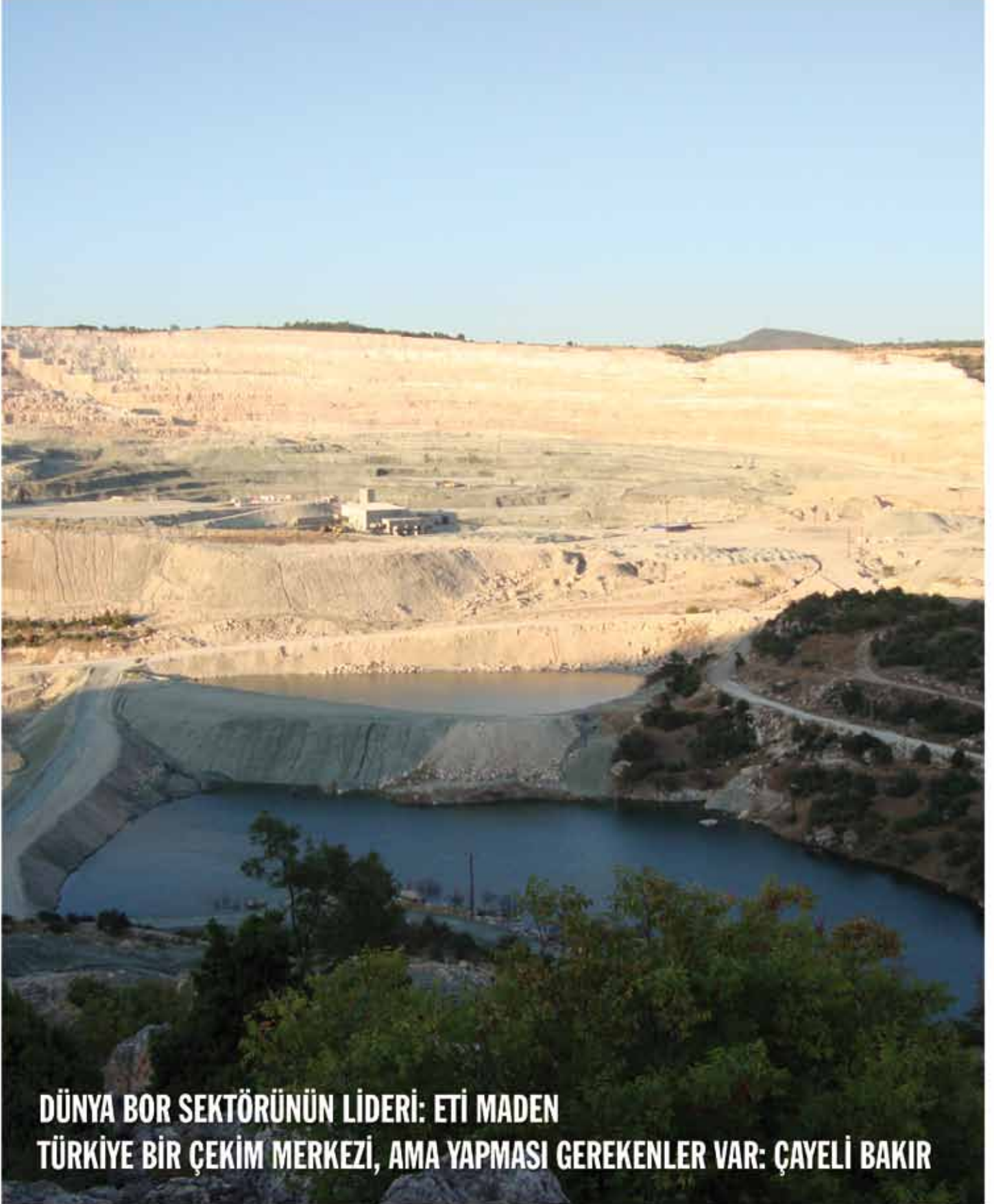

SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

**DÜNYA BOR SEKTÖRÜNÜN LİDERİ: ETİ MADEN
TÜRKİYE BİR ÇEKİM MERKEZİ, AMA YAPMASI GEREKENLER VAR: ÇAYELİ BAKIR**

- Bo-Rocks
- Zodiac
- Kuvars

www.delkom.com.tr info@delkom.com.tr

 delkomGRUP

Atlas Copco | Ingersoll Rand | Furukawa | Sandvik | Tamrock

Spare part alternatives for hydraulic rock drills

Q®-Enhanced Tijler 'Wireline Karotlu Sondaj' Standardı

- ✦ Patentli dış tasarımı,
- ✦ Üstün nitelikli Amerikan çeliği,
 - ✦ İşıl işlem,
 - ✦ Yüzey sertleştirme.

 **BOART
LONGYEAR™**
"The Original"

Stage-2

Emprenye Elmas Matkaplar

Maksimum delgi, minimum manevra

- ✦ Maksimum performans,
- ✦ Yüksek delgi kapasitesi,
- ✦ 16mm yüksekliğinde çift kademeli matris yapısı,
- ✦ Mükemmel sıvı sirkülasyonu ile hızlı ve sorunsuz sondaj.

mapek

Dünyanın lider sondaj makine ve ekipman
üreticilerinin **Türkiye'deki tek adresi**

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ;
MADENCİLİK SEKTÖRÜ
BAŞKANLAR KONSEYİ BİRLİĞİ
VE EUROMİNES
AVRUPA MADEN ENDÜSTRİLERİ
BİRLİĞİ ÜYESİDİR.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

TMD ADINA SAHİBİ ve YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mustafa SÖNMEZ

YAYIN KURULU

M. Atılgan SÖKMEN
B. Benjamen PİNTO
Ali Can AKPINAR
Melih TURHAN
Dündar RENDA
M. Mete YEŞİL

EDİTÖR

Evren MECİT ALTIN

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

YÖNETİM YERİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1 / 1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03 Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr
www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

Kasım 1992'den beri yayımlanan
Sektörden Haberler Bülteninin tirajı
2000 adet olup, Madencilik Sektörü
ile ilgili firmalara, Bakanlıklara,
TBMM üyelerine, ilgili kamu kuruluşlarına,
üniversitelere, dernek ve
vakıflara gönderilmektedir.
Sektörden Haberler Bülteni 3 ayda bir
yayımlanmaktadır.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler
yazarlarına aittir.
Derneği ve bülteni sorumlu kılmaz.

YAYINA HAZIRLAYAN VE BASKI HİZMETLERİ

Berr Ajans ve Organizasyon
Matbaa Hizmetleri
Mecidiyeköy Mah. Şehit Ertuğrul Cad.
Canitez İş Merkezi No: 3/13 Mecidiyeköy
Şişli / İSTANBUL
Tel : 0212 272 05 60
Fax : 0212 272 05 60
www.berrajans.com
info@berrajans.com

İçindekiler

**4 ARALIK DÜNYA MADENCİLER GÜNÜ
KUTLAMALARI PROGRAMI.....5**
4 Aralık 2011

SEKTÖRDE YAŞANANLAR.....6
Madencilik Sektöründe Uygulanması Gereken
Teşvikler

TÜRKİYE'DEN MADENCİLİK HABERLERİ

2023 İhracat Stratejisi-Maden Sektörü İhracat
Strateji Çalışmalarından Haberler.....8

22. Dünya Madencilik Kongresi ve Fuarı
“WMC-EXPO 2011” Gerçekleştirildi.....10

17. Uluslararası Bor, Bortür ve İlgili Malzemeler
Sempozyumu Düzenlendi.....12

19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongre ve
Fuarı.....13

İlk Büyük Çin Yatırımı Yolda.....16

Kömürdeki Artış Altınla Yarışıyor.....17

Madenlere 7 Milyar Dolarlık Yatırım Müjdesi
.....18

Lüle Taşı Madeni Açılıyor.....19

Hema Kandilli Kömür İşletmeleri Müdürü Nuh
Baş'ın Açıklaması19

Malatya'da Türkiye'nin İlk Pik Demir-Tesisi
Yapılacak.....20

Maden Sektörü Yüksek Kârı Buldu.....22

RÖPORTAJ ETİ MADEN.....24
Eti Maden İşletmeleri, 71 yıllık bir kuruluş.
2005'ten beri de dünya bor sektörünün lideri.
2000'de 436 bin ton olan bor kimyasalı
üretimini bu yıl sonunda 1.900 bin tona çıkarttı.

TMD YÖNETİM KURULU EMET'TE.....30
Türkiye Madenciler Derneği Yönetim
Kurulu'nun aldığı prensip kararı ile Yönetim
Kurulu Toplantılarını üyemiz işletmelerde
yapmaya devam ediyor. 2011 Eylül Ayı
Yönetim Kurulu Toplantısı Eti Maden
İşletmeleri Emet Bor İşletme Müdürlüğü'nde
Yönetim ve Denetleme Kurulu Üyelerimizin
yoğun katılımı ile gerçekleştirildi.

**MİNERAL VE METALLERİN
GÜNLÜK KULLANIMI.....32**

MADENCİLİK VE EKONOMİ.....34
2008 Küresel Krizinin Sonrası ve 2011 Krizi
Esnasında Küresel Madencilik Beklentileri

MADENCİLİK VE ÇEVRE.....37
Ülkemizde son yıllarda yaygınlaşmaya
başlayan çevre bilinci, eksik ve yanlış
bilgilendirmeler ile bilinçli olarak yürütülen
kampanyalar ile baltalanmaktadır.

MADENCİLİK VE HUKUK.....40
• Son Yasal Gelişmeler ve Yargı Kararları
Işığında Rödovals Sözleşmesi

• Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde
Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat.....45

DÜNYA'DAN MADENCİLİK HABERLERİ

Bakır Fiyatı, Son 14 Ayın En Düşük
Seviyesinde50

• Rusya ile İran Arasında Çinko Madeni
Anlaşması

• Afganistan'dan Zengin Maden Rezervleri
Bulundu

Madencilikte Dünya Devi BHP Billiton
Rekor Karımı Açıkladı.....51

• Kazakistan'da Orta Asya'nın En Büyük
Madencilik Fuarı Yapıldı

• Affero Mining, Nkout Projesinde Yüksek
Kalite Demir Cevheri Açığa Çıkardı

Güney Afrika'nın Yeni Manganez Madeni
.....52

RÖPORTAJ ÇAYELİ BAKIR.....54
Çayeli Bakır İşletmeleri AŞ. İnmet Mining'in
yatırımı.

ANILARLA MADENCİLİK.....60
Emet Anıları.

**ATTILA YALÇIN SONDAJ
ÇALIŞTAYI.....63**

DUYURULAR.....64

• Güneş Enerjisi & Teknolojileri Fuarı
• Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve
Güvenliği Sempozyumu 2011
• Naturel Stone 2011

KAPAK FOTOĞRAFI
Emet Eti Maden İşletmeleri Espy Ocağı

Değerli Okuyucular

Ne yapılmalı?

Ülkemizin yakınlarında yaşanan siyasal gelişmeler, "Arap Baharı" diye adlandırılan değişimin yarattığı gerginlik ve belirsizlikler, kamuoyumuzu yoğun bir biçimde meşgul etmektedir. Yine, AB'nin içindeki uyumsuzluk hatta tutarsızlığın sonucunda, komşumuz Yunanistan'ın iflasın eşiğine gelmesi ve Portekiz, İspanya, İtalya ve Fransa'nın mali krize sürüklenmelerinin etkileri, piyasalarda ciddi boyutta tedirginliğe sebep olmuştur.

Bu gelişmelerden etkilenen döviz kurlarındaki değişimler henüz gerçek değerlere oturmadan, sanayinin ana girdisi elektrik ve akaryakıtta yapılan zamlarla reel sektör yine ağır bir yükün altına girmiştir.

Ancak, ihracata yönelik ürünler açısından dolardaki yükselme, maden ürünleri ihracatında zamanla belirgin bir rahatlamaya yol açacaktır. Beklentimiz, maden ürünleri ihracatında ki artışın devam etmesi ve maden yatırımlarının cazibesini artırması yönündedir.

Dünyadaki parasal daralmanın yaratacağı olumsuz etkilenmelerden doğacak tedirginlikleri giderecek önlemleri almanın tam da zamanıdır.

Yatırım ortamının iyileştirilerek, madencilğe uygulanacak özel teşvik ve desteklerle yerli ve yabancı firmaları, ülkemiz yer altı kaynaklarına yatırım yapmaya özendirerek, hem üretimin desteklenerek yurt içi hâsılanın büyümesinde ve hem de madencilik sektörünün gelişip büyümesinde hayati önemi olan bir adım olacaktır.

Tüm olumsuzluklara rağmen, kaynağa ulaşmada başta Çin ve Hindistan olmak üzere tedarikçi ülkelerin madenlere olan taleplerinin giderek artacağı görülmektedir. Ülkemizin de bu gelişmeleri değerlendirme şansı vardır.

Şöyle ki; son bir ay içinde madencilikle ilgili olarak, sadece İstanbul'da üç ayrı konferans ve sempozyum gerçekleşmiş ve Türkiye, Dünyada madencilik alanında önemi artan bir ülke konumuna gelmeye aday olabilmektedir.

32 yıl aradan sonra ülkemizde yapılan 22.ci Dünya Madencilik Kongresi ve Fuarı, 17.Uluslararası Bor, Borür ve İlgili Ürünler Sempozyumu, 19.ncu Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi ve Fuarı etkinliklerinin, hem ulusal hem de uluslar arası boyutta geniş katılımlarla gerçekleştirilmiş olması önemli bir fırsat olarak görülmelidir.

Bu gelişmeleri doğru ve zamanında değerlendirerek, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın koordinatörlüğünde, ilgili bakanlıklar ve sektör bileşenleri hemen bir araya gelmeli ve ivedilikle gerekli önlemleri almalıdırlar.

4 Aralık Dünya Madencilik Bayramı Özel Sayısında buluşmak dileğiyle, hoşça kalın.

Saygılarımla.

Mustafa SÖNMEZ

Yönetim Kurulu Başkanı

İNTERNET SİTEMİZ YAYINDA...

www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

Türkiye Madenciler Derneği

Anasayfa Hakkımızda Mevzuat Haber / Duyuru Yayımlar Linkler İletişim

HABER / DUYURU

- 202 Haberler (2017) ETT KİTİM, Yeni nesil pazarlama gerektirdiği madencilerin ve işletmelerinin durumu
- 202 Haberler (2017) Bazarın bu yıl 250 milyon dolar bozuluyor
- (17 Haberler 2017) Yabancı Elmaden Madenleri'nin bu yıl 34 tonluklarına düşürüleceği Yabancı Elmadenleri 11 bin 300 kg. üzeri ile
- (17 Haberler 2017) 5-5 Milyon Litrelik Şişelerin Kuvvetli Demisi

Bu Alana Reklam Verebilirsiniz

info@turkiyemadencilerderneği.org.tr

Bu Alana Reklam Verebilirsiniz

YÖK - Yabancı Elmaden İşletme Koordinasyon Kurulu

Türkiye Madenciler Derneği

MSBK Madencilik Sektörü İşletme Kurulu (Bilgi)

euromin Euromin (Araştırma Maden Endüstrisi Bilgi)

Üyelikler

Sektörden Haberler Bülteni'nin 27. sayısına buradan ulaşabilirsiniz.

TÜRKİYE Madenciler Derneği
SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1/1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03
Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr

4 Aralık Dünya Madenciler Günü 2011 Kutlamaları Programı

4 ARALIK 2011 PAZAR

🕒 11:00

TAKSİM CUMHURİYET ANITINA ÇELENK KOYMA VE SAYGI DURUŞU

🕒 15:30 -19:00

**GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MADENCİLİK ANILARI SÖYLEŞİSİ VE
ÖDÜL TÖRENİ** - Sheraton İstanbul Maslak Hotelı Toplantı Salonu

Konuşmacılar

Celal KURTULUŞ; Maden Yüksek Mühendisi, Ereğli Demir
Çelik Fabr. Eski Yön. Kur. Başkanı

Çetin UYGUR; Maden Mühendisi, Yeraltı Maden İş Sendikası
Eski Genel Başkanı

Moderatör: Doç. Dr. A.Ekrem YÜCE

Ödül Töreni

Meslekte 40 ve 50 yılını dolduran Maden Mühendislerine
Maden Mühendisleri Odası tarafından ödül verilmesi

🕒 19:00 - 20:00

KOKTEYL - Sheraton İstanbul Maslak Hotelı, Galaxy Fuaye

🕒 20:00 - 01:00

GALA YEMEĞİ - Sheraton İstanbul Maslak Hotelı, Galaxy Balo Salonu

Sektörde Yaşananlar

Geçtiğimiz sayıdan bu güne sektörümüzde yaşanmayanlarla başlamak istiyoruz bu defa. Çok şükür bu dönemde önemli bir iş kazası yaşamadık. Sektörümüzde bu durumun devamı en içten dileğimizdir.

Ancak sektörde yaşananlara ilişkin olarak aynı dilekte bulunmamız mümkün değil. Sorunlarımız aynen devam ediyor. Önceki sayılarımızda idarenin sektörü hiçe sayan davranışları sonucu yargı yoluna gitmek zorunda kalacağımızı belirtmiştik. Nitekim zorunlu olarak açılan bu davalar devam etmektedir.

Yapılan yasal düzenlemelerin sonucu maden arama başvurularında dramatik bir azalama meydana gelmiştir. Düzenlemelerin tam sonuçları ise önümüzdeki 1-2 yılda ancak görülebilecektir. MİGEM bir iki aydır yeni ihalelere başlamıştır. Bu vesileyle ihalelik sahaların öncelikle MTA'ya sunulması uygulamasının da başladığına tanık oluyoruz. Bu işleyişte MTA hangi kriterlerle saha seçiyor ve bunlara nasıl bir arama programı uygulayacak sorularına şeffaflık içinde yanıt bekliyor ve süreci izlemeye devam ediyoruz.

Sadece sektörümüzle ilgisi olmayan bir hususu da dile getirmek istiyoruz. Bilindiği üzere uzun süredir kıdem tazminatı ödemelerinin kaldırılacağını ve bunun yerine bir fon oluşturularak çalışanların haklarının güvence altına alınacağı hem yetkilerce hem de basında yazılıp söyleniliyor. İşverenler yapılacak düzenlemeye sıcak bakarken İşçi Sendikaları sert bir karşı tavır sergiliyorlar.

Bu tartışmalar arasında daha düzenleme yapılmadan birçok diğer sektörde olduğu gibi madenci şirketleri olumsuz etkilemeye başladı. Üyelerimiz şirketler bu yılan hikayesine dönen ve "şüyü-u vuku'un dan beterdir" misali, birçok yetişmiş elemanın telaşla emekliliğini istemesiyle zor durumda kalmaktadırlar. Konunun bir an önce sonuçlandırılması ya da böyle bir düzenleme yapılmayacaksa da derhal yetkililerce gerekli açıklamalar yapılmalıdır.

MSBK (Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi) geçtiğimiz günlerde "Madencilik Sektöründe Uygulanması Gereken Teşvikler" başlığı altında güzel bir çalışmayı ilgili sektör kuruluşlarının değerlendirmesine sundu. Bizimde tamamının desteklediğimiz çalışmanın sonuç bölümünü aynen aşağıda bulabilirsiniz.

Diğer sanayi dallarından farklı olan ve altyapısı bulunmayan genellikle kırsal ve dağlık yörelerde madenin bulunduğu yerde yapılan madencilik sektörü faaliyetleri, ülke kalkınmasına yapabileceği büyük ve önemli katkıyı henüz gereği gibi yapamaz durumdadır.

Bu nedenle, ülkemizin maden potansiyelinin rasyonel bir şekilde değerlendirilebilmesi ve sanayimizin ihtiyacı olan maden ürünlerinin azami ölçüde ülke maden kaynaklarından karşılanması hedef alındığında, aşağıda belirtilen teşvik ve destek unsurlarına acilen ihtiyaç bulunmaktadır.

Prensip olarak; madencilik yatırımlarının bölge ayrımı gözetilmeksizin tüm Türkiye genelinde IV. bölgeler için sağlanan teşviklerden yararlandırılmalıdır.

1- Gümrük Vergisi Muafiyeti ve Katma Değer Vergisi Muafiyeti uygulamasına Kararda belirtildiği şekilde devam edilmelidir.

2- 31.12.2011 tarihinden sonra başlanılan bütün bölgelerdeki yatırımlarda Yatırıma katkı oranı, büyük ölçekli maden yatırımlarında %65 ve diğer maden yatırımlarında %55 olarak uygulanmalıdır.

3- 31.12.2011 tarihinden sonra başlanılan bütün bölgelerdeki yatırımlarda Gelir ve Kurumlar Vergisi İndirim Oranı; büyük ölçekli maden yatırımlarında ve diğer maden yatırımlarında %90 olarak uygulanmalıdır.

4- I. ve II. Bölgelerde yapılacak madencilik yatırımları için de faiz desteği sağlanmalıdır. I., II., III. Bölgelerde yapılacak madencilik yatırımları için; Kararda IV.Bölge için öngörülmüş olan TL cinsi kredilerin 5 puanı ve döviz cinsi kredilerin 2 puanı hazinece karşılanmalıdır.

5- 31.12.2011 tarihinden sonra başlanılan bütün bölgelerdeki madencilik yatırımları için sigorta primi işveren hissesi desteği 7 yıl süreyle uygulanmalıdır.

6- Madencilik faaliyetlerinde motorin tüketimi, üretim maliyeti içinde önemli bir orana sahiptir. ÖTV' de %50 oranında indirim yapıldığı takdirde dış pazarlarda rekabet gücü artacaktır.

Kaynak: Çayeli Bakir İşletmeleri

7- Elektrik tarife yönetmeliğinin abone gruplarına “Maden cevheri zenginleştirme tesisleri ile uç ürün üreten maden işleme tesisleri” abone grubu ilave edilerek elektrik ücretinde düşük özel bir tarife uygulanmalıdır.

8- Aramalara kaynak yaratmak amacıyla kârlı yıllarda kârın bir bölümünün rezerv tüketim payı olarak ayrılması ve ayrılan payın vergi matrahından indirilmesi, şirketlerin daha fazla arama faaliyeti yapmasını sağlayacaktır.

9- Madenlerde, çevre düzenlemesiyle ilgili bir fon ayrılarak, fon hesabına ayrılan tutarın vergi matrahından indirilmesi sağlanmalıdır. Fon hesabına ayrılan bu tutarın hesaplarda tutulması ve üretimin bitmesini takiben yapılan saha düzenleme harcamalarının bu fondan karşılanması, saha düzenleme daha yüksek bir meblağ tutar ise fazlasının harcamanın yapıldığı yıl kârından indirilmesi, fon hesabının daha fazla olması durumunda son yıl kârına ilave edilerek vergilendirilmesi sağlanmalıdır.

10- Sahalarda rezerv geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları ile cevherlerin ayrıştırılmasında verim artışı ve maliyet tasarrufu sağlayacak harcamaların kurumlar vergisi istisnaları kapsamına alınması ve bu kapsamda işlem görmesi, ülke madenciliğinin gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır.

Diğer bir çözüme yönelik çalışmada Tarımsal Üretimi Geliştirme Genel Müdürlüğü'nce zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetlerinin yapılmasına yönelik yönetmelik değişikliği

çalışmasıdır. Bu çalışmada mevcut yönetmelikteki muğlak “zeytinlik” tabirine açıklık getirilmektedir. Zeytinlik saha tanımı yapılıyor. Ayrıca ÇED olumlu raporu olan ve faaliyetlerinin bitkilerin vegetatif ve genaratif gelişimine zarar vermeyeceği Bakanlık Araştırma Enstitüleri veya Üniversiteler tarafından belirlenmesi halinde ve birçok diğer zorlu koşul yerine getirilerek (Gösterilecek alanlarda yeni zeytinlik oluşturmak ilgili Bakanlıkça kamu kararı alınmış yatırımlardan olmak vb.) bu alanlarda madenciler ve diğer sektörler faaliyet gösterebilecektir.

Çevre ve Madencilik konusu geçtiğimiz dönemde Gümüşköy'deki atık barajı sorunuyla gündeme gelmişti. Bu dönemde bu tarz büyük bir olumsuzluk yaşanmadı. Çevre konusunda dernek olarak daha aktif olmalı, bürokraside doğruların hayata geçirilmesini sağlamak, proaktif olarak yasal düzenlemelere katkı vermek amacıyla TMD bünyesinde bir “Çevre Birimi” oluşturulması fikrini hayata geçirdik. Çevre ve tehlikeli atıklar konusunda ülkemizdeki en yetkili kişilerden olan Sn. Dr. Caner ZAMBAK bu birimin başına getirildi. Nitekim TUBİTAK tarafından yürütülen “Türkiye’de Avrupa Birliği Mevzuatına Uyumlu Tehlikeli Atık Yönetimi Projesi” çerçevesinde TUBİTAK yetkileriyle bir toplantı yaptık ve Sn. ZAMBAK katılımıyla bu çalışmada sektörümüzün farklılığını önemle vurgulayarak proje yöneticilerini bilgilendi. Önümüzdeki dönemde bu konular giderek çok daha konuşulur olacak. Maden atıkları, artıkları tehlikeli atık mıdır? Bunların sınıflandırılması nasıl yapılmalıdır?

Ülkemizde Çevre Mevzuatı halen oluşturulma aşamasında. Ancak madencilikte ise henüz işin başındayız. Bu açıdan TMD “Çevre Birimi” mevzuatın oluşmasında önemli rol üstlenecektir diye düşünüyoruz.

Global dünyada ise izlendiği gibi yeni bir küresel ekonomik krizden söz edilir oldu epeydir. Daha tam telaffuz edilmese de boyutları 2008’le kıyaslanmaya başlandı bile. Madencilikte ilk sinyaller hoş değil. Ana metal fiyatlarında %20'lere varan düşüşleri Dünya devi maden firmalarının hisselerindeki rekor düşüşler izledi. En son ABD'nin Çin'in para biriminin değerini düşük tutmasını cezalandırma amaçlı yasa çıkarma hazırlığı Çin'den büyük tepki gördü. Korkulan Ülkelerin kamuoyu baskısıyla korumacı politikalara dönerek krizin derinleşmesine neden olmaları.

Bir sonraki Sektörde Yaşananlara kadar sağlıcakla kalın

Saygılarımızla
Yönetim Kurulu

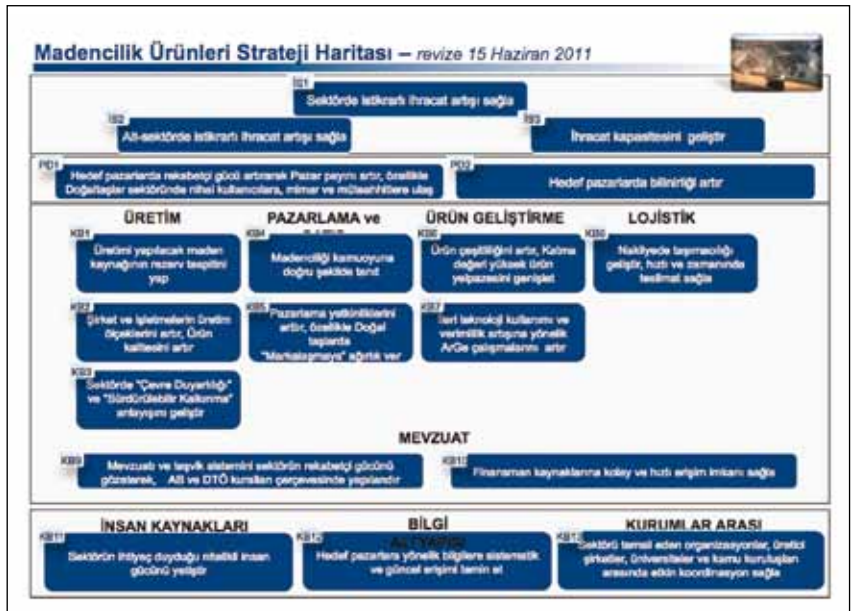
2023 İhracat Stratejisi-Maden Sektörü İhracat Strateji Çalışmalarından Haberler

Türkiye'nin Cumhuriyetimizin 100. yılı için hedeflenen 500 milyar \$ tutarındaki ihracat hedefine ulaşabilmesi amacıyla "Türkiye'nin 2023 İhracat Stratejisinin Uygulamaya Aktarılması ve Performans Yönetimi" projesi çalışmalarına başlanmış olup, tüm sektörlerin 2023 yılı ihracat hedeflerine ulaşması için uygulamaya konulması gerekli olan eylem planları tamamlanmıştır. Maden Sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi olan 15 milyar dolara ulaşılması için gerekli eylem planları sektörün temsilcilerinin katılımları ile belirlenmiştir. İki 15 Haziran 2011 tarihinde düzenlenen ve daha sonra sektörün yoğun katılımı ile devam eden toplantılar sonucunda maden sektörünü 2023 ihracat hedefine ulaştıracak eylem planları belirlenerek, Eylül ayı sonunda Türkiye İhracatçılar Meclisi İhracat Strateji Ofisine sunulmuştur.

Projenin bundan sonraki aşamasında ise, eylemlere sonucunda belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılamadığının takip edilmesi amacıyla, ölçütlere rakamsal başarı seviyelerinin atanacaktır. **Bu kapsamda;**

- 2008-2009-2010 fiili gerçekleşme verileri,
- 2011-2012-2013-2014-2015 için yıllık bazda başarı seviyeleri,
- 2019 ve 2023 için uzun vadeli başarı seviyeleri belirlenecektir.

Ekim ayı sonuna kadar tamamlanması beklenen bu çalışmalar sonucunda, TİM Strateji Ofisi tarafından 24 sektör için oluşturulan Strateji Raporları derlenerek ülkemizin oluşturulacak kalkınma planlarına temel teşkil etmek üzere Devlet Planlama Teşkilatına sunulacaktır.

Madencilik - Kritik Başarı Faktörleri – Üretim

KB 1 **Üretimi yapılacak maden kaynağının rezerv tespitini yap**

EYLEMLER 1 / 3 (Bazıları proje dışı)	SORUMLU KURULUŞ	AÇIKLAMA	İLGİLİ KURULUŞLAR	SÖRE KISA VADELİ 2011-12	SÖRE ORTA VADELİ 2013-15	SÖRE UZUN VADELİ 2016-23	MALİYET
Mevcut uygulamalar ve yeni yasa düzenlemeler, Ruhsat Güvenliği ve devamlılığını sağlayacak şekilde yapılmalıdır.	Özellik ve İşletme Kurumları	Yeni Maden Kanununda ruhsat istatilerine imkan sağlayan düzenlemeler arttırılmış, ruhsat teminlerinin hızlandırılması, yasa Devirle geçmesiyle, dairesi seçilen düzenlemeler arttırılarak madencilik sektörüne güvenle ayrılmıştır. Maden ruhsatları kullanılmıyorken, mükiyaf haklarına benzeyen bir haklar, Ruhsatların iptal edilmesinde yasa ve yönetmeliklerde zorlanılmaktadır. Maden ruhsatı yapılmıyorken, maden ruhsatları iptal edilmesinde, geçen bir müddetle iptal edilmiş, bugün ruhsat iptal edilmesinde yasa ve yönetmeliklerde zorlanılmaktadır. Maden ruhsatı yapılmıyorken, maden ruhsatları iptal edilmesinde, geçen bir müddetle iptal edilmiş, bugün ruhsat iptal edilmesinde yasa ve yönetmeliklerde zorlanılmaktadır. "Devirle" ile "Madencilik Kanunu" gibi, maden kanununda ve yönetmeliğinin bir çok maddesinde yer almaktadır. Fakat çok yakın bir zamanda iptal edilmesinde, dolayısıyla maden sektörüne güvenle ayrılmıştır. Maden Kanununda ve yönetmelikte ruhsat güvenesini ortadan kaldıran maddeler yeniden düzenlenmelidir.	TİM	X			

Eylem planlarından örnek.

ERSEL

AĞIR MAKİNE SAN. VE TİC. A.Ş.

ÇİMENTO ve MADEN SANAYİ

- Değirmenler
Bilyalı ve Çubuklu değirmenler
- Dik valsli değirmenler
- Seperatörler
- Konik kırıcılar
- Komple mikronize öğütme tesisleri
(Çimento, Bakır, Kalsit, Krom, Çinko, Kuvars, vb.)
- Çevre ve pinyon dişliler
- Özel Redüktörler
- Değirmen astarları
- Kırıcı astarları

22. Dünya Madencilik Kongresi ve Fuarı “WMC–EXPO 2011” Gerçekleştirildi

Madencilik sektörünün en kapsamlı fuar ve kongresi olan Dünya Madencilik Kongresi ve Fuarı dünyanın farklı ülkelerinde üç yılda bir düzenlenmektedir. Bu kongrenin ilki 1979 yılında Türkiye’de yapılmıştır. 32 yıl aradan sonra açılışı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yapılan 22. Dünya Madencilik Kongresi ve Fuarı “WMC–EXPO 2011” 11-16 Eylül 2011’de İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Kongrenin teknik oturumları Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı’nda, fuarı ise İstanbul Fuar Merkezinde yapılmıştır. 22. WMC-EXPO’ın 2011 organizasyonu Dünya Madencilik Kongresi Türk Milli Komitesi tarafından yürütülmüştür.

Dünya madencilerinin ve madencilik sektörünün buluşma noktası olan bu kongre ve fuara, Hindistan Kömür Bakanı Sri Prakash Jaiswal, Afganistan Maden ve Jeoloji Kurumu Başkanı ile Rusya Enerji Bakan Yardımcısı katılmışlar ve birer sunum yapmışlardır.

Kongre sonrası Bergama Altın İşletmeleri, Ayazmant Manyetit ve Bakır İşletmeleri ve Çayeli Bakır İşletmelerine teknik tur düzenlenmiştir.

Kongreye dünyanın 51 farklı ülkesinden gelen, 540’ı yabancı olmak üzere toplam 1175 kayıtlı delege, madenci, bilim adamı, sanayici, uzman ve çağrılı konuşmacı katılmıştır.

22.WMC-EXPO 2011’in teknik oturumlarında sunulmak üzere 55 ülkeden 680 bildiri özeti ve 445 tam metin gelmiştir.

Aynı tarihlerde İstanbul’da “Uluslararası İş ve İşçi Güvenliği” ile “Bor” konularında da iki ayrı geniş kapsamlı kongre olmasına rağmen, WMC-Expo 2011’de 14 çağrılı konuşmacının sunumlarıyla birlikte 290 sözlü sunum yapılmış ve 44 Poster sergilenmiştir.

Fuarda 65 yerli ve yabancı firma yer almıştır. Kongre sonunda İstanbul Deklarasyonu yayımlanmıştır.

Prof. Dr. Józef DUBIŃSKI

İstanbul Deklarasyon Özeti

Enerji ve endüstriyel mineraller, metalik cevherler ve inşaat ham maddelerine sahip olan 51 Maden Ülkesinin temsilcileri olarak 22.Dünya Madencilik Kongresi’ne katılan bizler, 15.09.2011 tarihinde toplanarak aşağıdaki hususları oy birliği ile teyit eder ve uygulayacağımızı taahhüt ederiz.

1-Madencilik sanayiinde emniyet ve çevresel-ekolojik etkenler her geçen yıl daha kritik bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Madencilikte iş ve işçi güvenliği ve sağlığı ve kurallarına uyulacak, denetlenecek ve özel ilgi ile takip edilecektir.

2-Bir ülkenin tabii kaynakları tartışmasız o milletin mirasıdır. Bu kaynaklar insanlığın yararına etkin bir tarzda işletilmeli, sürdürülebilir bir şekilde kullanılmalıdır.

Bunu gerçekleştirmek için en yeni ve iyi teknolojiler dizayn edilerek BAT uygulanmalıdır (best available technology).

3-Son yıllarda bir çok hammadde ve metal fiyatları önemli ölçüde artmış bulunmaktadır. Bu durum maden üreticilerinin düşük tenörlü cevherleri ve eski atıkları çevre dengesini bozma pahasına yeni yatırımlara yöneltmiştir. Bu faaliyetler sonucu bozulan arazilerin eski haline getirilmesi ve rehabilitasyonu, eskiden orada yaşayan insanların kullanabileceği şekilde rehabilitasyonu, atıkların temizlenmesi veya zararsız bir hale getirilmesi, çevre dostu teknolojik çözümlere dayandırılarak sağlanmalıdır.

4-Madenlerin arz kabuğundan çıkarılması, işçi ve yoğun çalıştırmayı gerektirdiğinden maliyetler de artar. Madenlerin daha pratik ve ekonomik üretilmesi işlerinde otomasyon ve kontrol teknikleri, robotiks kullanımları makul ölçüde kullanılmalıdır.

5-Cevher hazırlama prosesinde verimi yüksek seviyelere çıkarmak

için, jeo-metallurjik özelliklere ve yenilikçi tekniklerin geliştirilmesine önem verilmelidir. Cevher hazırlama tekniklerindeki bu yeni teknolojiler, araştırma ve geliştirme yatırımları küresel madenciliğin sürdürülmesinde anahtar konumundadır.

6-Madencilik kurumları, tüm ülkeler ve kıtalarda devam etmekte olan madenciliğin sağlıklı sürdürülebilmesi için Dünya Madencilik Kongreleri aracılığı ile küresel işbirliği ve iletişim ağları tesis etmelidir.

7-Emniyetli üretken madencilik ve maden endüstrisinin uzun vadeli geleceğini korumak için, mevcut kalifiye eleman eksikliği, madencilik eğitimine daha fazla yatırım ve daha aktif ilgilenme ile kapatılmalıdır.

8- CO2 emisyonu ile küresel ısınmadan AGW (antropoge global warming) ortaya çıkan iklim değişikliğinde,

maden endüstrisini sorumlu tutmak konusunda gayretler vardır. IPCC (ülkeler arası iklim değişim kuruluşu) taleplerinin etkin bir tarzda karşılanmaması halinde maden endüstrisine darbe vurabilir.

9-Küresel maden endüstrisi, çevreyi korumada gösterilen iyi çalışmaları duyurmak ve geniş çapta reklam kampanyaları ile yapılan aktif önleyici tedbirleri açıklama kampanyasına başlaması gerekir.

10-Dünya madencilik kongrelerinde, insanlığa ve madencilik sektörüne yaratıcı katkısı olanların duyurulması, tanıtılması ve onlara saygı için bir bölüm ayrılmalıdır.

11-Yenilenebilir ve yenilenemez kaynakların gelecek nesiller yararına sürdürülebilir halde olması için zayıfsız ve dengeli kullanımı sağlanmalıdır.

22. Dünya Madencilik Kongresi'nin Düşündürdükleri

11-16 Eylül 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 22. Dünya Madencilik Kongresi birçok ülkeden ve ülkemizden çok değerli bilim insanlarının ve delegenin katılımı ile gerçekleşti.

Kongre izlenimlerimizde; kongrede çok değerli bildiriler sunulduğu ve organizasyonun dünya madencilik sektörünün gelişmelerine ışık tuttuğunu gördük. Ancak, ileriki organizasyonlara katkı sağlamak amacı ile organizasyonun eleştirel

bölümünü de sizlerle paylaşmak istedik.

Kongre, Türkiye Madencilik Sektörünün tanıtımı için büyük bir fırsat oluşturmasına rağmen, ne Dünya Madencilik Kongresi Türk Milli Komitesi'nden ne de resmi katılımcılardan böyle bir performans gösteren olmadı. Diğer yandan yemek servis hizmetleri, Türk misafirperverliğine yakışmayan bir sistemde sunuldu. İnsanlar, Kongre Merkezi'nde konukların oturarak

yemek yiyecekleri salonlar olmasına rağmen tabak ve çantaları ile ayakta yer arayıp durdular.

En kötü tecrübeyi ise fuara katılanlar yaşadı. Sektörün yerli yersiz birçok sergisine katılmaktan yorgun düşen madencilik sektörü hizmet firmaları, İstanbul koşullarında bir saatte ulaşamayacak mesafede, delege yüzü görmeden Dünya Madencilik Kongre fuarını bitirmiş oldular.

Bülten

**MADEN UYGARLIĞIN TEMELİDİR
VAZGEÇİLEMEZ!**

17. Uluslararası Bor, Borür ve İlgili Malzemeler Sempozyumu Düzenlendi

Destekleyen kurumlar arasında yer aldığımız İlki 1959 yılında New Jersey, ABD’de gerçekleştirilen ve 3 yılda bir düzenlenen “Uluslararası Bor, Borür ve Bor İçerikli Malzemeler Sempozyumu” nun 17. si, 30’un üstünde ülkeden yaklaşık 400 davetlinin katılımı ile 11-17.09.2011 tarihleri arasında İstanbul da başarı ile gerçekleştirildi.

Açılış törenine katılan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız’ın açılış konuşmasında Bor madeninin özelleştirilmesi gibi bir düşünceleri olmadığını belirterek “Üretim miktarımız 2002’de 436 bin ton iken, bugün 2 milyon tona çıktı. Bor ihracat miktarımız; 2002’de 186 milyon dolar iken, bugün 850 milyon dolara yükseldi. Dünya bor piyasasında payımız 2002’de % 24 iken, bugün % 47’ye çıktı. Dünyada 8 ülkede olan bor rezervlerinin % 72’si Türkiye’de bor rezervi şu an cepteki para değil, ülkemiz ve dünya için gelecekte paraya dönüştürülebilecek önemli bir potansiyeldir. Son dönemde yaptığımız çalışmalarla ülkemiz, bor pazarında piyasa belirleyici bir aktör oldu. 80 ülkeye bor ihraç ediyoruz. Bor madeninin özelleştirilmesi

gibi bir düşüncemiz yok. Hedefimiz katma değeri yüksek ürünlerle yerli sanayiye girdi sağlamak, ihracatımızın miktar ve çeşitliliğini artırmaktır.” dedi.

Eti Maden İşleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Orhan Yılmaz da açılış konuşmasında bu sempozyumun dünya bor tüketiminin artırılmasına yönelik yeni fikirlere gebe olmasını beklediğini belirterek “Bor sektörünün en büyük sıkıntısı rezerv miktarının çokluğu değil en büyük sıkıntı tüketim sahalarının son derece kısıtlı olmasıdır.

Dünyada 4 milyar ton rezerv olmasına rağmen yılda tüketilen bor cevher olarak 4 milyon tondur. Yani Dünyanın 1000 yıl yetecek kadar rezervi var. Bu toplantılardan

bizim beklediğimiz daha çok bor kimyasalları tüketen endüstrilerin oluşmasını sağlayan bilimsel araştırmalar yapılmasıdır. Ayrıca dünyadaki enerji sıkıntısının git gide arttığı ortamda bor kimyasallarının ana işlemi olan proseslerde özellikle metalürjik proseslerde enerji ihtiyacını azaltma fonksiyonunu yerine getiren proses araştırmalarına da ihtiyaç vardır.

Yani sadece yeni bor kimyasalları oluşturmak değil ayrıca var olan bor kimyasalları proseslerinin de hem randıman açısından hem daha az enerji tüketecek şekilde yeniden ıslahı gerekmektedir. Buradaki araştırmacı arkadaşlar uygulamacı arkadaşlar bu yeni fikirlere yeni kullanım alanlarını oluştururlarsa bin yıl beklemeden bu kaynakların insanlığının hizmetine sunulmasının sağlayacaktır.” dedi.

Sempozyumda 5 gün boyunca bor bileşikleri ve türevlerinin üretimi, özelliklerinin geliştirilmesi ve yeni kullanım alanlarının yaratılmasına yönelik konulardaki araştırmaları ve son teknolojik bulguları katılımcılar arasında sunular yapılarak paylaşıldı.

Bilten

19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongre ve Fuarı Rekor Katılım İle Sona Erdi

Haliç Kongre Merkezinde 11-15 Eylül 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilen kongrede 32 ülkenin çalışma Bakanları "İstanbul Deklarasyonu"nu imzaladı.

Çalışma ve Sosyal Güvenliği Bakanlığı tarafından 11-15 Eylül tarihleri arasında İstanbul Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenen ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından açılan 19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi ve Fuarı rekor katılımcı ile sona erdi. Kongreye 140 ülkeden 5 bin 400 kişi katıldı.

19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'ne paralel olarak düzenlenen ve en yeni sektörel uygulama ve çarpıcı aktivitelerin yer aldığı fuara ise Almanya, İngiltere, Fransa, ABD, Belçika, Sri Lanka, Rusya, Kore, Yunanistan, Makedonya, İspanya, Hindistan ve Singapur'un da bulunduğu 18 ülkeden 117 kuruluş yer aldı. İş Sağlığı ve Güvenliği alanındaki son yeniliklerin sergilendiği fuarı 5 gün boyunca yaklaşık 14 bin katılımcı ziyaret etti.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Sosyal Güvenlik Kuruluşları Birliği (ISSA) ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı işbirliği ile Haliç Kongre Merkezi'nde

11-15 Eylül 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilen kongrede 32 ülke Çalışma Bakanlarının katılımıyla İstanbul Deklarasyonu da imzalandı. Kapanış töreni Multimedya Film Festivali Ödül Töreni ile sona erdi. Kongre boyunca 597 poster sunumu, 12 ayrı salonda birbirine paralel 10 teknik oturum, 31 sempozyum, 4 bölgesel

toplantı, 2 bölgesel konferans ile 29 adet yan etkinlik ve eğitim kursları ile 22 konuşmacı köşesinde ulusal ve uluslararası 102 konuşmacı yer aldı. Bu oturumlarda iş sağlığı ve güvenliği alanında ulaşılmak istenen hedefler ve eylem planları ortaya kondu.

Bülten

**TEKNOMAR MERMER MADENCİLİK
TURİZM HAYVANCILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ**

İlkbahar Mahallesi 621.Sokak No:8
Çankaya - Ankara 06450 Türkiye
Tel : (0312) 491 97 80
Faks : (0312) 491 97 81
www.teknomermer.com
info.teknomermer.com

Şube: Sümer Korusu Postacı Halil Sokak
No: 4 Tarabya 34450 İstanbul-Türkiye
Tel : (0212) 363 82 00
Faks : (0212) 262 26 06

teknomar
mermer ve madencilik

İlk Büyük Çin Yatırımı Yolda

Çin, Türkiye'deki en büyük doğrudan yatırımını Ege'de yapacak. Çin'in Zhejeing eyaletinin devlet şirketi Zhejiang Enerji Grup, Polat Madencilik ile birlikte Soma'da kömür ocağı işletmesi ve termik santral için 1 milyar doların üzerinde yatırım yapacak.

İZMİR - Konya merkezli Polat Madencilik ile Çin'in Zhejeing eyaletinin hükümete bağlı enerji şirketi arasında Polat Madencilik'in Kınık ve Soma'daki 2 bin hektarlık ruhsatlı sahasında kömür madeni işletmesi ve termik santral kurulması için protokol imzalandı. İki aşamalı olarak hayata geçirilecek olan proje tamamlandığında 1 milyar dolarlık yatırım yapılmış olacak. Projenin 5 yılda tamamen faaliyete geçmesi hedefleniyor. İzmir'de Crowne Plaza Otel'de gerçekleştirilen imza törenine

Zhejiang Eyalet Vali Yardımcısı H. E. Chen Min'er, Eyalet Hükümeti Genel Sekreteri Feng Bosheng ve heyet üyeleri ile İzmir Vali Yardımcıları Ardahan Totuk ve Haluk Tunçsu, Maden İşleri Genel Müdürü Hamdi Yıldırım, Kınık Kaymakamı İlyas Gün, Kınık Belediye Başkanı Süleyman Kaya, İzmir Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Ergüder Can ve Polat Madencilik yöneticileri katıldı.

Protokol Polat Madencilik Yönetim Kurulu Başkanı Muzaffer Polat ile Zhejiang Enerji Group Genel Müdürü Tong Yahui arasında imzalandı. Projenin Çin'in Türkiye'deki en büyük doğrudan yatırımı olacağını vurgulayan Polat Madencilik Yönetim Kurulu Başkanı Muzaffer Polat, şu bilgileri verdi: "Kınık-Soma bölgesinde toplam alanı 2 bin hektar olan 3 kömür işletme ruhsatı sahasına sahibiz. Burada 3 yıldır sondaj çalışmalarımız sürüyor. Şu ana kadar 650 hektarlık bölümde rezerv tespiti için 10 sondaj yaptık. Bu bölümde 102 milyon ton yüksek kaliteli kömür rezervi belirledik. Devam eden sondajlarla bölgede muhtemel rezervlerin 200 milyon tona kadar çıkabileceği tahmin ediliyor. Burada kömür ocağı ve termik santral inşası için yurtiçi ve yurtdışından bazı firmalar ile görüşmeler yaptık. Şu an protokol imzaladığımız Zhejiang Energy Group ile görüşmelerimiz de geçtiğimiz yıl Mart ayından bu yana sürüyor."

Hedef 5 Yılda Tamamlamak

Planlanan yatırımların iki aşamadan oluştuğunu dile getiren Polat, "Birinci aşamada yıllık 3 milyon ton kapasiteli bir kömür ocağı gerçekleştirilecek. Bu ileriye dönük olarak 5 milyon ton kapasiteye çıkarılabilecek. İkinci aşamada ise fizibilite çalışmasına bağlı olarak ya bir tane 660 MW ultra süper kritik ya da 2 adet 300 MW kurulu güç kapasitesindeki kömür yakıtlı, son teknoloji ve çevreye duyarlı termik santral üniteleri inşa edilecek. 660 MW'lık bir kapasite için EPDK'ya lisans başvurumuzu yaptık. Toplam yatırım tutarı 1 milyar doların üzerinde olan proje ile ilk etapta 2 bin, daha sonra 3 bin kişiye istihdam sağlanması hedefleniyor" diye konuştu. Projeyi bu iş için kurdukları Polyak Eynez Enerji Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ'nin yürüteceğini ifade eden Polat, "6 ay içinde ortaklığın tamamlanmasını hedefliyoruz. Ayrıca maden işletmesinin temelini 1 yıl, santralin temelini de 2 yıl içinde atmak hedeflerimiz arasında. Her iki tesisi de 3 yıl içinde işletmeye alacağız."

1 milyar dolarlık yatırım 5 yıl içinde tamamlanacak. Sermayeyi ve teknolojiyi Çinliler getirecek, finansman yapısını onlar belirleyecek. Yönetim her iki tarafta olacak" dedi.

18 bin MW'lık enerji devi

İmza töreninde Zhejiang Enerji Group'un eyalet hükümetine bağlı olarak çalışan bir şirket olduğunu dile getiren Tong Yahui, "Elektrik üretimi, kömür üretimi, doğalgaz tedariki gibi konularda çalışıyoruz. Bu işlerde deneyimimiz çok fazla. 2010 yılı itibariyle toplam kurulu elektrik gücümüz 18 bin 480 MW. Bünyemizde 11 bin kişi çalışıyor. Çin ve Türkiye arasında ticaret artıyor. Türkiye ekonomisi çok iyi gidiyor. Bunun sürdürülebilmesi için enerji ve doğal kaynakların daha etkin kullanılması lazım. Polat Madencilik ile biraraya gelmemiz önemli bir şans. İki şirketin birleşmesiyle daha büyük işler başaracağız. Karşılaşabileceğimiz sorunları da birlikte aşacağız. İmzalanan bu protokolden sonra işler daha hızlı ilerleyecek. Bu projenin iki ülkenin kalkınmasına da katkısı olacak. Bu, Türkiye'de yaptığımız ilk yatırım projesi. Önümüzdeki dönemde daha büyük işlere imza atmak istiyoruz" diye konuştu. Zhejiang Eyalet Vali Yardımcısı H.E.Chen Min'er, Zhejiang'ın Çin'in ekonomik kalkınmada en büyük dördüncü eyaleti olduğunu vurgulayarak, "Şangay'a çok yakın olması nedeniyle ticaret alanında iyi bir alternatif sağlıyor. Denize kıyısı olması, tarihi ve kültürel özellikleriyle İzmir'e çok benziyor. Bu projenin iki taraf için de ciddi katkı sağlayacağına inanıyoruz. Bu proje bittikten sonra ardından başka projeler de gelecektir" dedi.

İzmir Vali Yardımcıları Ardahan Totuk ise bu projeyi İzmir'e kazandıran herkesi kutlayarak, yatırımın istihdam ve katmadeğer yaratacağını söyledi. Yerli kaynaklar temel enerji politikamız

Projenin hem maden hem de enerji üretimini kapsamı açısından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesindeki iki genel müdürlüğü de ilgilendirdiğini anlatan Maden İşleri Genel Müdürü Hamdi Yıldırım, "Türkiye, kalkınmasının temel noktalarından biri olan enerjiyi yerli kaynaklara dayandırmak istiyor. Son yıllarda yenilenebilir enerji alanında önemli adımlar atılmasına, nükleer enerji çalışmaları sürmesine karşın elektrik üretimi kaynaklarının yüzde 60'tan fazlasını doğalgaz oluşturuyor. 10 yıldır bu fotoğrafı değiştirmeye çalışıyoruz. Bu toplantının önemi de burada ortaya çıkıyor. Son 10 yıldır kömür arayışı ve bundan enerji üretimi temel politikamız. MTA ve Polat Madencilik gibi kuruluşlar çok büyük gayretlerle yerli kömürleri çıkarmaya çalışıyorlar. Devlet olarak amaçladığımız bir tablo ile karşı karşıyayız. İstedığımız tam olarak buydu. Her iki tarafın da kârlı olduğu anlaşmalar sonuç verir. Bu projelerin de bir an önce hayata geçmesini bekliyoruz" dedi.

Kaynak: www.dunya.com 28.09.2011

Kömürdeki Artış Altınla Yarışıyor

Avustralya ve Çin'de meydana gelen su baskınları, kömür fiyatını rekor seviyelere çıkardı.

ZONGULDAK - Uluslararası piyasada bu yılın başında tonu 130 dolar olan satış fiyatı 215 dolara yükselen taş kömürü, fiyat artışında adeta altınla yarışıyor. Alınan bilgiye göre, fiyat artışıyla sürekli rekor kıran altında olduğu gibi yerin metrelerce altından çıkarılan ve demir çelik sanayinin vazgeçilmez girdisi konumundaki koklaşabilir özellikteki taş kömürü de sürekli değer kazanıyor. Koklaşabilir kömür ticaretinin merkezlerinden Avustralya'da bu yılın ocak ayında yaşanan sel felaketinde ülkenin en büyük kömür üreticisi Queensland eyaletinde yıllık 90 milyon ton üretim yapan madenleri su basması, Çin ve Hindistan'daki artan yoğun talep, kömür fiyatlarının yıl başında 130 lira olan ton fiyatını sürekli yükseltiyor.

Nisan ayında 190 dolar civarına çıkan kömür fiyatı, özellikle yer üstünde açık üretim yapan işletmelerin rezervinin azalmasıyla da artarak 215 dolara ulaştı. Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Genel Müdürü Burhan İnan, yaptığı açıklamada, havzadan ürettikleri yaklaşık 1 milyon 700 bin ton kömürün 1 milyon 100 bin tonunu Çatalağzı Termik Santralına sattıklarını söyledi.

Maden ocaklarından 450-500 bin ton arasında metalürjik karakterli kömür üretimlerini anlatan İnan, şunları kaydetti: "Selin Avustralya'daki kömür üretimini olumsuz etkilemesi dünyada koklaşabilir metalürjik karakterli kömür fiyatlarının hızla yükselmesini tetikledi. Çin'den sonra Hindistan da çok büyük tüketici olarak piyasaya girdi. Japonya termik santraller konusunda daha istekli davranıyor. Artık eskisi gibi açık işletmelerden büyük makinelerle yapılan üretimler de yok. Üretimler yer altına çekildi. Bu da maliyetleri arttırdı. Bütün bunlar bir araya geldiğinde kara elmasın fiyatı sürekli artmaya başladı. Kömürde fiyat artışının sürmesi bekleniyor. Ham madde ihtiyacı başlı başına büyük problem. Kömür satış fiyatlarını takip ediyoruz, biz de ona göre satışlarımızı belirliyoruz." İnan, Türkiye'nin taş kömürü ihtiyacının yıllık 20 milyon ton civarında olduğunu, bunun yüzde 8-9'unu ancak temin edebildiklerini kaydetti.

Kaynak: www.dunya.com 20.08.2011

Madenlere 7 Milyar Dolarlık Yatırım Müjdesi

Yıllardır kullandığımız "Madeni ucuza yurtdışına satıp, yurtdışından işlenmişini pahalıya alıyoruz" cümlesi tarih oluyor. Türkiye'nin 2.5 trilyon dolarla ifade edilen maden zenginliğini ekonomiye kazandırmak için harekete geçiliyor.

Enerji Bakanı Taner Yıldız, özel ve kamu işbirliği ile altın, gümüş, bakır, çinko ve kurşun gibi değerli madenlerin işleneceği 6-7 milyar dolarlık yatırım yapılacağı müjdesini verdi.

BÜYÜK YATIRIM

Türkiye'de özel sektörün kıymetli madenlerin işlenmesiyle ilgili büyük bir fabrika kurmak istediğini ve kendisine

başvurduğunu söyleyen Yıldız, "6-7 milyar dolarlık önemli bir yatırım söz konusu. Özel şirketler bize gelip niyetlerini beyan etti. İthalatı önleyecek bir yatırım olacak. Bu fabrika sayesinde, değerli madenlerdeki katma değer Türkiye'de kalacak. Kamu olarak bu tür yatırımları özel sektörün yapmasını istiyoruz" dedi. Bu yatırımın cari açığı azaltacak niteliğe sahip olacağını kaydeden Yıldız, "Altın, gümüş, bakır ve çinko gibi değerli madenlerin Türkiye'de işlenmesine dair bir çıkışımız olacak.

Değerli madenler açısından önemli potansiyelimiz var. Bunların Türkiye'de işlenmesi sağlanmalı" dedi. Yıldız, Türkiye'de yer altında büyük bir kömür rezervi olduğunu belirterek, "Elektriği daha ucuz ve sürekli sağlamamız lazım. Bu kömürleri çıkarmalıyız.

Bunun için ihaleler hazırlanıyor. Yerli kaynaktan, yerli kömürden mutlaka elektrik üreteceğiz. 2023'e kadar kömürde harekete geçirmedığımız kaynak olmayacak" diye konuştu.

Yıldız, Kyoto Protokolü nedeniyle bu kömürlerin belli bir süreden önce ihale edilerek kullanılacağını aktardı. Türkiye stratejik açıdan önemli madenlere sahip. Bunlar arasında en dikkat çeken ise 3 milyar ton rezerv ile bor madeni.

STRATEJİK MADENLER

Bor: 3 milyar ton

Altın: 6.500 ton muhtemel rezerv

Uranyum: 9.137 ton

Toryum: 380 bin ton

Demir: 113 milyon ton

Krom cevheri: 26 milyon ton civarında

Alüminyum: Üretime uygun rezerv 87 milyon ton

Mermer: 13.9 milyar ton mermer.

Yüksek kalorili taş kömürü: 1.2 milyar ton

Bakır: 1.9 milyar ton

Kaynak: www.dunya.com 20.08.2011

**GENÇLER MADENCİLİKTE UZMANLAŞIN
ÜLKENİN GELECEĞİNDE SÖZ SAHİBİ OLUN!**

Lüle Taşı Madeni Açılıyor

Beyaz altın olarak anılan ve Eskişehir’de çevre köylerinden çıkartılan lületaşında son yıllarda yaşanan ham madde sıkıntısının önüne geçmek amacıyla kooperatif tarafından açılan iki madenin faaliyete girmesi için maddi destek bekleniyor.

Eskişehir Lületaş ve diğer değerli taşlar el sanatları üretimi, Pazarlama ve İşletme Kooperatifi Başkanı Muharrem Yılmaz, Eskişehir’de 350 yıldır çıkartılan lületaş madeninde rezervin bugüne kadar yaklaşık %30’una ulaşıldığını kaydetti.

Lületaş madeninde 20-30 yıldır ham madde sıkıntısının baş gösterdiğini ifade eden Yılmaz, şöyle konuştu:

“En iyi döneminde lületaşını işlemeye başlamıştım. Şu anda durum vahim. Lületaş dünyada aranan bir taş. Yıllar içinde ham madde sıkıntısı yaşamaya başladık. Lületaş madenini 350 yıl önce Avusturyalılar çıkartmaya başladı. Daha sonra bizim köylülerimiz de lületaş çıkartmayı öğrendi. Ancak zamanla ekonomik şartlar nedeniyle köylerden kentlere göç olmaya başladı. Madenci neredeyse kalmadı. Eskiden binlerce kişi maden çıkartıyordu. Bunları kaybettik. Şu anda 20-30 kişi maden çıkartıyor. Ham madde sıkıntısı iyiden iyiye başladı. Yabancılar 50-100 bin dolarlık sipariş veriyor. Ham madde olmadığından yapamayacağımızı söylediğimde yabancıları inandıramıyorum. Bunu söylerken de çok utanıyorum.”

En az 10 bin kişi buradan ekmek yiyecek

Yılmaz, lületaşındaki ham madde sıkıntısının sadece Eskişehir’in değil Türkiye’nin sorunu olduğunu belirterek, lületaşının tekrar ekmek veren bir maden olması için ellerinden gelen çabayı sarf ettiklerini ifade etti.

“Bu işi düzlüğe çıkartmaya çalışıyoruz. Kentteki mülki amirlerden de yardım istedik. Lületaşının tek sorumlusu sanki bizmişiz gibi davranılıyor. Lületaşının ham madde olarak azalması herkesin sorunu. Lületaşının çıkarılması için gereken maden ruhsatını aldık. Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğünden yardım olarak Alpu İlçesinin Türkmentokat ve Karatepe köyleri arasındaki Sarısu bölgesinde 70 ve 35 metrelik iki sondaj yaptık ve kuyularımızı açtık. Burada maden rezervini tespit ettik. Anadolu ve Eskişehir Osmangazi üniversitelerindeki maden mühendislerinden de teknik yardımlar aldık. Lületaş madeninin yoğun olduğu yerleri tespit ettik. Yaklaşık 1 yıl içinde lületaş madenimizi faaliyete geçireceğiz.

Kaynak: www.forumaden.com 29.10. 2011

Hema Kandilli Kömür İşletmeleri Müdürü Nuh Baş’ın Açıklaması

HEMA Kandilli Kömür İşletmeleri Müdürü Nuh Baş, "Çalışanlarımız için tam koruma sağlayacak, üretimimizi en az bir buçuk kat artıracak, hidrolik güçle ilerleyen ve Çelik kalkanlı hidrolik tahkimat sistemine geçme çalışmalarına başladık" dedi.

Baş, yaptığı açıklamada, maden ocakları içerisinde bulunan tahkimat sistemini bir adım daha ileriye götürecek çalışma başlattıklarını belirtti. Geçtiğimiz günlerde Çin'e bir heyet gönderdiklerini, heyetin orada bulunan maden ocaklarındaki teknolojik gelişmeleri inceleme fırsatı bulduğunu anımsatan Baş, şöyle konuştu:

"Çalışanlarımız için tam koruma sağlayacak, üretimimizi en az bir buçuk kat artıracak, hidrolik güçle ilerleyen ve Çelik kalkanlı hidrolik tahkimat sistemine geçme çalışmalarına başladık. Yapılan çalışma, havzada bir devrim niteliği taşımaktadır. Çin'de, üretim yöntemi olarak 'mekanize sistem' denilen teçhizatı üreten firmaları ve yer altı ocaklarını ziyaret etme imkanımız oldu. Sistemin işletmemizdeki ocaklara kurulması, aynı zamanda iş güvenliği açısından oldukça verimli çalışma ortamı yaratmasına da olanak sağlayacak. Bu sayede olası iş kazalarının da önüne geçilmiş olacak. Sipariş aşamasına geldiğimiz sistemin işletmeye en kısa zamanda kazandırılması için çalışmalar yoğun şekilde devam ediyor."

Kaynak: www.haberler.com 02.10.2011

Malatya'da Türkiye'nin İlk Pik Demir-Tesisini Yapılacak

Hekimhan'daki demir madeninin kapasitesi artırılacak, Türkiye'nin ilk pik demir tesisi yapılacak, ferromangan ile çimento fabrikası da arkadan gelecek. Bu sayede Türkiye yılda 3 milyar dolarlık ithalattan kurtulacak.

Kolin İnşaat'tan dev adım. Firmanın, 4 yıl önce Malatya Hekimhan'da aldığı demir madeninin görünür rezervinin 60 milyon, tahmini rezervinin ise 100 milyon ton olduğu tespit edildi. Firma sadece maden çıkarıp satmak yerine entegre bir tesis kurmak için harekete geçti.

3 Milyar Dolarlık İthalat Duracak

İlk olarak Türk mühendislerince Ar-Ge çalışması yapıldı. Dr. Yılmaz Karakaş'ın başında bulunduğu ekip, 10 milyon dolarlık Ar-Ge çalışması sonunda mangani demirden ayırmayı başardılar. Bu başarının sonunda Kolin Grup, önce madenin hemen yanında 220 milyon dolarlık bir yatırımla pik demir üretim tesisi kuracak. İlk aşamada yılda 300 bin ton pik demir üretilecek olan tesisin, kapasitesi daha sonra 1 milyon tona çıkarılacak. KOLİN A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi Celal Koloğlu, özelleştirmeden sonra Erdemir ve İsdemir'in pik demir üretimini terk ettiklerini söyledi.

Bunun sonucunda Türkiye'nin yıllık 300 bin ton pik demir ithal ettiğini anlatan Koloğlu, "Bir başka ifadeyle yaklaşık 3 milyar dolarlık ithalat yapıyoruz. Bizim tesisimiz devreye girdiğinde önce Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak. Bu cari açığın da 3 milyar dolar eksilmesi anlamına gelecek. Ardından da yıllık üretim miktarını 1 milyon tona çıkararak ihracat yapacağız. Böylece açığı azaltığımız gibi, döviz girişi de sağlayacağız" dedi.

Pik demir tesisinin yapımı için çalışmalara başlayan firma, 2012'de inşaatına başlayacak. 2013'te ise üretime geçecek.

İkinci Tesis

Entegre tesinin üçüncü bölümünü 'ferromangan' oluşturacak. Demir madeninde bulunan mangan Türk mühendislerinin geliştirdiği yöntemle demirden ayrılarak, sanayinin hizmetine sunulacak. Madenden yıllık 800 bin ton demir çıkarılacak. Demirden pik demir, ferromanganın yanı sıra cürufundan da 'çimento' üretilecek. İşte Kolin, bunun için de bir çimento fabrikası kuracak. Celal Koloğlu, madendeki her çıktının değerlendirileceğini belirterek, bunun için 'entegre tesis' kurulacağını söyledi. Toplam 1 milyar dolarlık yatırım planladıklarını belirten Koloğlu, tesisin tamamını 2017 ya da 2018 yılında bitirmeyi hedeflediklerini açıkladı.

Birleşik Kaplar Santrali

Devlet Su İşleri'nin ilk kez 1970 yılında planladığı ancak yatırım maliyetleri nedeniyle gerçekleştiremediği Türkiye'nin ilk birleşik kaplar santralini de Kolin İnşaat yapıyor. Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, yönetim kurulu üyeleri ve bir grup gazeteciyle birlikte Kolin'in Gümüşhane'deki Akköy 2 Hidroelektrik Santralini ziyaret etti. Aynı zamanda ASO Yönetim Kurulu Üyesi olan Celal Koloğlu'nun verdiği bilgiye

göre Kolin, Aladereçam ve Gökçebel Barajlarının suyunu 4 kilometrelik bir tünelden geçirerek Yaşmak Barajı'nda toplayacak. Burada toplanacak 119 milyon metreküp su 3 bin 460 metre uzunluğunda çelik borularla bin 220 metre kota indirilecek.

Böylece Türkiye'nin en yüksek; dünyanın 8. düşüsü hidro elektrik barajı olacak. Bu yükseklik sayesinde 330 litre suyla 1 kwh yani diğer HES'lerin 10 katı daha fazla elektrik elde edilecek. Santralin inşaatında bin 500 kişi çalışıyor.

Bittiğinde ise santralde çalışan sayısı sadece 20 olacak. Koloğlu, 2012 Nisan ayında üretime geçecek olan Akköy 2 HES'in yatırım maliyetinin 440 milyon dolar olduğunu söyledi. 3 yılı ödemesiz 7 yıl vadeli kredi kullandıklarını belirten Koloğlu, santralin 7 yılda kendini amorti edeceğini açıkladı.

Akköy 2 de tamamlandığında iki barajdan toplam 339 mw elektrik üretileceğini ifade eden Koloğlu, üretim, dağıtım özelleştirmeleri başta olmak üzere Kolin olarak tüm enerji sektöründe büyümeye devam edeceklerini kaydetti.

Kaynak: hurarsiv.hurriyet.com.tr 27.10.2011

TÜRKİYE' DE NİKEL KOBALT MADENCİLİĞİNİN ÖNCÜSÜ
THE PIONEER OF NICKEL COBALT MINING IN TURKEY

Ceyhun Atif Kansu Caddesi 114 Bayraktar Center
D Blok 3. Kat No:5-6 Balgat / ANKARA
Tel: +90 312 583 78 78 • Fax: +90 312 583 78 79
www.metanikel.com.tr

Maden Sektörü Yüksek Kârı Buldu

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, 2010 yılının en kârlı sektörleri madencilik ve elektrik oldu. İstanbul- Sanayi kuruluşlarının kârlılık göstergelerinde rekor oranlara ulaştığı 2010 yılında, en yüksek oranlı kârı madencilik sektörü yarattı.

Alt sektörler itibarıyla ise, 2010 yılının kârlılık rekorunu bütün işleme sanayi elde etti. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) bir süre önce açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (500 BBK) araştırmasına dayanarak yaptığı belirlemelere göre, büyük sanayi kuruluşlarının geçen yıl yüzde 7.6 düzeyinde gerçekleşen satış kârlılığı, son 24 yılın en yüksek değeri oldu. Satış kârlılığı en son 1987 yılında yüzde 8.2 düzeyinde gerçekleştirmişti. 2010 yılında yüzde 16.9 düzeyinde gerçekleşen özsermaye kârlılığında da son 7 yılın en yüksek oranına ulaşılmış oldu.

Kategorilerinin Kârlı Şirketleri

İsminin açıklanmasını istemeyen ve veri açıklamayan şirketler hariç tutularak yapılan hesaplamalara göre, 2010 yılında satışlarına oranla en yüksek kâr rakamını elde eden şirket, 82.6 ile Altınyıldız Mensucat oldu. Satış kârlılığında ikinci sırayı yüzde 69.4'le Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, üçüncü sırayı da yüzde 64.7 ile Tüprağ Metal Madencilik aldı. Koza Altın İşletmeleri ile Elektrik Üretim AŞ ilk beş sıradaki diğer şirketler olarak sıralandı. Özkaynak kârlılığında

ilk sıradaki şirket ise yüzde 128.4'le Soma Kömür İşletmeleri oldu. Bu şirketi yüzde 102.1'le Major SKT, yüzde 65.1'le de PHILSA Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütüncülük AŞ izledi. Koza Altın İşletmeleri ile Altınyıldız Mensucat da özkaynak kârlılığında ilk beşe giren diğer iki şirket oldu. Aktif kârlılığının liderleri de yine madencilik sektöründen şirketler oldu. Koza Madencilik AŞ, geçen yıl 100 TL'lik toplam aktifine oranla elde ettiği 54.7 TL kârı bu kategorinin ilk sırasında yer aldı. Aktif kârlılığında bu şirketi yüzde 41.6 ile Erdemir Madencilik, yüzde 39.6 ile de Tüprağ Madencilik izledi. Mardin Çimento dördüncü, Keskinlik Gıda da beşinci sıradaki şirketler olarak listede yer aldı.

Satış kârlılığında elektrik sektörü önde 2010 yılında sektörler itibarıyla en kârlı faaliyet madencilik ve elektrik sektörlerinde yaşanırken, alt sektörler itibarıyla sigara ve tütün işleme sanayii açık ara 2010'un en kârlı sektörü oldu.

Satış kârlılığında elektrik sektörünün kâr oranı yüzde geçen yıl 36.6 düzeyine ulaştı. Bu oran, yüzde 7.6'lık sektör ortalamasının beş katı bir büyüklüğü ifade ediyor. Elektrik sektörünün

ardından ikinci sıradaki madencilik ve taşocakçılığında satış kârlılığı yüzde 22.1 düzeyinde gerçekleşti. Üçüncü sıradaki taş ve toprağa dayalı sanayinin oranı da yüzde 13.7 olarak belirlendi. Satış kârlılığında elektrik sektörünün ilk sırada yer alması, bu sektörde kamunun hâlâ en büyük üretici olarak fiyatları da belirleyen bir konumda bulunmasının büyük payı bulunuyor. Elektrik sektörü, çalışan başına elde edilen kâr sıralamasında da 421 bin 201 TL ile 500 büyük sanayi kuruluşunun ortalamasının 10 katına yakın bir kâr rakamı ile ilk sırada yer alıyor. En yüksek aktif kârlılığı madencilikte.

Madencilik sektörü, aktif kârlılığında da yüzde 18.0'le 2010 yılının lideri oldu. Madencilik yüzde 13.6 ile elektrik, yüzde 9.7 ile de orman ürünleri ve mobilya sanayi takip etti. 500 büyük firma ortalamasının yüzde 8.3 olduğu bu kategoride, taş ve toprağa dayalı sanayi ile taşıt araçları da sanayi de ilk beş içindeki diğer sektörleri oldu.

Diğer imalat sanayi kategorisi geçen yılı zararla kapatırken, aktif kârlılığının en düşük olduğu sektörler de yüzde 1.6 ile ana metal sanayi, yüzde 4.9'la kağıt ve basım sanayi ve yüzde 6.0 ile dokuma giyim eşyası ve deri sektörü olarak sıralandı. 2010 yılında 500 büyük şirkette ortalama özkaynak kârlılığı yüzde 16.9 düzeyinde gerçekleşirken, bu kategoride de en yüksek kârlılığı elektrik sektörü elde etti. Elektrik sektöründe yüzde 23.6 düzeyine çıkan öz kaynak kârlılığı, madencilik ve taşocakçılığında yüzde 23.4, orman ürünleri ve mobilya da yüzde 22.5 oldu.

Ekonomik Kârlılığın Lideri De Petrokimya

Kârlılık kategorilerinde bir diğer önemli gösterge olarak kabul edilen ve toplam aktifler içinde yaratılan katma değeri ifade eden ekonomik kârlılıkta ise, geçen yıl ilk sıradaki sektör yüzde 65.9'la kimya, petrol ürünleri, lastik ve plastik sanayi oldu.

Ağırlıklı olarak petro-kimya tesislerini kapsayan bu sektörü, gıda içki ve tütün sanayi ile madencilik sektörleri izledi. Ekonomik kârlılıkta 2010 yılı 500 büyük şirket ortalaması ise yüzde 35.1 olarak belirlendi.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU - 2010 Maden İşletmeleri

Türkiye Madencilik Derneği Üyesi	2010 yılı 500 Büyük Kuruluş Sıra No	2009 yılı 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Kuruluşlar	Satış Hasılatı Net (TL)	Dönem Karı Zararı (V.Ö.)	İhracat Bin (\$)	Üretimden Satışlar Net (TL)
TMD Üyesi	9	11	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	3.523.477.229	3.736.496	1.219.899	3.523.477.229
TMD Üyesi	18	18	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	2.157.540.392	340.110.127	-	2.007.646.209
TMD Üyesi	43	56	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	981.594.635	439.378.567	627.167	981.594.635
TMD Üyesi	60	55	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	806.607.481	53.433.880	126.308	799.888.727
TMD Üyesi	98	124	Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Tic. A.Ş.	552.850.803	134.965.879	-	540.749.683
TMD Üyesi	106	137	Tüprağ Metal Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	512.604.951	331.633.918	11.681	512.604.951
TMD Üyesi	116	144	Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	473.241.351	298.781.669	-	470.783.288
	143	195	Eti Gümüş A.Ş.	406.088.683	93.016.414	77.895	391.605.691
	161	188	Eti Alüminyum A.Ş.	416.576.089	77.489.106	159.598	351.860.350
	193	265	Eti Bakır A.Ş.	304.748.251	92.599.514	2.112	304.748.251
TMD Üyesi	206	243	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	291.582.511	122.873.224	-	291.107.928
	224	189	Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü	294.416.462	-456.375.035	-	267.558.885
TMD Üyesi	231	-	Soma Kömür İşletmeleri A.Ş.	259.662.409	18.975.038	-	257.430.166
TMD Üyesi	263	235	BATIÇİM Batı Anadolu Çimento San. A.Ş.	232.742.838	19.888.738	35.841	230.211.275
TMD Üyesi	265	313	Demir Export A.Ş.	244.099.616	-	-	228.068.165
	269	-	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	225.928.276	-	563	225.781.638
	384	363	KÜMAŞ - Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.	158.432.562	22.361.316	52.244	158.107.672
	400	434	Eti Krom A.Ş.	155.077.281	4.783.210	-	152.955.088
	420	397	Söğütsen Seramik San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş.	175.399.413	-	-	146.607.086
TMD Üyesi	436	-	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	183.331.276	-	-	141.661.689

Kaynak: www.dunya.com 23.08.2011

Karadeniz'in gururu... Çayeli Bakır İşletmeleri

Karadeniz'in gururu Çayeli Bakır İşletmeleri Türkiye'nin en büyük metal madeni konumunda.
2010 vergi rekortmenleri listesinde
42. sırada yer alan ÇBİ
Rize'de de ihracat şampiyonu oldu.

Çevreye, insan kaynaklarına,
iş emniyetine verdiği önemle
ÇBİ geleceğe güvenle bakıyor.

INMET
MINING

Eti Maden İşletmeleri 2005'ten Beri Dünya Bor Sektörünün Lideri

Eti Maden İşletmeleri, 71 yıllık bir kuruluş. 2005'ten beri de dünya bor sektörünün lideri. 2000'de 436 bin ton olan bor kimyasalı üretimini bu yıl sonunda 1.900 bin tona çıkarttı. Bu, GSMH'ya 649,3 milyon TL'lik katkı, 3.848 insan için iş demek. Piyasa içinse borun kullanabileceği yeni alanlar demek, çünkü sadece üretmekle kalmıyor Eti Maden, borun kullanılacağı yeni alanlar açmak için çok ciddi teknolojik çalışmalar da yapıyor. Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü Orhan Yılmaz anlatıyor...

BUNLARI BİLİYORMUYDUNUZ?

Dünyada toplam bor rezervi 1,176 milyon tondur. Dünyadaki bor yatakları Türkiye, Rusya ve ABD'de bulunmaktadır. Bu üç ülkenin rezerv dağılımına bakıldığında toplam rezervin %72'sinin Türkiye'de bulunduğu görülmektedir.

BARAN KOÇ'UN RÖPORTAJI

Sabahın erken ışıklarıyla kurumuna geldiğinde, önce bilgisayarını açıyor. Tek tek bütün işletmelerini canlı yayımla izliyor ekrandan. Sonra telekonferansın önüne geçiyor, bazen sadece birkaç müdürle, arada da tümüyle birlikte bir toplantı düzenliyor. Yurtdışındaki müdürlerle de görüşmelerini tamamlıyor. Fabrikada üretim nasıl gidiyor? Dünya sanayisinde gidişat nasıl? Bor için yeni açılacak alanlar neler olabilir? Her şeyin bilgisini alıyor. "Masa"yla "saha"nın içiçe geçtiği, ikisine birden hakim olunan bir yöneticilik anlayışına sahip Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Yılmaz. Bir yandan kurumun yönetimini planlıyor, bir yandan çok da kalabalık olmayan ekibiyle bora yeni alanlar açmak için, yeni teknolojiler yaratmaya çalışıyor. İşte Eti Maden İşletmeleri'ni 2005'ten beri dünyanın en büyük bor kimyasalı üreticisi yapan da bu anlayış. Sözü Orhan Yılmaz'a bırakalım...

1935'te kurulan Etibank, 1998'de Eti Holding A.Ş. olarak yapılandırıldı. 2004'teyse Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adını aldı. O zamandan bugüne krom, gümüş, bakır, civa, alüminyum, fosfat, demir-çelik, kükürt üretimi yaptınız. Ancak zamanla bor dışındaki üretim

bölgeleri özelleştirildi. 1964'ten beri bor minerali üretimine devam ediyorsunuz. Neden bor üretimini seçtiniz?

Eti Maden İşletmeleri, ülkemizde yaygın olarak bulunan üç -Tinkal, Kolemanit ve üleksit- bor mineralini Emet-Kütahya, Kırka-Eskişehir, Bandırma-Balıkesir, Bigadiç-Balıkesir ve Kestelek-Bursa'daki bor tesislerinde işleyerek dünya pazarlarına sunuyor. Özelleştirmeler siyasi iradenin verdiği kararlar neticesinde yapılıyor. Buna "İyidir kötüdür" demekten ziyade olaya şöyle bakmak istiyorum:

Atatürk 1935'te Etibank'ı kurduğunda bütün madencilik faaliyetlerinin Etibank üzerinden yürütülmesini planlamış, ancak sonraki safhada endüstriyel ilişkiler o kadar karmaşık hale gelmiş ki, eğer bu madenlerin tamamının üretimi şu anki yapının içinde olsa yönetilemeyebilirdi. Yöneticiler egemenlik alanlarının çok geniş olmasını ister, biliyorum, ancak ben kendimi hem uzman, hem yönetici olarak görüyorum. Biz sadece "masa"yı değil, sahayı da yönetiyoruz. Şu an sadece bor olması odaklanmayı çok iyi sağlıyor. Kamuoyu bizi maalesef sadece madencilik tarafımızla görüyor, halbuki bizim ham maddemiz, olmazsa olmazımız maden, ancak biz boru

işliyor, bor kimyasalı üretiyoruz. Bu üretimde de hem nitelik, hem nicelik olarak 2005'ten beri dünyanın lideriyiz. Bunu başarmak için o kadar çok parametreye dikkat ettik ki...

Dünyanın lideri derken, ne gibi rakamlardan bahsediyoruz?

Piyasada herkes cirolarla konuşuyor. Cirolarla konuşmak son derece yanlış. Bu memleketin katma değeri nedir, ona bakmalı. Bizim ekonomimizin en büyük sıkıntısı cari açık; yani ithalat ihracat farkı. Bizimse ithalatımız sıfıra yakın, ama ihracatımız bu sene 900 milyon dolara yakın. Bir otomotiv endüstrisinin ithalatından arındırılmış haliyle ihracatına baksanız, çok büyük rakamlar kalmaz geride... Biz ciro açısından 40'lı sıralardayız. Karlılık açısından, geçen sene Eti Maden İşletmeleri üretimde Türkiye'nin 6. büyük kar eden kuruluşu oldu. Geçen sene 440 milyon TL karla bu pozisyonu yakaladık, bu sene neredeyse 800 milyon TL'ye ulaşacağız. Bunlar çok büyük rakamlar.

Bakın geçen sene, çok büyük bir otomotiv kuruluşunun satışı 6.5 milyar dolardı, ancak karı 330 milyon TL'yd. Bizim geçen sene 650 milyon dolar satışımız vardı, karımız 440 milyon TL'yd. Yani otomotiv kuruluşuna

Orhan Yılmaz

*Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
ve Yönetim Kurulu Başkanı*

göre onda bir kadar satışı var, ancak karımız neredeyse ondan 100 milyon TL daha fazla.

Ya üretim kapasiteniz, bu karın arkasında ne kadarlık bir üretim var?

Genel Müdürlüğümüz üretim politikası olarak katma değeri yüksek ürünlere ağırlık veriyor. Bu çerçevede bor ihracatında, konsantre ürünlerin payı azalırken, bor kimyasalları ve eşdeğer ürünlerin payı artıyor. 2002'de yüzde 65 bor kimyasalları ve eşdeğeri ürün, yüzde 35 konsantre olan satış kompozisyonu, şu anda yüzde 95 bor kimyasalı ve eşdeğeri ürün, yüzde 5 konsantredir.

Yine 2002'de 436 bin ton olan üretim miktarımızı 2010'da 1 milyon 400 bin tona çıkardık. Üstelik de 2000'lerin başında 570 bin kapasiteye karşılık 436 bin ton üretim yapılıyordu. Yani toplam kapasiteyi kullanamazken şimdi tüm kapasitesini kullanmış, en az üç senelik

malını da satmış bir kurum burası. Mevcut kapasiteyi ikiye katlayacak yeni yatırımlara girişiyoruz.

İki zıt kuvvetin tesiri altındayız: Bir kamu kuruluşuyuz, karlılığımızı çok öne çıkarmak istemiyoruz, ancak bu sefer bizim fonksiyonumuzu küçümsüyor millet. Ancak bu karlılığın en güzel tarafı biz ürettiğimiz malzemenin yüzde 97'sini ihracat ediyoruz. Yani içeride yokuz.

Böylece içerideki pastayı küçültmemiş oluyorsunuz. Bu özel sektörün de önünü kesmeyecek bir uygulama...

Evet, biz dışarıdan içeriye refah getiriyoruz. Geçen sene GSMH'ya katkımız 649,3 milyon TL'ydі. Çok büyük bir para bu. Cumhuriyet tarihi boyunca bu kurumun hazineye ödediği temettünün yüzde 58'i kadar bir miktarı biz sadece bu son 5-6 yılda ödedik. Eskiden krom, gümüş, alüminyum, bor olduğu zamanlarda ödenen temettü

42 birimdi, ama biz sadece borla 58 birimlik temettü ödedik. Devlet eliyle işletmeciliği öngören 2840 Sayılı Kanun bize Türkiye'de tekel hakkı verse de, Türkiye bor pazarı dünya bor pazarının sadece yüzde birini oluşturuyor, yani biz sadece bu yüzde birde tekeliz, geri kalan yüzde 99'da çatır çatır rekabet ediyoruz.

En büyük rekabet hangi ülkelerle yaşıyor, hangi şirketleri kendinize rakip görüyorsunuz?

Rio Tinto grubuna bağlı US Borax şirketi hem kapasite hem de üretim anlamında en büyük rakibimiz. Rusya özellikle borik asitte önemli bir rakibimiz...

Tüm dünya pek çok alanda Çin'den şikayet ediyor, ancak bizim için tam tersi, dünyada bor kimyasallarının en fazla tüketildiği yer Çin ve bizim kurumumuz Çin'de son 6-7 senede 42 kat büyüdü. 9 milyon dolar ihracatımız vardı, bu sene 430 milyon dolara çıkacağız.

Genel Müdürlüğümüz üretim politikası olarak katma değeri yüksek ürünlere ağırlık veriyor. Bu çerçevede bor ihracatında, konsantre ürünlerin payı azalırken, bor kimyasalları ve eşdeğer ürünlerin payı artıyor.

Bizim uyguladığımız politikalar sebebiyle bor kimyasallarını bizden alıyorlar. Bor cevheri var, ancak üretmeleri bizden almalarından daha pahalıya patlayacak. Bu yüzden bizi tercih ediyorlar. Yeniliklerimizin de etkisi var bunda. Borik asit üreten bizden başka Amerikalılar, Çinliler, Ruslar, Şilililer, Arjantinliler varken tuttuk elyaf sektöründe dedik ki, "Borik asit ikamesi kolemanittir." Kolemanit sadece Türkiye'de var. Çin pazarının tamamını kolemanite dönüştürdük. Bize göbekten bağlılar yani. Ancak bunu yaparken, fiyatlarla oynamadık, sektör bize güvendi, kimseye yalan söylemedik. Tüm dünyadaki pazar payımız biz göreve geldiğimizde 25-26 iken, bu senenin sonu itibarıyla yüzde 50'ye çıktı. Üstelik de tüm dünya pazarı büyürken, rakiplerimizden daha hızlı büyüyerek bu noktaya ulaştık. Geçen sene yüzde 47 büyüdük. Bu sene de muhtemelen yüzde 40 civarında büyüyeceğiz.

Nasıl oldu bu hızlı büyüme? Nasıl bir vizyon var bu büyümenin ardında?

"Üç M"... Benim patentimde bu laf, açılımı şu; "Biz mevcudu muhafaza memuru değiliz". Mevcut kendisini muhafaza eder, biz "Buraya nasıl bir ivme veririz"i konuşmalıyız. Aksi durumda burada bulunmamızın bir

ehemmiyeti yok. İnsanlar işe burada ne iş yapıyor diye sorarak başlar, ama hayatın boyunca sadece bunu sorarsan eksiksin demektir. Hedefin, "Burada nasıl iyi iş yapılır" sorusuna yanıt aramak olmalı. Eğer cesur değilseniz, bir iş yapma arzusunda değilseniz, sadece durumu idare etmekle görevliyseniz, bir şey çıkmaz. Biz kimyasal madde üretiyoruz. Pek çok rivayet söyleniyor, ham satıyor, mamul geri alıyoruz, diye. Bunlardan bıktık. Bir kilo bile ham satmıyoruz. Bizim ürettiğimiz şey bor kimyasalıdır; boraks dekahidrat, borik asit, konsantre kolemanit, bor oksit... Göreve geldiğimizde, öğütülmüş kolemanit 40 bin ton satılıyordu, şu anda 400 bin tona çıktık. 400 bin tonluk bir başka fabrika da geçen hafta devreye girdi, daha kapasitesini kullanmadık, ama 800 bin tonluk kapasiteye ulaşmış olduk. Bu işte, önce pazar oluşturup, sonra kapasite oluşturamıyorsunuz.

Çünkü adam, sizin kapasiteniz nedir, diye soruyor hemen. Müşteri memnuniyeti, arz güvenliği, itibar sağlamak için önce yatırım yapmanız gerekiyor.

Bu yüzden de çok iyi bir alan araştırması yapılması gerekiyordu...

Tabii, ancak o da yüzde yüz matematiğe dökülecek bir şey değil.

Bir yanda dünya pazarındaki kızgın rekabet, diğer yanda yeni üretim alanları açılması için çalışmalar yapmak... Bir ahtapot gibi olmak gerekiyor hepsine yetişebilmek için... Nasıl işliyor bu noktada mekanizma?

Dünyanın 84 ülkesine ihracat yapıyoruz, kutuplar hariç her yerdeyiz yani. Dolayısıyla dünyadaki sanayinin nereye gittiğini biliyoruz. Yurtdışındaki şirketlerimiz önceden sadece lojistik faaliyetler yapıyorlardı, şimdi ben onları teknik pazarlamaya yönlendiriyorum. Buldukları ülkelerin üniversiteleri ve sektörüyle yoğun ilişki içindeler. Hitap ettiğimiz ülkelerde, oradaki arkadaşlarıma sanayiye bileceksiniz, sanayinin problemlerini çözecek üniversite işbirliklerinde katalizör olacaksınız, diyorum. Gittiğiniz yerlerde sadece ofislerde temas ediyorsanız gideceğiniz fazla bir yer yok. İlla ki sanayiye, sektörlerin teknik ihtiyaçlarını bilmeniz, ikame çözümler önerebiliyor olmanız lazım. Mesela Çin'de bilmem ne üniversitesinde falanca konuyu çalışır mısınız, diyerek konu başlığı oluşturuyor, sonra oradaki deneylerin sonucuna göre yeni bor alanları açılmasını sağlıyoruz.

Türkiye'de de bu noktada çalışmalar yapıyor musunuz?

Maalesef, Türkiye'de üniversite sanayi işbirliğinden bahsetmek pek mümkün değil. Sanayi son derece muhafazakardır, bir işletmenin girdileriyle oynamanız neredeyse imkansızdır. Ancak Çinliler çok kolay karar alıyor, eğer ihtimal varsa, hemen küçük ölçekte çalışmaya başlıyor. Bunu burada bir kelimeyle anlatıp geçeceğiz ancak sözünü ettiğim şey, bize 4 kat büyüme sağladı. Şu ana kadar neye girdiysek deneme olarak, hepsi başarılı oldu. En son metalürjiye giriyoruz; Kalsiyum florür ikamesi olarak kolemanit. Bu şu demek, sanayide binde bir mertebesinde kalsiyum florür kullanılıyor. Çin'de sadece bir fabrika 500 milyon ton demir çelik üretiyor. 500 milyon tonun yüzde biri 5 milyon ton eder. Yani eğer başarılı olursak, sadece bir sektörden ekstra 5 milyon ton gelecek.

Bu tür konu başlıklarıyla hareket ediyoruz. Biz de üretim ve gelişme eksenini tamamen teknolojiye dayanıyor. Burada teknoloji dairesi kurduk. Ar-Ge lafından hiç hoşlanmıyorum, bu lafı çiklet gibi çiğnemeye başladık, bol bol Ar-Ge lafı ediliyor, ancak uygulamaya yönelik bir şey yok. Biz kısır döngüyü kendi içimizde kırdık. Şu anda bir patentimiz var. Dört tane de patent başvurumuz var. Sadece laf değil bizim çalışmalarımız, tesisi kurduk, malı sattık, öyle patentlere başvurduk. Çok özgün bir çalışmamız var mesela. Dünyada bütün cam sanayinde soda olmazsa olmazdır, nadir sektörlerde bor kimyasalları tüketilir. Biz şimdi bor ve sodanın fonksiyonunu beraber icra eden bir ürün geliştirdik, henüz adını filan koymadık. Ancak bunu pilot tesiste yaptık, oldu, tescilleşme safhasındayız.

Dünya pazarında rekabet ediyorsanız, pazarlama ve satış stratejileriniz de teknolojik araştırmalarınız kadar etkili olmalı. Siz nasıl bir yol pazarlama stratejisi izliyorsunuz?

Evet, tek başına teknikle olmaz bu iş, ancak tek başına pazarlamayla da olmaz. Genellikle pazarlamaya ticari bir faaliyet gibi bakılıyor, oysa teknik bir faaliyettir. Eğer siz, ürettiğiniz malın özelliklerini, hitap ettiğiniz endüstrinin ihtiyaçlarını bilmiyorsanız, malınızı pazarlayamaz, büyüyemezsiniz. Dolayısıyla ilişkili sektörlerin de, camdı, seramikti, deterjandı,- hem problemlerini, hem de büyüme eksenlerini bilmelisiniz...

Bor kimyasallarının tüketildiği sektörlerin en başında cam gelir. Düz camdan bahsetmiyorum, çok özel camlarda, ısıya dayanıklı, kimyasal fiziksel özellikler istenen camlarda bor kimyasalı kullanılır. LCD ekranlardan salor tüplerin yapımına kadar pek çok alanda bor kullanılır. Son zamanlarda güneş enerjisinden çok fazla istifade etme arayışları var. Solar tüplerin yapımında enerjiden sonra en büyük girdi bor kimyasallarıdır. Çin'de bu sektör çok iyi büyüdü. Dolayısıyla enerji fiyatları arttıkça aslında bizim

FARKLILIK YARATMAK İÇİN CESUR OLUN

İşletme metodunuz nedir?

Maden sahalarımızda cevher, açık işletme metoduyla üretiliyor. Sürecin hızlandırılması adına Genel Müdürlüğümüzce cevherin üzerindeki örtü tabakası (dekapaaj) kazı işlemleri dışarıdan hizmet alımıyla yapılıyor.

Şirket kaç kişiye istihdam sağlıyor? Çalışanlardan kaç mühendis?

2011 Ağustos sonu itibariyle 2.330'u işçi olmak üzere toplam 3.848 kişi çalışıyor. Çeşitli branşlarda toplam 554 mühendisimiz var. Yalnız şunu belirtmem de yarar var, randımanımızı yüzde 50-55'lerden 90'lara çıkarıp, bor kimyasalları üretimini hem fiili hem de kapasitif olarak beş kat arttırırken yüzde 30 adam azalttık. Daha az kişiyle, daha çok üretim yapmaya başladık. Odaklanma stratejileri uygulamaya başladık, iyi bildiğimiz işi kendimiz yapıyoruz, kültür olarak bildiğimiz işleri piyasadan hizmet alımıyla yapıyoruz. Otomasyon ağırlıklı üretim yapıyoruz.

açımızdan avantaj oluyor. İzolasyon sorunu gündeme geliyor. İzolasyonda da ikinci büyük girdi, bordur. İzolasyonsuz evler kalmayacak şekilde düzenlemeler yapılıyor artık. Sıcak

Peki eleman ihtiyacını nasıl sağlıyorsunuz, böylesi sistemli çalışma için yeterli derecede kalifiye eleman bulmakta zorluk çekmiyor musunuz?

ÖSYM kanalıyla personel temin ediyoruz. 2003'ten beri kurumda toplam 428 kişi ÖSYM kanalıyla işe yerleştirildi, maalesef bunlardan 186'sı coğrafi, sosyal ve ekonomik nedenlerle ya hiç işe başlamadı ya da kısa süre çalıştıktan sonra işten ayrıldı. Nitelikli personel sürdürülebilirliği bizim açımızdan oldukça önemli bir husus. Bu konuda bazı çalışmalarımız var. Bence, bizim gibi temel endüstri olan yani bugünden yarına yok olması mümkün olmayan endüstrilerin kendi insan kaynaklarını daha liseden, üniversiteden oluşturması lazım. Bu alanlarda yetişmiş, hemen servis yapılacak nitelikte insan kaynakları olması gerekiyor. Bir insanın verimli hale gelmesi, teknisyenlik safhasından çıkıp kendinin bir şeyler üretmeye başlaması on sene sonra olabiliyor. O nedenle KPSS ile adam almak çok yararlı değil. Eğer farklılık oluşturacaksanız özel bilgilere haiz insanlara ihtiyacınız var.

iklimlerde de soğutma gücünü arttırmak için izolasyon kullanılıyor. Bizim beklentimiz, Afrika'da, Ortadoğu'da da izolasyon faktörünün öne çıkacağı yönünde...

Geleceğe dair planlarımız neler?

2013'te 1 milyar doları yakalayacağımızı ilan etmiştik, ancak biz onu 2012'de yakalayacağız. Yaşar mıyız, bilmiyorum, ama 2023'e kadarki planımız hazır; 5.5 milyon ton bor kimyasalı üreteceğiz. Karlılığımız da 1.6 milyar dolar olacak. Biz artık tamamen müşteri odaklı çalışıyoruz. Şöyle ki, LCD sektörü son zamanlarda en hızlı gelişen sektör. Mesela Japon diyor ki, benim LCD ekranımda sodyum olmayacak. "Hay, hay yaparız" diyoruz ve yapıyoruz. Artık PPM mertebesinde konulara girmeye başladık, milyonda bir komponentlerin uzaklaştırılmasına girdik. "Benim malım budur, işinize yarıyorsa" dediğiniz anda yok olursunuz. Dünyanın en büyük ve kaliteli cam firması bizimle çalışmaya başladı bu sene. Konu başlıkları vermiş, klasik harmanlarımızı şöyle yaparsanız bunları sağlayacak alt yapı bizde var, demiştik. Deneyecekler. Sektöre de konu sağlıyoruz yani. Bu iş bir puzzle gibi. Başta hedef bir prosesi kendi içerisinde ayakta tutmaktı, şu anda yeni prosesler, yeni üretim biçimleri oluşturmak. Çok büyük mesafe kat ettik, ama geldiğimiz nokta son değil. Kafamızda bir sürü yeni üretim metotları var. Atıklarımızdaki eser miktardaki malzemeleri kazanmak için de çalışmalara başladık.

Mesela lityum bizim için milyonda bir mertebesinde, onu kazanmak için de bir hedef koyduk kendimize. Çünkü dünyada elektrikli araçların ihtiyacı illa ki lityum bataryalarla sağlanacak...

Biz önce hayal kuruyoruz. Mesela kurumumuzun cam elyafı fabrikaları olmalı. Elyaf kompozit malzemelere dönüyor. Kompozit malzemeler o kadar şekillenmiş vaziyetteki, inşaattan otomotive, elektroniğe kadar bir sürü sektöre giriyor. İzolasyon sektöründe merkez ülke olsak diye hayal ediyoruz...

Sektörün gelişmesi için Türkiye Madenciler Derneği'nden beklentileriniz nedir?

Öncelikle bize bu fırsatı verdiğiniz

için teşekkür ederiz. Biliyorsunuz, bor ülkemizin önemli zenginliğinden biri. Bu bilinç ve sorumlulukla faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Ancak özellikle İnternet ortamında ciddi bir dezenformasyon faaliyeti yürütülüyor. Örneğin, "Eti Maden'in 40 milyon dolara yabancı bir firmaya satılacağı", "Boru yurtdışına ham olarak satıp, işlenmiş olarak geri aldığımız" gibi gerçek dışı beyanlar dolaşiyor.

Oysa bizim işlenmemiş satışımız bulunmuyor. Öte yandan, Eti Maden'in öz kaynakları 2010 yılı itibariyle 1 milyar TL'ye ulaştı. Bu boyutta bir kuruluşun 40 milyon dolara satılması mümkün olabilir mi? Bu yüzden sizlerden beklentimiz, bor konusunda bilgi kirliliğine son verilerek, doğru bilgilerle kamuoyunun bilgilendirilmesi.

KISA KISA ETİ MADEN

Orhan Yılmaz'ın ağzından Eti Maden'e dair kısa kısa bilgiler:

- Kimyasal proseslerde esas olan minimum enerjiyle bu işi yapıyor olmak. Enerji maliyeti bu sektörlerde yüzde 60, 70'tir. Bizim bütün işletmelerimiz enerjisini kendisi üretiyor. Doğalgaza, kömüre, atık ısıya dayalı kojenerasyon ünitelerimiz var. Toplamda çok değil belki ama 50 megawatt saatlik enerji üretiyor ve tüketiyoruz.
- Bence rezerv miktarı hiçbir şey ifade etmez. Çünkü dünyada bu tüketim hızıyla bin yıl yetecek kadar bor var.

Türkiye bu denklemden en büyük pasta sahibi olarak çıksa da 300 yıl yetecek kadar cevher var. Dolayısıyla yeni cevher bulmak değil önceliğimiz, yeni tüketim alanları bulmak.

• Bor kimyasalları üretim arttıkça satılacak bir emtia değil. Petrol, altın, bakır, kömür gibi hemen pazarı yok. Tüketim alanları bulamazsanız büyüyemezsiniz. Biz, yeni tüketim alanları bulduğumuz için büyüdük. Tüketim alanı bulamıyorsanız bor çöptür.

• Kullandığımız ekipmanları hep ithal ediyoruz artık Türkiye'de üretirmeye başladık, bazen beşte hatta onda bir fiyatlarla hem de.

Böylece sadece bunları ucuza mal etmiş olmadık, böyle bir sektör de oluşmasına katkı sağladık.

- Kurumumuzun TS EN ISO 9001-200 Kalite Yönetim Sistemi belgesi olması güzel bir şey, ancak yine de bu ödülleri çok ciddiye alamıyorum. Kalite ölçme, takip etme noktasında gerekli tabii, ama var olanı mutlaka sağladığı, yeni fikir çıkmasını sağlamadığı zaman ne anlamı var ki? Bizim aradığımız, yatırımda, üretimde, Ar-Ge'de yeni fikir! Yaptığımız iş ya ekonomik olmaya, ya hıza, ya daha nitelikli ürün yapmaya, ya yeni kullanım alanı sağlamaya yaramalı.

Sağ kolunuz!

En zor koşullara ve ağır yüklere göre tasarlanan Ford Cargo 6x4 damperli, güçlü motoru ve düşük yakıt tüketimiyle şantiyedeki yeni sağ kolunuz olacak.

FORD CARGO

3536D 6x4 Damper

- 360 PS/1400 Nm Euro motor
- Çarpmasız sistemli, konforlu şanzıman
- 20.000 km bakım aralığı
- Z/Cam fren sistemi
- Güçlendirilmiş, yeni 10 mm şasi
- Rekabetçi yerden yükseklik

Feel the difference
ford.com.tr

TMD Yönetim Kurulu Emet'te

Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu'nun aldığı prensip kararı ile Yönetim Kurulu Toplantılarını üyemiz işletmelerde yapmaya devam ediyor. 2011 Eylül Ayı Yönetim Kurulu Toplantısı Eti Maden İşletmeleri Emet Bor İşletme Müdürlüğü'nde Yönetim ve Denetleme Kurulu Üyelerimizin yoğun katılımı ile gerçekleştirildi.

Emet Bor İşletme Müdürlüğü, Kütahya ilinin Güney batısındaki Emet ilçesinde kurulmuş olup, Kütahya ili merkezine 100 km. uzaklıktadır.

İşletmenin kuruluş gayesi; ülkemizin yeraltı zenginlikleri içerisinde önemli bir yeri olan bor cevherini aramak, işletmek, zenginleştirmek ve gerektiğinde bunlardan kimyasal işlemlerle bor bileşiklerini üretmektir. Türkiye'nin

bor mineralleri rezervinin önemli bir bölümünü oluşturan Kütahya-Emet zuhuru 1956 yılında M.T.A. jeologu Dr. Gawlik tarafından kömür aramaları sırasında bulunmuştur. İşletmede, 12.08.1958 tarihinden itibaren üretim çalışmalarına başlanmıştır.

Şu an itibariyle; İşletme Müdürlüğünde, 157 sözleşmeli ve 10 idari olmak üzere toplam 167 memur çalışmakta olup, 485 adet işçi istihdam

edilmektedir. İşletme Müdürlüğü, Bakanlar Kurulunun 09.01.2004 tarih ve 2004/6731 sayılı kararı ile 31.01.2004 tarihi itibariyle Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Emet Bor İşletme Müdürlüğü olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Espey Hisarcık Açık Ocakları

İşletme Müdürlüğüne bağlı Espey ve Hisarcık bölgelerinde 2 adet Açık Ocak bulunmaktadır.

Espey ve Hisarcık Konsantrötör Tesisleri

İşletme Müdürlüğüne bağlı Espey ve Hisarcık bölgelerinde, kırma, yıkama, sınıflandırma ve triyaj yöntemleriyle çalışan ve her bölgede 1'er adet olmak üzere toplam 2 adet Konsantrötör Tesisi bulunmaktadır. Bu tesisler yıllık 650.000 ton konsantre cevher üretim kapasitesine sahiptir.

Borik Asit Tesisleri

I. ve II. Borik Asit Tesisi

İşletme Müdürlüğünde 2 adet Borik Asit Tesisi bulunmakta olup, bu 2 tesis yıllık toplam 240.000 ton Borik Asit üretim kapasitesine sahiptir.

Üretim Faaliyetleri

Emet Bor İşletme Müdürlüğünde Bor cevherleri açık işletme yöntemiyle üretilmektedir. Üretilen tüvönan cevherler Espey ve Hisarcık Konsantratör Tesislerine beslenerek kırma, eleme, yıkama

ve triyaj işlemlerinden geçirilerek (3 boyutta; 25-100 mm, 3-25 mm ve 0,2-3 mm) Konsantr Kolemanit üretimi yapılmaktadır. Konsantr Kolemanitlerin çok az bir kısmı satılmakta, geri kalan konsantrler ise Borik Asit hammaddesi olarak İşletme Müdürlüğü ve Bandırma Borik Asit Fabrikalarında işlenmektedir. Elde edilen Borik Asit ürünlerimizin %90'lık kısmı yurtdışına satılmaktadır. Borik Asit üretimi için Konsantr Kolemanit ile birlikte Sülfürik Asit kullanılmaktadır.

Emet Eti Maden İşletmeleri

Espey Açık Ocağı

Espey Açık Ocağı

Hisarcık Açık Ocağı

Hisarcık Açık Ocağı

Espey Konsantratör Tesisi

Espey Konsantratör Tesisi

Hisarcık Konsantratör Tesisi

Borik Asit Tesisleri Genel Görünüm

Borik Asit Tesisleri

2008 Küresel Krizinin Sonrası ve 2011 Krizi Esnasında Küresel Madencilik Beklentileri

B. BENJAMEN PINTO

TMD Yönetim Kurulu Sayman Üye

2008 krizi önceleri bir açgözlülük ve denetimsizliğin yarattığı ABD kaynaklı bir finansal kriz olarak çıkmış, daha sonrasında ise bunun yarattığı kredi daralması nedeni ile bir ekonomik ve global krize dönüşmüştü.

Tam atlattık denilirken, Avrupa'nın halının altına sakladığı sorunlar ortaya çıktı. Herkes bu pisliklerin halının altında olduğunu biliyordu ama kimse görmek istemiyordu. Ama eninde sonunda büyük temizlik günü gelecekti – geldi de.

Krizin ortamının hazırlanması, ABD'de şirketler kaynaklı iken Avrupa'da bu durum devletlerin borçlanmaları ve harcamaları sonucunda oluştu. Hükümetlerin, "müşterileri" olan seçmenlere şirin gözükmek uğruna, demokrasinin zayıflıklarından istifade ederek sorumsuzca borçlanmaları ve paraları saçmaları Avrupa kaynaklı krizin temel nedeni oldu. ABD'de halka açık banka ve şirket yöneticileri, kendi "müşterileri" olan hissedarlarına saçmışlardı.

Bu yazı yazılırken, henüz ortalık durulmamış durumda. Endişeler zirvede. Tekrar 2008 kıyamet günlerine geri dönecek miyiz, belli değil?

Bu arada bizimle ilgili olan enerji ve maden fiyatları çakıldı, bunları üreten dünya çapındaki dev şirketlerin hisse senetleri borsalardaki diğer şirketlerden çok daha fazla değer kaybetti. Felaket senaryoları tekrar yazılmaya başlandı.

Ancak bu sefer özellikle bizim sektörümüzde durum biraz farklı diye düşünüyorum. 2008'den ders alan şirketler krediye olan bağımlılıklarını azalttılar. Borçluluk oranlarını düşürdüler.

Ürünlerinin satış fiyatları gerilediği etkin maliyet kontrolüne başladılar. Büyümek için, ne pahasına olursa olsun

başka şirketleri satın almaktansa yeni proje geliştirerek büyüme yoluna gittiler. Neticede madenciler sağlam bilançolarla, şirket satın alarak değil; yürütmekte oldukları projeleri genişleterek organik gelişmeye açık bir duruma geldiler. Arama ve büyük yatırım projeleri için de kaynakları hazır durumda.

Ülkemizdeki maden şirketlerinde çok daha küçük ölçekli olsa da benzer durumu gözlemlemekteyiz.

Küçük ölçekli demiş olmamıza rağmen, yakın geçmişle bile kıyaslanınca şirketlerin üretim hacimlerinin oldukça büyümekte olduğuna da dikkat etmemiz gerekiyor.

Finansmanın ve özellikle sabırlı finansmanın çok önemli olduğu bu sektörde mali, teknik ve idari olarak güçlü madencilik grupları değerli maden ve temel metal madenciliği başta olmak üzere oldukça hızlı ve sağlam bir şekilde yol almaktalar.

Dediğimiz gibi, dünyadaki ve ülkemizdeki şirketler organik büyümeye hazır ama öte yandan da endişeliler. Dünya ekonomileri durgunluğa girerlerse maden ürünleri kendilerine pazar bulabilecekler mi? Ürünlerini kârlı şekilde satabilecekler mi? Kârlılık mevcut maliyetleri karşılayacak mı? Oluşmuş ve gelecekte ortaya çıkacak maliyetleri karşılayacak seviyede olabilecek mi?

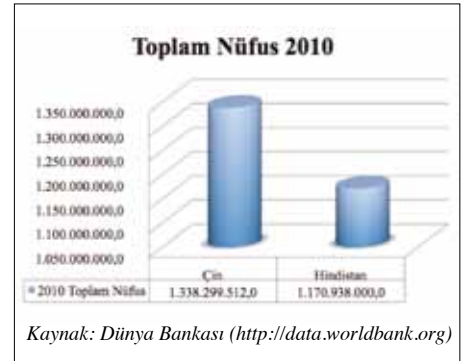
Evet, bence olacak. Gelecek madencilik için umut veriyor. Metal ve maden fiyatları sağlam duracak. Talep devam edecek. Peki, neden bu kadar güveniyorum geleceğe?

Aşağıda sıralamaya çalışacağım ve aslında hepimizin çok iyi bildiği ve içinde yaşadığı 4 ana etken nedeni ile:

- Küresel büyüme (Şehirleşme – Talep artışı)
- Üretim sınırlamaları
- Çevre
- Vergiler, Ruhsat giderleri

Küresel büyüme (Şehirleşme – Talep artışı)

Öncelikle gelişmekte olan ülkelerin talebi devam edecek. Özellikle Çin ve Hindistan bu trenin lokomotifleri olacaklar. Bu ülkelerin nüfusları zaten çok yüksek ve şu anda bu yüksek nüfusun önemli bir kısmı kırsal bölgelerde yaşamakta, bu nedenle tüketimleri şehirlere göre daha düşük. Ancak bu ülkelerde şehirleşme artıyor, daha da artacak. Dolayısı ile enerji ve maden ihtiyacı da tetiklenecek.

Mesela bakır tüketimini ele alalım. Ekonomik kalkınmasını nerede ise tamamlamış, altyapısı bitmiş, nüfusu

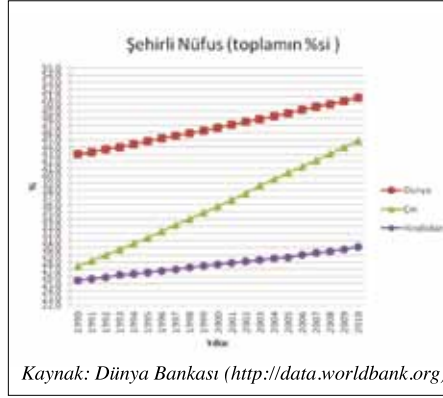
çok az artan OECD ülkelerinde bakır tüketimi 8kg/kişi düzeyinde. Son 20 yıldır çok hızlı büyüyen, elektrik hatları inşa eden, talebi çok hızlı artan Çin'de ise ancak şimdi 4kg/kişi seviyelerine ulaşmış durumda, bu oran Hindistan'da ise hala 1kg/kişi. Bu denkleme büyümenin devam edecek olmasını ve ana çarpan olan mevcut nüfusu da ekleyin. Geleceği göreceksiniz.

Üretim Sorunları

Sektörümüzde 2000li yıllardan sonra talep artmaya başlamış buna karşın önemli arz ve maliyet sorunları oluşmuştu. Sektör uzun yıllar talebi öngörememişti. Sektör talebi öngörse bile finansman ihtiyacını sağlayacak olan sermaye ikna olmamıştı. Buna ek olarak düşük karlılıklar madencilik şirketlerinde sermaye birikimini sağlayamamış ve tüm bu etkenler nedeni ile sektörde yatırımlar yeterince hızlı yapılamamıştı.

Buna bir de çevre konusundaki endişeler nedeni ile başlayamayan ya da yarım kalan yatırım veya işletmeleri de ekleyince, küresel anlamda madencilik sektörü uzun yıllar durgunlukta kalmış idi. Eleman yetişmemiş, makine ekipman üretimi ağırlaşmıştı, yeni proje çalışmaları çok sınırlı kalmıştı.

Her ne kadar 2000li yıllarda talep artmış olsa da bu nedenlerden dolayı arz talebe ayak uyduramamıştı. Bugün bu sorunlar henüz giderilmemiş durumda. Yetişmiş iş gücü çok sınırlı. Maden işçisi bulmak da zor, tepe yöneticisi de.

Ekipman tedariki de çok önemli bir sorun. İş makinesi lastiğinden, sondaj makinesine, patlayıcısına kadar maden ekipman ve malzemesi tedarikinde bekleme süreleri uzun, fiyatlar yüksek.

Çevre Hassasiyetleri

Madencilere yönelik bir yayında çevre konusundaki hassasiyetin maden işletmelerine getirdiği maddi yükleri uzun uzun anlatmaya gerek yok sanırım. Ancak birkaç yıl öncesi ile karşılaştığımız zaman ülkemizde ödediğimiz çevre teminatının bile ne kadar ek yük olduğunu görebiliriz. Bu durumun yalnızca ülkemize mahsus olmadığı ve küresel olarak önemli bir olgu olduğu konusunda kimsenin şüphesi olduğunu sanmıyorum. Kısa zaman öncesine kadar tali bir maliyet olan çevre giderleri artık madencilik şirketlerinin ana gider kalemlerinden birini oluşturmaktadır. Aslında madenciler olarak bundan mutluluk duymalıyız. Çevreye vereceğimiz önem

sayesinde madencilik sektörüne yapılan birçok yerli-yersiz itham son bulacak ve işimizi daha normal koşullar altında sürdürebileceğiz. Bunun maliyetini de artan maden fiyatları ile tüm tüketiciler ortak olarak paylaşacak.

Vergiler, Ruhsat Giderleri

Aynen çevre gibi, ruhsat, harç, rödevans, devlet payı gibi giderlerde de çok önemli artışlar var. Bu da yalnızca ülkemize özgü bir durum değil – nerede ise tüm dünyada oluşan bir trend. 2010 yılında Avustralya'da büyük tartışmalar yaratan %40'lık vergi bunlara yalnızca bir örnek. Ya da Eylül ayında Zambiya'daki seçimler sonrası maden firmalarına getirilmesi düşünülen ek vergi veya önlemler.

İşte bu nedenler dolayısı ile maden ve metallere olan talep ve fiyatlar yükselmeye ve kârlı madencilığe elverişli ortam yaratmaya devam edecektir diye düşünüyorum. Bu yazı yazılırken dünyada genel ekonomik durum tekrar dibe vurmak üzere ve muhtemelen siz bu yazıyı okurken vurmuş olabilir. Ama piyasalar yere düşen bir cam top gibi kırılmayacak, tam tersine lastik bir top gibi daha da yukarı sıçrayacaktır. Madencilere düşen de, finansal yapılarını kuvvetli tutmak, üretim ve yeni proje çalışmalarına devam etmek, işgücünü kuvvetlendirmek ve eğitmek, çevreye duyarlı olmak ve geleceğe güvenmek. Maden gelişiminin ilk kaynak noktasıdır, dolayısı ile insanlık var oldukça ve geliştikçe ihtiyaç olmaya devam edecektir.

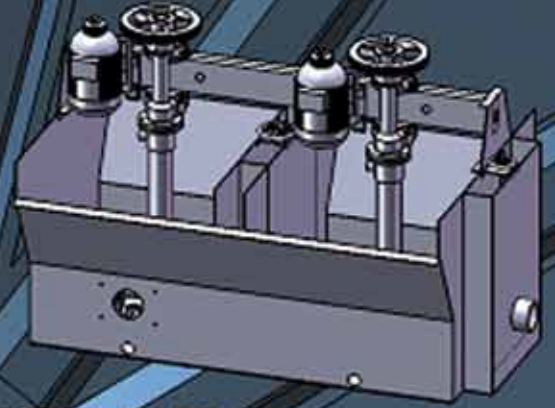
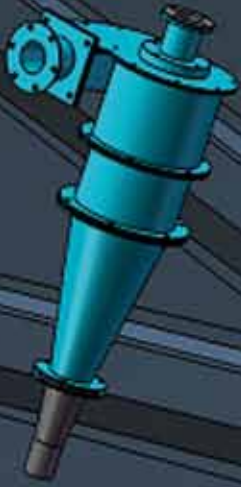

TÜFEKÇİOĞLU

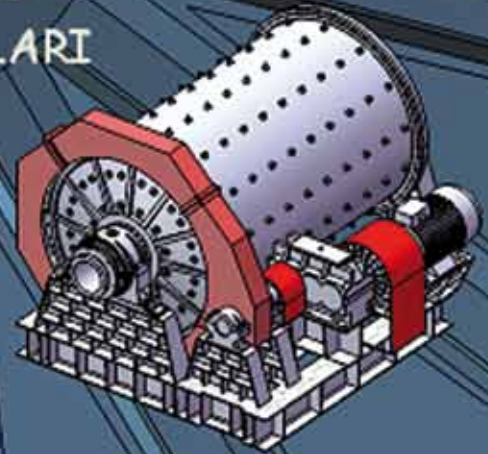
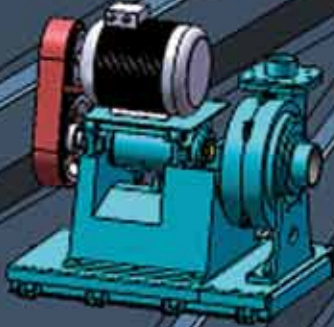

KAUÇUK SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ

CEVHER HAZIRLAMA MAKİNALARI VE KAUÇUK YEDEK PARÇALARI

DEĞİRMEN KAUÇUK ASTARLARI
FLOTASYON MAKİNALARI
ÇAMUR POMPALARI
HİDROSİKLONLAR
KİL AÇMA TANKLARI
KONDİSYONER TANKLARI

Avar Caddesi No:6 Organize Sanayi Bölgesi 06930 Sincan/ANKARA/TÜRKİYE
Tel : +90 312 267 10 90 Fax : +90 312 267 10 94
www.tk.com.tr email : info@tk.com.tr

Madencilik ve Çevre

ALİ CAN AKPINAR

TMD Yönetim Kurulu Üyesi

Ülkemizde son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan çevre bilinci, eksik ve yanlış bilgilendirmeler ile bilinçli olarak yürütülen kampanyalar ile baltalanmaktadır. Toplumun tüm kesimi temiz bir çevrede yaşamak istemekte, ancak bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde çevresini kirletmekte, yanlış ve eksik bilgilerle farklı kesimleri suçlamaktadır. Bilinçli bir şekilde oluşturulan kamuoyu, bazen tüm çevre problemleri ile ilgili suçu madenciye yüklemektedir. Medya neredeyse tüm madencilik faaliyetlerini çevre katliamı olarak lanse etmekte, kendileri tarafından yaratılan bilgi kirliliğini hiçbir zaman eleştirmemektedir. Hatta defalarca yapılan açıklamalara rağmen 'siyanürle altın aranıyor' açıklamasını sarfetmekten vazgeçmemektedir.

Galiba en kolay olanı madenciye suçlamaktır. Bir yandan sermayesini riske atmış, bir yandan da doğal koşullar ve bürokrasiyle uğraşan madencinin başka bir meseleyle uğraşacak mecali kalmamıştır.

Madenciler gittikleri bölgeye altyapı ve istihdam götürmektedir. Belediyelere kanalizasyon, mezralara yol yapmakta, orman yangınına ilk müdahalede bulunmaktadır. Hükümetler, madenciliğin kalkınmada stratejik olduğunu düşünmediklerinden olsa gerek ki, madencilik faaliyetlerinin bulunduğu bölgelere özel hiçbir yatırım yapmamaktadırlar (karayolu, tren yolu, vs).

Buraya kadar yazdıklarımdan olaya tek taraflı baktığımı anlaşılmasın. Çevremize zarar veren madenciler elbette ki var. Yürürlükteki yönetmeliklere rağmen pasalarını depolarken bilinçsiz ve sorumsuz davranan madenciler mi ararsınız, yoksa şehirlerarası yolların kenarında karayolları için agrega üretilip terkedilmiş uçurum ocaklar mı? Agrega zengini ülkemizde neden yol kenarlarında ocak açıldığını ve neden böyle hoyratça üretim yapıp terkedildiğini anlamak mümkün değildir.

Çevre kirliliği ve tahribatına tek bir noktadan bakmak yanlıştır. Gürültü, toz, kirlenen yeraltı suları, bozulan doku, katledilen ormanlar, kirlenilen göller ve akarsular, yani etrafımızda algıladığımız herşey çevremizin bir parçasıdır. En küçük kasabadan metropollere kadar tüm yurttaki gürültü kirliliği yaşanmaktadır. Şehirlerdeki toz oranı açık maden işletmelerini aratmayacak kadar fazladır.

Çarpık kentleşme başlı başına bir felakettir. Güzel İzmir'imizin Kordon'dan ibaret olmadığını hatırlayıp, denize sırtımızı dönerek dağlara bakarsak gerçek çevre felaketini görmüş oluruz.

Çarpık ve plansız kentleşme, sanayi tesislerinin yer seçimindeki hatalar ve denetimsizlik ile altyapı eksikliği, yeraltı sularının kirlenmesindeki en büyük etkidir. Şehirlerin atıklarıyla kirlenen Tuz Gölü ve Van Gölü ile kontrolsüz sanayi atıklarıyla zehir saçan Ergene Nehrinde yaşanan çevre felaketlerinin hiçbirisi kamuoyu ve medyada bir maden ocağı kadar yer almamıştır.

Oysa, ülkemizde bugüne kadar madencilik faaliyetleri sebebiyle yaşanmış hiçbir çevre felaketi bulunmamaktadır. Türkiye'nin ormanlık alanı 22 milyon hektar civarındadır ve bu miktar ülke toplam alanının %27'si kadardır.

Maden ocakları bu orman alanları içinde 30.000 hektarı kaplamaktadır. Yani maden ocakları, ormanlık alanların %0,001'ini, ülke toplam alanının ise %0,0003'ünü kaplamaktadır. Madenci faaliyet göstereceği alan için başvuru yapmakta, her yıl arazi tahsis bedelini ödemekte, ve hatta faaliyet sonrasında gerçekleştirilecek ağaçlandırma bedelini de peşinen ödemektedir.

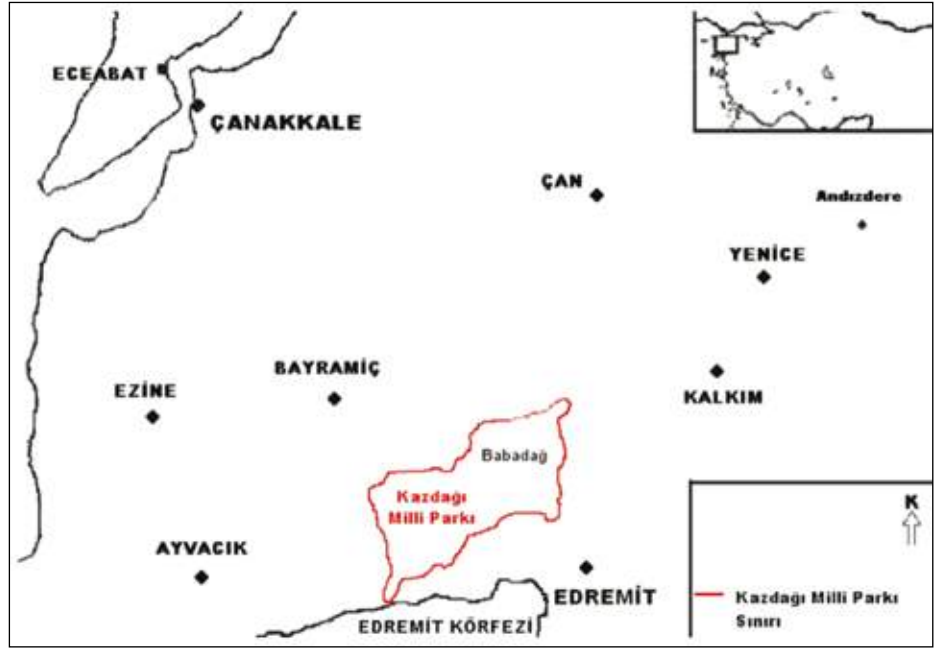
Madencinin başvurusu uygun görülürse orman idaresi tarafından ağaçlar kesilip ülke ekonomisine sunulmaktadır. Bu süreç orman işletmeciliğinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

Madencilik faaliyetlerinin, yüksek katmadeğer sağlaması, sanayiye hammadde girdisi temini, bölgesel kalkınma ve istihdam gibi bilinen faydalarına ek olarak çevreye olan katkısına da bir örnek verebiliriz. İstanbul-Şile killeri seramik sanayimizin hammadde ihtiyacının çok önemli bir kısmını karşılamakta, rezervi tükenen ocak çukurları İstanbul'un çöp ve atıklarının depolanmasında kullanılmaktadır.

Killi tabakaların geçirimsizliğinden faydalanılarak İstanbul'da üretilen akıllı almaz boyutlardaki çöp ve atıklar yeraltı sularına zarar vermeyecek şekilde depolanmaktadır. Böylece buradaki yeraltı kaynaklarımız toplumun birçok kesimine direkt ve indirek olarak hizmet etmekte, farklı alanlarda fayda sağlamaktadır. Ülkemizin güney ve batı kıyıları turizm açısından çok yüksek bir potansiyele sahip olsa da çarpık ve plansız kentleşme sebebiyle tüm güzelliğini kaybetme noktasına gelmiştir. Kesilen ve yakılan ormanların yerine inşa edilen beton yığınları, geri dönüşü olmayan bu çirkinliğin sebebidir. Belediyelerin yanlış ve

yanlış imar uygulamaları bu felaketi körükler niteliktedir. Son dönemlerde Kazdağları'nda altın arayan şirketler acımasızca eleştirilmektedir. Halbuki bu şirketler Biga yarımadasının diğer kesimlerinde arama yapmakta, tüm Biga yarımadası da medya tarafından Kazdağları olarak tanımlanmaktadır.

Aşağıdaki haritada Kazdağları Milli Parkı'nın sınırları görülmektedir. Her ne kadar Maden İşleri Genel Müdürlüğü bu alanlara ruhsat verse de, Milli Park içerisinde, madencilik faaliyetleri için gerekli izinler alınamayacağından buralarda madencilik yapmak mümkün değildir. Medyada çıkan haberler bu bakımdan gerçeği yansıtmamaktadır.

Madencilik faaliyetleri, yüksek katmadeğer sağlaması, sanayiye hammadde girdisi temini, bölgesel kalkınma ve istihdam gibi bilinen faydalarına ek olarak çevreye olan katkısına da bir örnek verebiliriz. İstanbul-Şile killeri seramik sanayimizin hammadde ihtiyacının çok önemli bir kısmını karşılamakta, rezervi tükenen ocak çukurları İstanbul'un çöp ve atıklarının depolanmasında kullanılmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin, yüksek katmadeğer sağlaması, sanayiye hammadde girdisi temini, bölgesel kalkınma ve istihdam gibi bilinen faydalarına ek olarak çevreye olan katkısına da bir örnek verebiliriz. İstanbul-Şile killeri seramik sanayimizin hammadde ihtiyacının çok önemli bir kısmını karşılamakta, rezervi tükenen ocak çukurları İstanbul'un çöp ve atıklarının depolanmasında kullanılmaktadır.

Siyanürle ilgili de bilgi kirliliği yaşanmaktadır. Birçok kaynakta da belirtildiği üzere Türkiye'de kullanılan toplam siyanürün %1'i madencilikte, gerisi de, kimya, optik, haşere ilaçları, tekstil ve fotoğrafçılık gibi birçok sanayide kullanılmaktadır. Bugüne kadar siyanür yüzünden hiçbir maden çalışanının hayatını kaybetmemesi madencilerin bu işi ne kadar ciddiye aldığını göstermektedir. Madencilikte

siyanür kullanımı çok ciddi bir şekilde denetlenmektedir. Ülkemizde işletilen altın madenlerinin atık havuzlarındaki siyanür oranı ABD içme suyundaki siyanür limit değerinin de altındadır.

Ulusal ekonomilerin gelişmesinde madencilik, sanayinin hammaddesini karşılamak açısından vazgeçilmezdir. Kendi öz kaynaklarımızı kullanmadan, dış kaynaklara bağımlı bir kalkınmadan söz etmek olanaksızdır.

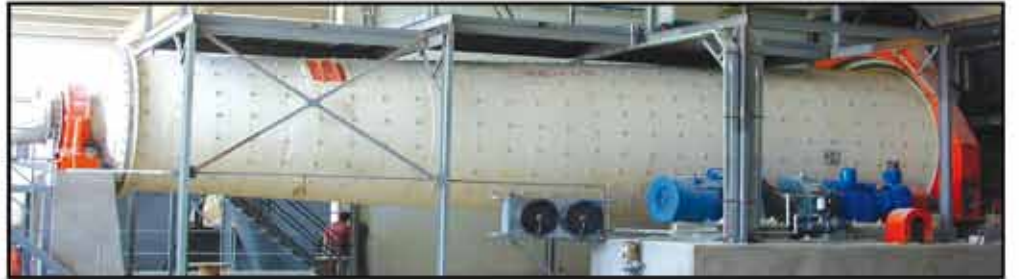
Yeraltı kaynaklarımızı sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde değerlendirmemiz ve gelecek nesillere de kaynak bırakmamız gerekiyorsa, onlara yaşanabilir bir çevre de bırakmalıyız.

Bırakacağımız bu çevre bizim teslim aldığımızdan daha iyi olmalıdır. İşte bu yaşanabilir çevre anlayışı çerçevesinde herkes kendi üzerine düşeni yapmalı ve çevresine saygılı olmalıdır. Toplum doğru bilgilerle donatılmalı, çevremize zarar verenler eşit mumeleyi görmelidir.

Bizler de birey olarak çevrenin asıl düşmanlarını görmeli ve onlara da tepki vermeliyiz.

REMAS

- Kuru veya Yaş Öğütme Sistemleri
- Çubuklu veya Bilyalı Değirmenler
- Kurutucular
- Seperatörler
- Motorlu / Motorsuz Redüktörler
- Özel Üretim Dişli Kutuları
- Hareket Aktarma Elemanları

REMAS REDÜKTÖR VE MAKİNA SANAYİİ A.Ş.

Tepeören Köyü 34959 Tuzla / İstanbul

www.remas.com.tr

Tel: (0-216) 304 13 60 (Pbx) Fax: (0-216) 304 13 68 remas@remas.com.tr

Son Yasal Gelişmeler ve Yargı Kararları Işığında Rödivans Sözleşmesi

Prof. Dr. MUSTAFA TOPALOĞLU
Avukat-YMM

1.Rödivans S özleşmesinin Yasal Gelişim Süreci

Rödivans veya maden kirası sözleşmesi, ne Maden Kanununda ne de başka bir kanunda 2010 yılına kadar özel olarak düzenlenmiş değildi. Ancak 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 5177 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 28. Maddesinin gerekçesinde dolaylı da olsa rödivans sözleşmesine işaret edilmekteydi.

Yürürlükten Kaldırılan 1985 tarihli Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 32. maddesinde 1990 yılında eklenen hükme göre, üçüncü kişi ve kuruluşların rödivans, kira, taşeron ve benzeri sözleşmelere dayanarak ruhsat sahasında madencilik faaliyetinde bulunabilmeleri, MİGEM'in iznine bağlıydı. Ruhsat sahibi, rödivans sözleşmesini yaptığı tarihten itibaren 1 ay içerisinde MİGEM'e bildirmek ve uygun görmek zorundaydı.

Bu arada 26.10.2003 tarih ve 25271 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği Değişikliğinde "Ruhsat sahaslarındaki madenlerin üretilerek değerlendirilmesi suretiyle üçüncü kişilere veya kuruluşlara tasarruf hakkı sağlamak üzere ruhsat sahiplerinin bu kişilerle yapmış oldukları sözleşmeler rödivans sözleşmesi olarak kabul edilir." denilmek suretiyle rödivans sözleşmesinden ne anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan 1985 tarihli Yönetmelik döneminde Maden Siciline tescil edilmiş rödivans sözleşmeleri hakkında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına ruhsat sahibi ile rödivansçı arasındaki uyuşmazlıkları çözme yetkisi verilmişti. Ancak 2005 Tarihli Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, rödivans sözleşmesiyle ilgili Bakanlığın (MİGEM') in bu yetkisini kaldırmış; istisnai olarak Geçici 2. maddesiyle de Yönetmeliğin yürürlük tarihi olan 2 Şubat 2005 tarihine kadar MİGEM tarafından uygun görülmüş rödivans sözleşmelerinde Bakanlığın söz konusu yetkisini devam ettirmiştir.

Maden ruhsat sahibi ile üçüncü kişiler arasında 03.02.2005 tarihinden sonra akdedilecek rödivans sözleşmelerine MİGEM'in hiçbir suretle muhatap olma durumu kalmamıştır. Bu tür sözleşmeler taraflar arasında borçlar-ticaret hukuku kurallarına göre yönetilmekteydi.

Milli servet sayılan madenlerin rödivansla da olsa işletmesine Devletin hiçbir şekilde düzenleme getirmemesi tartışılabilir. Aslında kendine özgü

niteliği olan rövovans sözleşmesinde taraflar arasındaki uyumsuzlukları borçlar hukuku dizgesine göre çözmek her zaman adil sonuçlar vermemektedir. Bu nedenle rövovans sözleşmesinin kanun hükmüyle ayrıca düzenlenmesinde yarar vardır. Nitekim 5995 sayılı Kanunun Ek 7. maddesiyle rövovans sözleşmesinden bahseden yasal düzenleme getirilmiştir. Ek 7. madde hükmü şu şekildedir: “Maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rövovans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar rövovansçıya aittir. Ancak bu durum ruhsat sahibinin Maden Kanunu’ndan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.”

Daha çok iş hukuku, işçi sağlığı ve iş güvenliği hukuku ile ilgili düzenleme getiren Ek 7. madde hükmüne dayanarak Yönetmeliğin Rövovans işlemleri başlıklı 100. maddesi çıkarılmıştır. Buna göre, “Maden işletme ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmı veya tamamı için üçüncü kişilerle yapmış oldukları rövovans sözleşmeleri ve bu sözleşmelerde yapılan değişiklikler, tarafların talebi halinde devir ve itikâl işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden siciline şerh edilir. Tarafların birlikte rövovans sözleşmesinin iptalini talep etmeleri halinde de bu kayıtlar terkin edilir. Genel Müdürlük hiçbir şekilde rövovans sözleşmelerine taraf değildir.”

2. Rövovans Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

Rövovans sözleşmesinde tarafların hak ve yükümlülüklerine ilişkin Maden Kanunu’nda özel bir düzenleme olmadığı için Borçlar Kanunu’nun 270 ve devamı maddelerinde düzenlenen “hâsılat kirasına” ait hükümler uygulanır. Hâsılat kirası, kiralayanın hâsılat kiracısına bir bedel karşılığında ürün getiren bir hakkın kullanımını vermeyi ve ürünleri elde etmeyi bıraktığı

sözleşmedir. Rövovans sözleşmesi, uygulamada haliyle hâsılat kirası sözleşmesinde verilen tanıma aynen uymaktadır. Hatta Yargıtay 14.Hukuk Dairesi’ne göre, rövovans sözleşmesi, hâsılat kirası sözleşmesinin bir türüdür (Yargıtay 14.Hukuk Dairesi 20.02.2007 gün ve E.2007/111, K.2007/1552).

Uygulamada görülen bazı rövovans sözleşmelerinde ise maden ruhsatı işletmeciyeye devredilmekte, ancak devreden önceki ruhsat sahibine de rövovans bedeli denilen kira bedeli ödenmektedir. Bazı durumlarda rövovans bedeline ilaveten başlangıçta peşin veya taksitli olarak devir bedeli de ödenmektedir. Bu türde rövovans sözleşmesiyle maden ruhsatını devir alanın maden ruhsatını sahiplenme (temellük) kastı bulunmayıp, aslında ruhsat üzerindeki hakkın kullanılmasını devir alınmaktadır. Yargıtay ve doktrinde bu tür lisans devri niteliğindeki rövovans sözleşmeleri de hâsılat kirası sayılmaktadır. Buna karşılık, maden ruhsatının kullanılmasının değil de kendisinin devredildiği üçüncü tür rövovans sözleşmelerinde ise, hiçbir şekilde kiradan bahsetmek mümkün değildir. Burada bir kısmı peşin bir kısmı ise üretilen maden miktarına bağlı olarak satış bedelinin kararlaştırıldığı vadeli bir satım sözleşmesi söz konusudur. Doktrinde bu şekilde devreden rövovans bedeli almanın dışında hiçbir tasarruf hakkının kalmadığı maden ruhsatının devri sözleşmeleri satış sözleşmesi olarak nitelendirilmektedir (Mustafa TOPALOĞLU, Rövovans Sözleşmesi, Proc.17th Int. Mining Congress of Turkey,(Bildiriler Kitabı), Ankara 2001. , s. 250.). Yargıtay Yüksek 14. Hukuk Dairesi de, rövovansla maden ruhsatının devri sözleşmelerinin satış veya kira niteliğinin bulunup bulunmadığını belirlerken, ruhsatın

devir edilmesinden sonra sözleşmeye aykırılık veya sürenin dolmasıyla ruhsatın tekrar devir edene döneceğine ilişkin sözleşme hükümlerini ayırt edici bir kriter olarak kullanmıştır. Yüksek Daireye göre, devredilen maden ruhsatının devredene iadesine imkân veren bu haller, ruhsat devrinin sürekli değil geçici olarak yapıldığını gösterir. Gerçekten de iade edilmesi kaydıyla maden ruhsatının devri halinde sahiplenme kastı olmadığı için satış değil, kira sözleşmesi söz konusudur (Yargıtay 14.H.D., 13.02.2007 gün ve E.2006/15092, K.2007/1210).

Rövovans sözleşmesini hâsılat kirası olarak vasıflandırırken rövovans sözleşmesiyle aslında Devletten alınan idari izin niteliğindeki maden ruhsatının kiralandığı unutulmamalıdır. Yoksa tartışmasız olarak taşınmaz mal sayılabilecek bir maden işletmesi kiralananmamaktadır.

Maden ruhsatının öncelikle maden mevzuatına göre işletilmesi gerekir. Borçlar Kanununun zirai işletmeleri düzenlemek için öngördüğü 270 ve devamındaki hükümlerin hepsinin rövovans sözleşmesi ilişkisini düzenlemeye yeterli olduğu söylenemez.

3. Rövovans Sözleşmesinin Şekli ve Tescili

Rövovans sözleşmesi maden ruhsatının devri anlamına gelmediğinden, devir sözleşmesinin MİGEM’ de yetkili memur huzurunda yapılması zorunluluğu yoktur. Maden ruhsat sahibi ile (madenci) ile rövovansla sahayı işletecek olan (rövovansçı) rövovans sözleşmesini isterlerse adi yazılı şekilde, isterlerse noterde düzenleme şeklinde yapabilirler.

Rövovans sözleşmesinde tarafların hak ve yükümlülüklerine ilişkin Maden Kanunu’nda özel bir düzenleme olmadığı için Borçlar Kanunu’nun 270 ve devamı maddelerinde düzenlenen “hâsılat kirasına” ait hükümler uygulanır.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 100.maddesi uyarınca rödovans sözleşmelerinin maden siciline şerhi/tescili de mümkündür.

Maden ruhsatları aslında taşınmaz niteliğinde olduğu halde ayrı bir maden sicili öngörüldüğü için tapu siciline kaydedilmemektedir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1009.maddesine göre, tapu siciline aynı haklardan başka kira gibi şahsi haklar da şerh verilebilmektedir. TMK'nun 1009/II fıkrasının açık hükmü gereği tapu siciline şerh verilen bir şahsi hak aynı etki kazanmakta ve taşınmazın hâlihazır sahibi kim ise ona karşı sürülebilme olanağına kavuşmaktadır. Maden sicili de tapu siciline hâkim ilkelerle idare edilmektedir. Bu bakımdan maden sicilinde şerh verilen rödovans sözleşmelerinin üçüncü kişilere karşı aynı etkisi söz konusu olabilir.

Ancak Danıştay, rödovans sözleşmesinin bir özel hukuk sözleşmesi olduğu ve bu nedenle maden sicilinde şerh verilse de 3.kişi ve kurumları bağlamayacağı yönündeki idare mahkemesi kararını onamıştır. Buradan anlaşılıyor ki, yargı mercileri rödovans sözleşmelerinin sicile işlenmiş olsa bile üçüncü kişilere etkisini kabul etmemektedir (Danıştay 8.D. 30.01.2009 gün ve E.2008/4170, K.2009/473).

Bu nedenle rödovans sözleşmelerinin üçüncü kişilere etkisi ancak açıkça bu etkiyi tanıyan bir yasa veya şerhin etkisini açıklayan bir yönetmelik hükmünün varlığıyla gerçekleşebilir. Eğer rödovans sözleşmesi üçüncü kişilere karşı ileri sürülemiyorsa maden sicilinde işlenmesinin ya da şerh edilmesinin bir anlamı yoktur. Maden sahasının işletmesini rödovansla alıp yatırım yapmak isteyen yatırımcılara bu şekilde bir güvence yaratılmazsa, rödovans uygulaması lokal ve kısa vadeli bir uygulama olmaktan öteye gidemez. Üstelik Yönetmelik bu olumsuzluğu kaldırmak yerine 100. maddesinde "tarafın talebi halinde devir ve intikal işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden sicilinde şerh edilir." demek

suretiyle ileride yargısal yorumlarla getirilecek çözümlerin de önünü tıkamış gibi gözükmektedir. Gerçekten de maden sicilinde yapılacak rödovans sözleşmesinin şerhi sadece üçüncü kişileri bilgilendirme işlevi gerecektir. MİGEM, şerh edilmiş rödovans sözleşmesine rağmen maden ruhsatını devretmek isteyen ruhsat sahibinin devir talebini kabul etmek zorundadır. Ayrıca, rödovans sözleşmesinin maden sicilinde yapılan şerhten sonra konulan hacizlere veya ihtiyati tedbirlere karşı bir önceliği olmayacaktır. Her şeyden önemlisi, söz konusu hükme dayanarak kişisel hak doğuran rödovans sözleşmesinin hiçbir şekilde ruhsatı devir alacak üçüncü kişiye karşı ileri sürülmesi tartışmalı hale gelecektir.

Bununla birlikte, Yönetmelikte 1990 tarihli Yönetmelik hükmünün aksine MİGEM'in taraf olma durumunun kaldırılmış olması yerinde olmuştur. Zira 2005 yılına kadar geçen 15 yıllık uygulamada idari bir kurum olan MİGEM'in sözleşmenin tarafları olan özel hukuk kişileri arasındaki uyuşmazlıklara bir şekilde hakem olarak da olsa taraf olması bir takım sorunlar yaratmıştı. Aslında maden sicili bir açıdan tapu siciline benzer şekilde algılanırsa MİGEM'in fonksiyonu şerh edilmiş kira sözleşmelerindeki tapu sicil müdürlerinininkine benzer şekilde yorumlanabilir. O zaman Türk Medeni Kanunu'nun m.1009/II hükmüne benzer hüküm içerecek maden mevzuatı rödovans sözleşmelerinin maden sicilinde şerhinden beklenen yararı sağlayabilecektir. Yönetmeliğin 100. maddesinde rödovans sözleşmesinin şerh edilmesi, değiştirilmesi veya sicilden silinmesi için sözleşmenin taraflarının her ikisinin talebi gerekmektedir. MİGEM, taraflardan birinin tek taraflı iradesi ile şerhle ilgili tasarruflarda bulunmasını yasaklayarak uygulamada ortaya çıkmış sorunların tekrarını önlemek istemiştir.

4. Rödovansla İşletilen Sahalarda Çalışma İlişkileri

5995 sayılı Kanununun Ek 7. maddesiyle getirilen yeni düzenlemede

rödovansla işletilen maden sahalarında iş hukukundan kaynaklanan bütün sorumluluk rödovansçıya bırakılmıştır. Kanun, bu hükmüyle rödovansla işletilen sahalarda rödovansçının işçilerine karşı ruhsat sahibinin asıl işveren olma sıfatını ortadan kaldırmıştır. Bundan böyle ruhsat sahibi, asıl işveren olmayacağı için rödovansçının işçilerinin ücret, ikramiye, yıllık ücretli izin v.s. gibi iş kanunlarında düzenlenen işçilik haklarından sorumlu olmayacaktır.

Her şeyden önemlisi, Ek madde 7 ile ruhsat sahibi rödovansla işletilen maden sahalarındaki işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili her türlü idari, mali ve hukuki sorumluluktan kurtarılmıştır. Bu yeni düzenlemeden sonra maden ocaklarında grizu, toprak kayması ve her türlü iş kazasından dolayı ruhsat sahibi sorumlu tutulamaz. Ek madde 7 ile getirilen düzenlemeye göre sahasını rödovansla işlettiği ruhsat sahibi, işveren konumundan çıkarıldığı için, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'u göre de sorumlu olmaktan çıkacaktır. Zira 5510 sayılı Kanuna göre ruhsat sahibin maden işletmesinde meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığından dolayı Sosyal Güvenlik Kurumunun yaptığı ödemelerin ruhsat sahibinden rücu davası yoluyla istenebilmesi için işveren sıfatına sahip olması gerekir.

Ruhsat sahiplerinin rödovanslı sahalarda iş hukukundan, işçi sağlığı ve iş güvenliği hukukundan doğan sorumluluktan kurtarılmaları, bir güvence sağlayacaktır. Bu güvencenin yaratacağı uygun ortam, daha fazla maden sahasının rödovansla işletmeye açılmasına neden olacaktır. Bu durum, ülke ekonomisi açısından katma değer yaratacağı gibi bölgenin istihdamına olumlu katkı sağlayacaktır.

Buna karşılık, işçi tarafından bakıldığında ise durum hiç de öyle parlak değildir. Zira iş kazaları meydana geldiğinde ruhsat sahibinin rödovansçıyla birlikte müteselsilen sorumluluğu ortadan kaldırıldığından, mağdur işçi ya da hak sahipleri sadece rödovansçıyı muhatap almak

zorundadır. Büyük boyutlara ulaşan tazminat alacaklarının çoğu zaman ruhsat sahibine göre ekonomik olarak daha güçsüz olan rödovansçıdan tahsil edilebilmesi mümkün olmayabilir.

5. Rödovans Sözleşmesiyle Maden Sahasının Kullanılması

Rödovans sözleşmesiyle maden ruhsatlı sahanın tamamının kullanımı bırakılabileceği gibi, sadece ruhsat sahasının bir kısmı da verilebilir. Bu durumda 3213 sayılı Maden Kanununun 5. Maddesindeki maden ruhsat sahasının bölünemeyeceği veya paylara ayrılamayacağı öngören yasaklama hükmü de aşılmış olmaktadır.

Rödovans sözleşmesinde ruhsat sahibi madenci, rödovansçının sahada maden işletmesi için gerekli bütün ortamı sağlamak zorundadır. Borçlar Kanununun 271. Maddesi uyarınca, maden sahasında ruhsat sahibine ait olup da rödovans sözleşmesine dâhil demirbaş eşya, iş makineleri, ulaşım araçları ve işletme tesisatı varsa bunların bir listesinin çıkarılarak değerlerinin gösterilmesi zorunludur. Ruhsat sahibi, listede yer alan alet ve makinelerin tamamını rödovansçıya teslim etmelidir. Yine, 3213 sayılı Maden Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca ruhsata bağlı olarak öngörülmüş bütün yükümlülükler, ruhsat sahibine aittir. Bu bağlamda 3213 sayılı Maden Yasası'nın 17, 20, 23, 24, 26 ve 29. Maddelerinde öngörülen yükümlülükleri ruhsat sahibi tarafından yerine getirilmek durumundadır.

Yine rödovansla işletilen sahada dahi teknik nezaretçi ruhsat sahibi tarafından atanır. Ancak, Yönetmelik, ruhsat sahasının tamamına teknik nezaretçi atandıktan sonra dahi aynı sahada, lokal bir alan veya kotta rödovansçıya verilen kısım için ayrı bir teknik nezaretçi atanmasına izin vermektedir (m.131.4).

6. Rödovans Bedeli ve Buna Bağlı Hukuki Sonuçlar

Rödovansçı, sözleşmede kararlaştırılan

5995 sayılı Kanununun Ek 7. maddesiyle getirilen yeni düzenlemede rödovansla işletilen maden sahalarında iş hukukundan kaynaklanan bütün sorumluluk rödovansçıya bırakılmıştır.

rödovans bedelini ruhsat sahibine ödemekle yükümlüdür. Ancak sözleşmenin başında yapılan deneme üretimlerinden dolayı rödovans ödenmeyeceği kararlaştırılabilir. Deprem, grizu, yangın v.b. zorlayıcı nedenlerle (mücbir sebeplerle) madenin işletilmesi mümkün olmaz ise rödovans bedeli indirilebilir. Yargıtay'a göre, güvenlik riskleri ve sel olayları bu anlamda mücbir sebep sayılmamaktadır (Yargıtay 11.H.D.,11.11.2004 gün ve E.2004/3995, K.2004/11102; Yargıtay 11.H.D., 26.03.2002 gün ve E. 2001/10931 2002/2728).

Kural olarak, cevher fiyatlarındaki değişiklikler hâkimin sözleşmeye müdahale ederek değişen şartlara uyarlaması için haklı sebep oluşturamaz. Buna karşılık uzun süreli sözleşmelerde rödovans bedelini uyarlama talepleri mahkemelerce kabul edilmektedir.

Ruhsat sahibi, rödovans bedelinin ödenmemesi halinde rödovans bedelini ödemesi için rödovansçıya ihtar çekerek 60 günlük önel (ihbar süresi) tanımak zorundadır. (Yargıtay 11.H.D., 15.10.2002 gün ve E.2002/5942, K.2002/9079). Bu önel süresi, ihtarnamenin rödovansçıya tebliğ edildiği günden itibaren başlar (BK.m.288/II).Rödovans sözleşmesiyle 60 günlük önel süresi kısaltılamaz. Rödovansçı 60 günlük ödeme süresi içerisinde rödovans bedelini ödemez ise, ruhsat sahibi, sözleşmeyi ödememe (temerrüt) nedeniyle feshedebilir.

Rödovans sözleşmesi, hâsılat kirası niteliğinde olduğu için rödovans bedeli ile ilgili davalar beş yıllık zamanaşımı süresine tabiidir (Yargıtay 14.Hukuk Dairesi 20.02.2007 gün ve E.2007/111, K.2007/1552).

7. Rödovans Sözleşmesinin Feshi

Borçlar Kanunu' nun 289.maddesine

göre, ruhsat sahibi, maden sahasını işletmeyen veya maden sahasını gereği gibi korumayan rödovansçıya ihtarname çekerek sözleşmeye aykırılığını gidermesi için uygun bir süre verebilir. Böyle bir ihtarnameye muhatap olan rödovansçı söz konusu ihlalini devam ettiriyorsa, ruhsat sahibinin haklı nedenle yasal fesih hakkı doğar.

Rödovans sözleşmesinin sözleşmede öngörülen fesih maddesine göre de feshi mümkündür (Yargıtay 11.H.D., 15.10.2002 gün ve E.2002/5942, K.2002/9079.). Hatta sözleşmeden fesih hakkından feragat de mümkün ve geçerlidir. Ancak taraflarca kararlaştırılan sözleşmesel fesih nedenlerinin Borçlar Kanunu'nda öngörülen hâsılat kirasına ilişkin emredici hükümlere aykırı olmaması gerekir.

Sözleşmeyi haklı neden olmadan fesheden taraf karşı tarafın uğrayacağı geri kalan rödovans alacağından mahrum kalma gibi müspet zararını tazmin etmek zorunda kalabilir (Yargıtay 11.H.D., 15.10.2002 gün ve E.2002/5942, K.2002/9079).

Yargıtay, hâsılat kirası niteliğindeki rödovans sözleşmelerinde, rödovansçının sözleşmeye aykırı davranışları nedeniyle önceki ruhsat sahibinin sözleşmeyi feshetmesi halinde, maden ruhsatının iadesine karar verilmesi gerektiğini belirtmektedir (Yargıtay 14. H.D. 18.10.2010 Tarih E:2010/9168, K:2010/10791).

Rödovans sözleşmesinin hâsılat kirası sayılmasının bir sonucu da rödovansçının ölümünde kendini göstermektedir. Ruhsat sahibi veya rödovansçının mirasçıları, ölüm halinde Borçlar Kanunu 291. Maddesi hükmüne göre altı aylık süre içerisinde tazminatsız olarak sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptirler.

1947 yılında Kayseri, Toruntepe'de başlayan hikayemizi; bugün yılda 3 milyon ton üretim kapasitesine ulaşan, Türkiye'nin en büyük ikinci üreticisi olarak sürdürüyoruz. Geliştirmiş olduğumuz çevreye saygılı yöntemlerle ve gün geçtikçe artırdığımız ürün kalitemizle her geçen gün sektörde yeni ufuklar açmaya devam ediyoruz. Yarına bir değer bırakmak misyonuyla çıktığımız bu yolda, Dedeman Madencilik olarak geleceğe yatırım yapmanın ve bu ülke için çalışmanın haklı gururunu tüm Türkiye ile paylaşıyoruz.

Gelecek İçin Çalışıyoruz...

Dedeman Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Yıldız Posta Caddesi No: 52 Esentepe 34340 İstanbul
Tel: (0212) 337 29 00 Fax: (0212) 288 48 49
www.dedemanmadencilik.com

**DEDEMAN
MADENCİLİK**

Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat

MELİH TURHAN

Maden Yüksek Mühendisi

(İTÜ Maden Fakültesi Eski Maden Hukuku Öğretim Görevlisi)

Her sayımızda madencilik bakımından önemli bir ülkeyi ele alacağımızı belirtmiştik. Bundan önceki iki sayımızda ABD maden mevzuatını incelemiştik. İkinci ülke olarak bu sayımızda Güney Afrika Cumhuriyeti'ni ele alıyoruz. Özetleyerek Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Maden Mevzuatının en son şeklini ve geçirdiği değişiklikleri kısaca aşağıda vereceğiz. Doğaldır ki her ülkenin kendi özel yapısı, siyasi durumu ve koşulları vardır. Ancak başkalarının deneyimlerinden yararlanmak önemlidir.

Güney Afrika Cumhuriyeti Maden Mevzuatı

Neden Güney Afrika Cumhuriyeti?

- Dünyanın çok önemli maden rezervlerine sahip ve halen birçok uluslararası büyük madencilik firmasının elmas, altın gibi kıymetli madenlerin üretimini yaptığı ve 35 – 40 çeşit maden cinsinin üretildiği bir ülke.

- Ülkenin yakın tarihinde siyasi yapısında çok önemli değişiklikler olurken maden mevzuatında da köklü değişiklikler yapıldı.

- G. Afrika Cumhuriyeti Hükümeti ülkenin gelişmesi ve kalkınmasında madencilik sektöründe üretimin artırılması ve gelişmesinden önemli destek bekliyor ve kalkınma planlarını buna göre yapıyor.

- Türkiye ile G. Afrika Cumhuriyeti arasındaki siyasi ilişkiler bazen kısa dönem dalgalanmalar olmuş olsa da devamlı gelişmekte. Türk Mühendisler G. Afrika Cumhuriyeti Madencilik sektöründe bakanlık yapısında önemli mevkilere gelmiş bulunmaktadır.

- Ülkemiz ile G. Afrika Cumhuriyeti arasındaki ticari ilişkiler de (karşılıklı ithalat ve ihracat) devamlı gelişmekte. Güney Afrika Cumhuriyeti sömürge

olduğu dönemlerden beri önemli yeraltı kaynakları ve maden rezervleri işletilen bir ülkedir. 1986 yılına kadar dünyanın 1 numaralı altın üreticisi idi. 1980'li yıllarda yılda 1100-1200 ton altın üretimi olmuştur.

Dünyanın altın üretiminin % 70 ini sağlıyordu. Bu üretim yavaş yavaş

gerileyerek bu yıllarda 200- 250 ton civarına düşmüş olsa da halen Güney Afrika Cumhuriyeti tabii kaynakların en değerlileri olan kıymetli madenlere sahiptir.

Dünya elmas üretiminin %65 ini Vanadyum üretiminin % 45 ini Güney Afrika sağlamaktadır.

Dünyanın en derin (3500-4000 metrelerde) yeraltı altın ve platin madenleri Güney Afrika Cumhuriyeti'ndedir. Altın, platin, elmas, uranyum, krom, antimon, bakır, kömür, demir, tungsten, asbest, nikel, mika üretiminde dünyanın önde gelen ülkelerindedir. Siyahların egemenliklerini oldukça yakın zamanlarda ve çeşitli değişimlerden geçerek kazanmış bir ülke olması dolayısıyla Güney Afrika Cumhuriyeti'nin maden mevzuatında ve bir çok sosyal konularda sömürge zamanından ve ırkçı yönetim zamanından bu güne kadar çok önemli değişiklikler olmuştur.

Örneğin o dönemde siyah ırka maden hakları almak madencilik şirketlerinin yönetiminde bulunmak yasaktı. Bazı kaynaklar Güney Afrika'nın istiklaline kavuştuğu tarihi 1910 olarak yazar. Ancak bu, ülkede siyahların egemenliği ele aldığı tarih değildir. Beyaz ırka ait bir hükümetin Büyük Britanya'dan ayrıldığı ve müstakil bir devlet olduğu tarihtir. (Irkçı G. Afrika Birliği) Bu nedenle maden mevzuatına girmeden önce ülke siyasi yapısı ve geçmişi hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

Ülkenin resmi adı: Güney Afrika Cumhuriyeti

Başkent: Ülkede üç ayrı başkent vardır.

Pretorya: Hükümetin bulunduğu yönetim merkezidir.

Cape Town: Parlatonun bulunduğu yasama merkezidir.

Bloemfontein: Yargı merkezidir.

Nüfusu: 50 milyon

Yüzölçümü: 1 219 912 km²

Resmi Dil: Afrikanca ve İngilizcenin yanında muhtelif yerli kabile dilleri ile toplam 11 resmi dil var.

Para Birimi: Rand (yaklaşık 8 Rand = 1 USD)

TARİHÇE

On beşinci yüzyıl öncesinde Avrupalılar için bilinmeyen bir yer

olan bu ülke, 1488 de Bartholomeu Dias'ın Ümit Burnu'nu bulması ile öğrenildi. Hindistan Yolu üzerinde olan Ümit Burnu gemiciler için stratejik bir önemdeydi. Güney Afrika'nın bilinen tarihi bu zamandan başlar. Hindistan'a sefer yapan Avrupalı İspanyol, Portekiz, Hollandalı, İngiliz gemiciler için Ümit Burnu ve Güney Afrika sahilleri önemli bir durak yeri olmuştur. Hollandalılar önce Cape Town şehrinin bulunduğu yerde 1652 yılında depo ve levazım istasyonu kurdular. 17. Yüzyılın ortasında kurulan bu ticari üs yüzyılın sonunda sömürge haline getirildi. Daha sonra bu toprakları kendi sömürgesi yapmak isteyen İngilizler Fransızların buraları işgal etmek istedikleri bahanesiyle bölgeyi işgal edip kendi sömürgeleri yaptılar. Bu işgal 1815 yılında ilgili devletlerarasında yapılan bir anlaşma ile kabul edilerek resmileştirildi.

Avrupalıların buralarda ilk sömürgeleri kurmaları esnasında yerli halka karşı uyguladıkları ırk ayrımı politikası 1807 de İngilizlerin çıkardığı bir kanunla kaldırılmak istendi. Fakat azınlıkta olan Boer adı verilen çiftçiler tarafından bu kanun kabul edilmeyerek şiddetle ırkçı uygulamalara devam edildi. Kanunun kaldırılmaması üzerine Boerler 1836 da sömürge topraklarından ayrılarak iç kısımlara göç ettiler. Irkçı tutumlarını oralarda sürdürdüler. 1852 ve 1854 yıllarında İngiliz sömürgesinden ayrılan iki bölgede "Orange" ve "Transvaal" adları ile içişlerinde bağımsız yeni iki sömürge kuruldu. Başlangıçta İngilizlerle ılımlı geçinen Boerlerin zamanla araları soğudu. Sonunda ilişkiler iki Boer devleti ile İngilizler arasında savaşa dönüştü. 1902 de kanlı savaşlar İngilizlerin kesin galibiyeti ile sonuçlandı. İngiltere bu iki sömürgeyi savaş tazminatı ödemeye mahkûm etti. İç işlerinde bağımsız sömürge yaptı. İki içişlerinde bağımsız sömürge (Orange ve Transvaal) ile iki Boer devletinin katılımı ile Güney Afrika'da dört devletten oluşan bir federasyon oluştu. (Güney Afrika Birliği)

Bu devlet 1. Dünya savaşından itibaren her geçen gün ırkçı uygulamaları arttırdı. 1924 yılında başa geçen General Herzog çıkardığı kanunlarla bu uygulamaları meşrulaştırdı. Zencilerin

yurttaşlık ve siyasi hakları ellerinden alındı. İkinci Dünya Savaşından sonra da bu ırkçı politika şiddetini arttırarak devam etmiştir. Çeşitli dünya ülkelerinden yapılan baskılara rağmen Güney Afrika yöneticileri bu politikalarından vazgeçemediler. Ülke bu politikası nedeniyle bazı uluslararası kuruluşlardan ayrıldı. 1961 yılında ayrıldığı İngiliz Milletler Topluluğu "Commonwealth" bunlardan biridir. Bu yıl yeni bir "Anayasa" yapıldı. 1968 de Birleşmiş Milletlerin Namibya'dan çekilmesi isteğini reddettiler ve Namibya resmen G. Afrika Cumhuriyeti'nin bir eyaleti oldu. 1968'de öğrenci hareketleri başlamıştı. G. Afrika, Dünya devletleri arasında yalnız kaldığı için diğer Afrika devletleri ile bazı ilişkiler kurmaya çalıştı. 1976'daki zenci hareketleri sırasında yüzlerce zenci öldürüldü. Bu öldürmeler ve baskı nedeniyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, G. Afrika Cumhuriyeti'ne silah satılmasını yasakladı.

Milletlerarası ilişkilerde zor duruma düşen G. Afrika hükümeti sert ırkçı yönetiminden taviz vermeye başladı ve 1979 da zencilere sendika kurma hakkını tanıdı. Namibya'nın 1982 de sömürgeleikten kurtulmak ve G. Afrika'dan ayrılmak için başlattığı hareket ülkeyi yeniden karıştırdı. Aynı yıl yeni Anayasa yapılarak başkanlık sistemine geçildi. Buna rağmen karışıklıklar ve ülkedeki çatışmalar durmadı. Cumhurbaşkanı Botha lideri bulunduğu kendi partisindeki muhalif grubun da etkisiyle Ağustos 1989 yılında istifa etmek zorunda kaldı. Yerine W de Klerk geçti. Eylül 1989 da seçme hakkı bulunmayan zenciler ülke çapında büyük grev yaptılar. Zencilere karşı yumuşama politikası izleyen de Klerk Şubat 1990 da Afrika Milli Konseyi, Afrika Komünist Partisi ve 33 muhalefet örgütü hakkındaki yasakların kaldırıldığını ilan etti.

Ayrıca 1962 den beri hapiste olan zenci lider Nelson Mandela serbest bırakıldı. Afrika Milli Konseyi 1991 yılını "İktidarın halka devredilmesi için toplu eylem yılı" ilan etti. Aynı yıl Nelson Mandela başkanlığa seçildi. Irk ayrımı politikasındaki bu yumuşama nedeniyle birçok ülke Güney Afrika'ya uyguladığı ekonomik müeyyideleri kaldırdı.

MADEN MEVZUATI

Güney Afrika Maden Kanunu

2004 yılının 1 Mayıs'ının hemen öncesine kadar maden haklarını yöneten esas mevzuat 1991 yılında yürürlüğe girmiş olan "Maden Kanunu" idi. (MPRDA) "Mineral and Petroleum Resources Development Act" yani "Maden ve Petrol Kaynaklarının Geliştirilmesi Kanunu" 1 Mayıs 2004'te bu "Maden Kanunu"nun yerini almıştır. Eski kanunlar siyahların maden hakları almasını yasaklıyordu. Hatta şirketlerin yönetiminde yer almalarını dahi önlüyordu. Şimdi artık kanuni engeller kaldırıldı. Bu G. Afrika Cumhuriyetinin serbest Piyasa ekonomisine dayalı demokrasininin gelişmesi için önemliydi. Hükümet bilhassa sürdürülebilir küçük ölçekli madencilik teşvik ederek desteklemektedir. Onlara jeolojik, hukuki bilgilerin temini ve pazarlama işlerinde yardım sağlar. Kanuna bunlarla ilgili özel maddeler konmuştur.

Maden ve Petrol Kaynaklarının Geliştirilmesi Kanunu, 1 Mayıs 2004 ten önce verilmiş maden hakları, arama izinleri, işletme ruhsatları (eskiden verilmiş haklar) ile ilgili bazı geçiş hükümlerini de içermektedir. Yeni kanun (MPRDA) Güney Afrika Cumhuriyetindeki bütün madenlerin korunmasını G. Afrika Devletine bırakmıştır. Yani 1991 tarihli Maden Kanununun aksine mülkiyet tamamen devlete bırakılmıştır. Milletın sahip olduğu maden ve petrol kaynaklarının sahibi ve koruyucusu devlettir.

Başka mevzuatta bu kanunla uyuşmayan hükümler varsa bu kanun hükümleri öncelikle geçerlidir. Her ne kadar yeni Kanunun adında "Petrol" de geçiyorsa da petrole ait hükümler ayrılmıştır. Tanımlarda da "Mineral" yani "Maden" petrolden ve "Turba" (torf) tan şu şekilde ayrılmıştır. Yer kabuğunda katı, sıvı veya gaz halinde doğal olarak veya jeolojik proseslerle oluşmuş olan maddeler madendir. Bunlara kum, taş, kaya, çakıl, toprak ve her türlü çökelmiş birikimler dahildir. Ancak

Petrol ve Turba (torf) dahil değildir. Bu nedenle biz de kanunun petrolle ilgili hükümlerini bir tarafa bırakarak yalnızca Madenleri ilgilendiren hükümlerini özetle ele alacağız.

Burada 1961 Anayasası ve ona dayalı olarak çıkarılan 1967 tarihli "Maden Hakları Yasası"ndan bahsetmek gerekir: O yasaya göre maden mülkiyeti arazi mülkiyetine bağlı idi ve G. Afrika'da üç çeşit arazi vardı. 1. Devlet arazileri 2. Satılmış veya kiralanmış devlet arazileri 3. Özel araziler. Bu arazilerde bulunan madenler de 5 gruba ayrılmıştı: 1. Asil Metaller 2. Baz Metaller 3. Kıymetli Taşlar 4. Enerji Ham Maddeleri 5. Doğal Petrol

Prensip olarak 4 çeşit ruhsat vardır.

• **Keşif İzni** (İstikşaf İzni) (Reconnaissance permission) Jeolojik veya jeofizik yöntemlerle maden aramak için "Keşif İzni"ne müracaat edilir. Böyle bir izin iki yıl için geçerlidir. Uzatılmaz ve yenilenmez.

• **Arama Ruhsatı** (Prospecting rights) Bir arama ruhsatı 5 yıl müddet için verilir. Üç yılı geçmeyen bir müddet için yenilenebilir. Arama ruhsatı olan bir kimsenin işletme ruhsatı müracaatına hakkı vardır ve işletme ruhsatı alabilir.

• **Bekletme İzni** (Retention permit) (Tatili Faaliyet İzni) Bekletme izni ancak Arama Ruhsatı olan bir kimsenin hakim olan gayri müsait Pazar şartları (fiyat düşüklüğü gibi) nedenler ile işletmeye geçmemesi durumunda başvuru olan bir izindir. Üç yıl için geçerlidir. Ancak iki yılı geçmeyen bir süre için bir defa uzatılabilir. Bekletme İzni olan bir kimsenin beklettiği sahada maden işletme ruhsatı alma hakkı önceliklidir.

• **İşletme Ruhsatı** (Mining Right) İşletme ruhsatları maksimum 30 yıl için verilir. Fakat her defasında 30 yılı geçmemek üzere müteaddit defalar uzatılabilir.

Müracaat Şekli: Her türlü müracaat yani gerek "Keşif İzni", gerek "Arama Ruhsatı", gerekse "Bekletme İzni" veya "İşletme Ruhsatı" için yapılan

müracaatlar harita üzerinde belirlenmiş "blok" lara yapılır. Blok'un anlamı, hazırlanmış bir harita üzerinde koordinatları ile sınırları belirlenmiş arazi parçalarıdır. Parsellerdir. Bu

arazi parçalarını yetkili kurumlar belirlemiştir. Cumhuriyetin tamamen veya kısmen kara sınırları içinde, denizde kara suları içinde veya onun ekonomik zon olan uzantısında, ülke kıta sahanlığında ve buraların deniz dibinde olan yerlerdir.

Müracaatlar arazinin bulunduğu "Bölge Müdürlüğü"ne yapılır. Her safha için belirlenen harcın yatırılması şarttır. Başka hakların olmadığı alanlarda izin veya ruhsat verilir. Bölge Müdürü 14 gün içinde bakanlığa yapılan müracaatı iletmek durumundadır. Bakanlıkta 30 gün içinde ruhsat vermek veya verilmeyecekse nedenlerini bildirmek zorundadır.

Geçiş Uygulamaları: Bazı muafiyetleri olan eskiden alınmış ruhsatların yeni kanuna (MPRDA) adapte olması gerekir. Bütün Arama ruhsatlarının yeni kanuna uyarlanması ve İşletme ruhsatlarının eski kanuna göre olan çevresel yönetim planları ve programları 1 Mayıs 2004 ten önce onaylanmış olup bitirilememişse yeni kanuna göre bitirilmiş sayılır.

Zencilere Ekonomik Hak ve Yetkilerin Verilmesi: (MPRDA) Maden ve Petrol Kaynaklarının Geliştirilmesi hakkındaki kanun G.Afrikanın madencilik endüstrisine siyahların da girmesi için ayrıcalıklar getirmektedir. Siyahlara (historically disadvantaged persons) devlet arama ve işletmeyi yürütmesi için yardım eder.

Bunun için çerçeveyi çizmekte, hedefleri belirlemekte ve insan kaynaklarına, başlamak için zaman cetvelleri vermektedir.

Maden bölgelerinin ve kırsal alanın kalkınması için yerli veya yabancı göçmen işçiler arasında ayrıcalık yaratmadan, barınmak için ev ve yaşam alanları, ihtiyaçlarının sağlanması için organizasyon ve tarihte hep ezilmiş olan zümrelere maden hisselerinden 10 yıl içinde % 26 ya kadar pay ve gelir sağlamak gibi hükümler getirmektedir.

İlaveten İşletme Ruhsatı için müracaatlarda müracaatın dokümanları arasında toplumun gereksinimi olan onaylanmış işçi ve sosyal program ve planlarının olması gerekmektedir.

Çevresel Yönetim: Keşif izni, Arama Ruhsatı ve İşletme ruhsatı istendiğinde ruhsat sahibinin çevre yönetim planı vermesi istenmektedir. İşletme Ruhsatı yapan kimsenin ayrıca (Çevre Etki Değerlendirmesi) kanununa göre ancak çevre ile ilgili plan ve programları onaylandıktan sonra İşletme Ruhsatı geçerlilik kazanmaktadır.

Maden ve Petrol Kaynaklarındaki Devlet Hakkı: 2008 yılında parlamentodan geçen "Güney Afrika Maden ve Petrol Kaynaklarındaki Devlet hakkı Kanunu" 1.Mart.2010 da yürürlüğe girmiştir. Maden şirketlerince (daha önceden önerilmiş olan brüt gelirler üzerinden ödenmesi yerine) kar üzerinden ödenen devlet hakkı kanunu PGM (platin grubu metaller) i de içerir.

Güney Afrika Vergilendirme Konuları: Güney Afrika maden şirketleri diğer şirketler gibi % 28 Kurumlar Vergisine tabidir. Buna ilaveten ikinci bir vergi olarak hissedarlara ödenen temettü payından diğer şirketlerde ödenenden % 10 fazla vergi alınır.

Bu nedenle toplam efektif vergi oranı dağıtılan karın % 36,89 u olmaktadır. Bundan başka bir stopaj veya hissedarlara ödenen temettü ile ilgili vergi yoktur. Kurumlar vergisi

bütün gelirlere uygulanır. Sermaye kazançlarından da % 50 alınır. Sermaye masrafları ve sermaye masrafı indirimleri düşülür.

Vergiden düşülen masraflar arasında Rehabilitasyon masrafları yani fiilen yapılmış rehabilitasyon masrafları ile rehabilitasyonla görevli onaylı kurumlara yapılmış yıllık ödemeler de vardır. Arama ve Hazırlık masrafları ise aşağıdaki şekillerde işlem görür.

- Bütün arama ve hazırlık masrafları üretimin başladığı yıla kadar toplanarak taşınır.
- Bütün bu toplanmış masraflar ve gelecekte yapılacak arama masrafları ya tamamen düşülür yahutta G. Afrika gelir idaresince belirlenmiş taksitler halinde yıldan yıla düşülür.

• Üretimin başlangıç yılında ve sonraki yıllarda toplanmış olan ve daha sonra yapılacak olan kuyu inme - maden teçhizatı, hazırlık masrafları gibi sermaye masrafları da tamamen veya taksitler halinde vergiden düşülür.

Sermaye masraflarındaki (vergilendirilebilen gelirden) herhangi bir fazlalık ilerdeki yıllara taşınarak düşülür.

- İşçiler ve firma mensupları için yapılmış ev, hastane, okul, dükkân, sosyal yapılar ve eklentileri, demiryolu hatları için yapılmış sermaye masrafları 10 yılda eşit taksitlerle düşülür.

Motorlu araçlar (personelin özel kullanımı) için yapılmış sermaye yatırımları 5 yıllık taksitlerle düşülür. Yukarıdaki sözü geçen her yıllık taksit madencinin yıllık vergilendirilebilir limiti ile sınırlıdır.

- Maden hakları ve arazi için yapılmış sermaye yatırımları indirim tabi değildir.

- Sermaye masraflarına daha önceden alınmış herhangi bir yatırım ilk önce indirimetabi tutulur ve vergilendirilebilir geliri aşıyorsa da taksitle değil tamamen

düşülür. Böyle bir uygulama sermaye kazancını arttırmaz.

MADENLERİN YÖNETİMİ

Maden ve Petrol Kaynaklarının Geliştirilmesi Kanunu madenlerin yönetimini "Maden ve Petrol Bakanlığı" na bırakmıştır. Aşağıda tanımlarını vereceğimiz idari birimler madenlerin izin ve ruhsat işlerini, kontrollerini yürütmektedir.

(Board) Maden ve Madencilik Geliştirme Kurulu: Kanunun maddelerinde belirtilmiş kurum ve kuruluşların seçilmiş temsilcilerden oluşur. Zaman zaman bakana madencilik gelişmesi yönünde görüş bildirerek tavsiyelerde bulunur.

Bakan (Maden ve Enerji Bakanı): Madenlerin yönetiminde son söz sahibidir. Ruhsat ve izinlerin verilmesi, devri veya iptali bakanın onayına tabidir.

(DME) Maden ve Enerji Dairesi (Department of Minerals and Energy) Devlet daireleri ile madencilik endüstrisinin münasebetlerini düzenlemek için kurulmuştur.

Genel Müdür (Director – General) Maden ve Enerji Dairesi Genel Müdürü

Bölge Müdürü (Regional Manager) Ülke 10 Maden bölgesine ayrılmıştır. Her bölgede bir bölge müdürlüğü vardır. İlk müracaatlar bu müdürlüklere yapılmaktadır.

Baş Müfettiş (Chief Inspector) 1996 yılında çıkarılmış olan "Maden Sağlık ve Güvenlik Yasası"nın 48 inci bölümü gereği atanmış olan yetkili memur. Bölge Madencilik ve Çevresel Komitesi (Regional Mining Development and Environmental Comitee)

Madencilik projelerinde Çevresel problemlerin çözümü ve rehabilitasyon proje ve programlarının onaylandığı kuruluş.

PENAmaden

www.penamaden.com

Kayaları dize getiren teknolojiler...

- ▶ Havalandırma Fanları ve Aksesuarları
- ▶ Havalandırma Fan Tüp ve Aksesuarları
- ▶ Yeraltı Yükleyici Taşıyıcı Boşaltıcı Makineler (LHD)
- ▶ Maden ve Tünel Islak Şatkirit Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Kamyonları
- ▶ Maden ve Tünel Mikserleri
- ▶ Roadheader Tünel Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Destek Sistemleri
- ▶ Üstten Darbeli Sistemler için Kaya Delici Malzemeler

- ▶ Delik Dibi Sistemler için Kaya Delici Malzemeler
- ▶ Twinheader Kazıcı Ataçmanlar
- ▶ Konveyör Sistemleri
- ▶ Değirmen Bilyaları
- ▶ Jeoteknik Ölçüm ve İzleme Sistemleri

Merkez Ofis

Koza Sokak No: 59 GOP 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 443 00 70 Faks: +90 312 443 00 69

Ankara Servis

İvedik Organize Sanayi Bölgesi 648. Sokak 6 06370 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 394 62 64 Faks: +90 312 394 62 67

İstanbul Ofis

Hekimata caddesi No: 53 Emirgan Sarıyer 34467 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 323 56 90 Faks: +90 212 323 68 57

İstanbul Servis

İSTOÇ 2. Ada 122 İkitelli 34552 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 659 76 20 Faks: +90 212 659 76 30

Bakır Fiyatı, Son 14 Ayın En Düşük Seviyesinde

Bakır gibi alüminyum, çinko ve kurşun da büyümeye yönelik endişelerle değer kaybediyor.

LONDRA- Uluslararası piyasalarda bakır fiyatları son 14 ayın en düşük seviyesine geriledi. Düşüşte Yunanistan'ın borç sorununa ilişkin endişeler ve küresel ekonomide yavaşlama ihtimali etkili oluyor. Londra Metal Borsası'nda bakırın 3 ay vadeli ton fiyatı Temmuz 2010'dan bu yana en düşük seviyesi olan 6800 dolara kadar indi, ilerleyen saatlerde tepki alımlarıyla 7,125 dolar düzeyinde dengelendi. Ay başından bu yana yüzde

23.1 değer kaybeden bakır, yıllık bazda da yüzde 25 aşağıda bulunuyor. Piyasalarda bakır gibi, alüminyum, çinko ve kurşun da son 1 yılın en düşük seviyelerine geriledi. Doların diğer belli başlı döviz cinsleri karşısında değer kaybı, farklı döviz kullanan alıcılar açısından emtia fiyatlarını cazip hale getiriyor ancak üretimde yavaşlama ihtimali yatırımcıları tedbirli davranmaya zorluyor.

Kaynak: www.dunya.com 26.09.2011

Afganistan'dan Zengin Maden Rezervleri Bulundu

Afganistan'da, aralarında lityum ve niyobyum gibi dünya ekonomisinin yeni gözdesi madenler de olmak üzere 1 trilyon dolarlık maden rezervleri bulundu.

Lityum ve niyobyumun yanı sıra zengin demir, bakır, altın, kobalt madenlerinin de bulunduğu Afganistan, dünyanın en büyük madencilik merkezlerinden biri olmaya aday.

Amerikan Merkez Kuvvetleri Komutanı Orgeneral David Petraeus, Afgan Madencilik Bakanı'na dayanarak, bulunan maden zenginliğinin inanılmaz bir potansiyele sahip olduğunu ve işletildiği takdirde maden alanlarının Afgan ekonomisinin bel kemiğini oluşturacağını belirtti. Bu sayede yoksulluk ve savaş içinde kıvranan Afganistan için yeni bir dünyanın kapıları da açılabilir.

Kaynak: www.dunya.com 24.08.2011

Rusya ile İran Arasında Çinko Madeni Anlaşması

Rusya, dünyanın en büyükleri arasında yer alan çinko madeni rezervlerini işletmek için uluslararası yaptırımlarla karşı karşıya olan İranlı bir bankayla anlaşmaya vardı.

Mehdiabad çinko ve kurşun madenlerinin işletilmesiyle ilgili anlaşmaya, Rusya Enerji Bakanı Sergey Shmatko'nun 11 Eylül'de İran'da yaptığı toplantıda varıldığı belirtildi. Devlet şirketi Rusya Teknolojileri ile BM ve ABD yaptırımlarıyla karşı karşıya olan İran'ın Saderat Bankası'nın ortak girişimi olan projenin maliyetinin 1-1,2 milyar dolar olarak tahmin edildiği kaydedildi. Rus

kaynaklar, İran'ın nükleer faaliyetleri nedeniyle BM güvenlik Konseyi'nin 2008'de aldığı yaptırımlar kararında adı geçen Saderat projesine katılması için Tahran'ın ısrar ettiğini söyledi. BM Güvenlik Konseyi'nin 2008'de aldığı kararı Rusya'da onaylamıştı. Mehdiabad'da 394 milyon ton çinko, kurşun ve gümüşün olduğu belirtiliyor.

Kaynak: Reuters 21.09.2011

Madencilikte Dünya Devi BHP Billiton Rekor Karını Açıkladı

Dünyanın en büyük madencilik şirketi BHP Billiton Ltd. Çin'den kaynaklanan talepten dolayı bakır, demir ve kömür fiyatlarının rekor seviyelere yükselmesinin etkisi ile, tüm yıl için rekor kar açıkladı

Melbourne merkezli şirketin net karı, 30 Haziran'da biten bir yıllık dönemde 23.6 milyar dolara çıktı. Geçen yıl aynı dönemde net kar 12.7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmişti. Bloomberg'in anketine katılan 18 analistin tahminlerine göre, şirketin 22.6 milyar dolar kar açıklaması bekleniyordu. BHP Billiton hisse başına 55 sent kar dağıtacağını da açıkladı. BlackRock Inc.'nin 17 milyar dolarlık World Mining Fund adlı fonunu yönetenlerden Catherine Raw, rakamlar açıklanmadan önce yaptığı değerlendirmede, "Demir cevheri ve kömür fiyatları, yılın başlarında gördüğümüz yüksek seviyelerini koruyor ve bu nedenle, madencilik şirketlerinin karlılığı çok güçlü" dedi.

İran İslam Cumhuriyeti Bakır Sanayi Şirketi Genel Müdürü Erdeşir Sad Muhammedi, ülkedeki maden üretiminin %13'ünün bakır sanayisine ait olduğunu belirtti. Her yıl ülkede 36 milyon ton maden çeşidinin çıkartıldığına işaret eden Muhammedi "gelecek iki yıla kadar bu rakam % 25 artacak. Mümkün olan en kısa zamanda Bakır Sanayi Şirketi alanındaki havzalardan yararlanacak" dedi.

İran'daki bakır sanayinin durumuyla ilgili bilgiler ver Muhammedi "2006 yılında İran Bakır Sanayi Şirketi özel sektörün %80'lik katılımıyla özel şirket haline geldi." dedi.

Kaynak: www.ekoayrinti.com 24.09.2011

Kazakistan'da Orta Asya'nın en Büyük Madencilik Fuarı Yapıldı

ALMATI - Orta Asya'nın en büyük madencilik fuarı Kazakistan'ın finans merkezi Almaty şehrinde yapıldı.

Atakent Fuar Merkezi'nde kapılarını açan fuara, bu sene 27 ülkeden 290 firma katıldı. ITECA fuarcılık tarafından organize

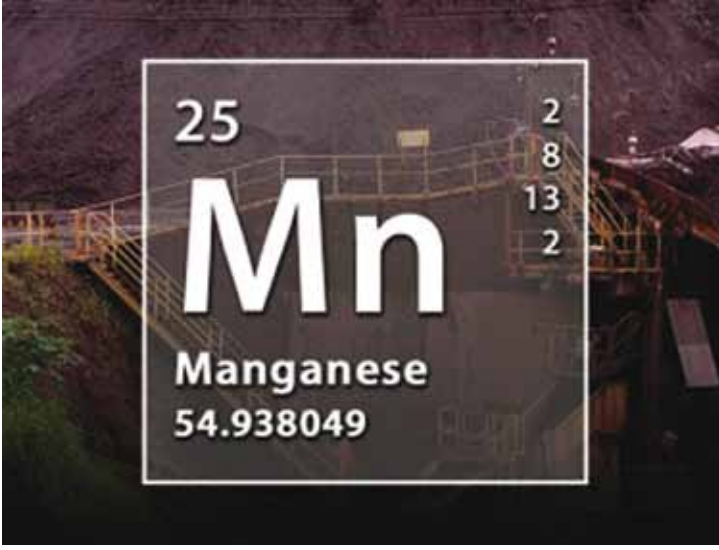
edilen fuara Almanya, İngiltere, Çin ve Türkiye de destek verdi. Fuara; Avustralya, Belarus, Rusya, Belçika, İngiltere, Almanya, Hindistan, İran, İspanya, İtalya, Kazakistan, Kanada, Çin, Kore, Litvanya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Polonya, Rusya, ABD, Türkiye, Ukrayna, Finlandiya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Şili ve İsviçre'den firmalar katıldı. Bu seneki fuara katılım rekor düzeyde olduğunu belirten fuar yetkilileri en çok katılımın 49 firma ile Rusya'dan olduğunu ifade ettiler. Her yıl düzenlenen fuar sektördeki yeni gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmak için büyük bir fırsat olarak değerlendiriliyor.

Kaynak: www.forumaden.com 24.09.2011

Affero Mining, Nkout Projesinde Yüksek Kalite Demir Cevheri Açığa Çıkardı

İngiliz madencilik şirketi Affero Mining'in 29 Eylül'de yaptığı açıklamasında, şirketin %100 sahibi olduğu ve güney Cameroon'da yer alan Nkout demir cevheri projesinde yürüttüğü sondaj çalışmalarında, doğrudan sevkiyat cevheri (DSO) potansiyeline sahip yüksek kalite maden açığa çıkardığı belirtildi. Söz konusu rezerv maden barındıran alana bitişik durumdaki sondaj deliklerinde bulundu. Elde edilen ilk sonuçlara göre maden 51 metrede %63,4 tenörlü, 30 metrede %60,4 tenörlü ve 48 metrede %58,6 tenörlü demir cevheri içeriyor. Affero Mining şimdiye dek toplamda 18.500 metrelik 113 sondaj deliği açtı. Sondaj çalışmalarının artırılması ve iki sondaj kuyusu ile birlikte, kuyu sayısının yediye çıkarılması planlanıyor. Şirketin yöneticisi Luis da Silva, sonuçların cesaret verici olduğunu ve Nkout projesinin DSO potansiyelini geliştirmekte destek vereceğini, ayrıca bu sürecin projenin ilk aşaması olabileceğini belirtti

Kaynak: www.steelorbis.com.tr 29.10.2011

Güney Afrika'nın Yeni Manganez Madeni

Tshipi e Ntle (Tshipi) Şirketinin Güney Afrika'nın Northern Cape şehrindeki manganez madeni Eylül ayında çalışmalarına başlayacak.

Tshipi Genel Müdürü Mokgosi Nkoana; yaptığı açıklamada üretime 2012 yılının ikinci yarısında başlanacağını belirtirken şirketin 22 milyon tonluk dekapaj işlerinin başladığına dikkat çekti. Nkoana sözlerine madenin önümüzdeki 60 yıl için yıllık 2.4 milyon ton manganez cevheri üretmek için tasarlandığını ve işletmenin açık ocak olarak çalıştırılacağını söyleyerek konuşmasına devam etti.

Nkoana cevher ihracatında kullanılacak limanı belirlemek için devlete ait demiryolu grubu ile görüşmelerinin

devam ettiğini söyledi. İçerdeki talep azlığı nedeniyle şirketin, cevherinin büyük çoğunluğunun Çin'e ihraç edilmesine karar verdiklerini anlattı.

Çin, dünya çeliğinin neredeyse %50'sini üreterek son yıllarda önemli bir manganez ithalatçısı haline gelmiştir. Tshipi Başkanı Saki Macozoma Güney Afrika, Singapur ve Çin arasındaki ticari bağları güçlendirmenin projede yer alan tüm paydaşlar için faydalı olacağını belirtti.

Tshipi projesi; çoğunluğu siyahlara ait olsa da, Brian Gilbertson tarafından

yönetilen Avustralya Jüpiter Madencilik ve Singapur- OM Holdings gibi uluslararası hissedarlara sahiptir.

Bu proje sayesinde yaklaşık 2000'den daha fazla kişiye istihdam yaratılacağı tahmin edilmektedir.

Nkoana ayrıca yılda iki milyon ton yüksek tenörlü cevher üretebilmek için oluşturulacak fabrikanın fizibilite çalışmalarının tamamlanmış olduğunu da ekledi.

Kaynak: www.miningweekly.com 05.08.2011

**YERÜSTÜ VE YERALTI KAYNAKLARIMIZLA ZENGİNİZ
BÜYÜK DÜŞÜN TÜRKİYE!**

İşletme Kart ile otomotiv sektöründe +6 taksit fırsatı!

Siz de İşletme Kart'ınızı kullanın, otomotiv sektöründe yapacağınız harcamaları +6 taksitle ödeme fırsatını kaçırmayın.

ISSIZ OTO TAMİR

İŞLETME yaz,
T.C. Kimlik No'nun
4417'ye gönder.

Not: Kampanya 15 Eylül - 15 Ekim tarihleri arasında İşletme Kart ile tek seferde yapılan 0 - 2.500 TL arası harcamalarda geçerlidir. Otomotiv sektöründe (bakım, yedek parça, lastik vb.) işyerlerinin sağladığı taksit sayısı üzerine +6 taksit otomatik olarak sağlanacaktır. Maksimum toplam taksit sayısı 12'dir. Taksit seçeneği sunulmayan harcamalar, otomatik olarak 6 taksite bölünerek ekstreye yansıtılacaktır. DenizBank herhangi bir anda kampanya süresini, şartlarını, içeriğini değiştirebilir, güncellebilir veya kampanyayı sona erdirebilir.

DEXIA

DenizBank

www.denizbank.com | 444 0 804

Türkiye Bir Çekim Merkezi, Ama Yapması Gerekenler Var

Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. İnmet Mining'in yatırımları. Yıllık 1.2 milyon ton maden çıkartma ve işleme hedefiyle hareket ediyor işletme. Ancak bütün bunları yaparken iş ve çevre güvenliğinden taviz vermemek gerektiğinin bilincindedir. O yüzden de en büyük harcamalar bunlara aktarılıyor. Bir de madenin ömrünü uzatmaya. Bakın, Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü Iain Anderson neler anlatıyor...

BARAN KOÇ'UN RÖPORTAJI

BUNLARI BİLİYORMUYDUNUZ?

Bakır rezervi dünyada (metal içerikli) 550,000,000 ton (görünür) ve Türkiye'de (metal içerikli) 1,658,715 ton (görünür) olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca Türkiye'de, tenörü %1'in çok altında olan porfiri ve damar tipi cevherler mevcut olup bugün için ekonomik görülmemesine rağmen bunun metal içeriği 2,065,035 Ton bakırdır.

Iain Anderson

Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü

Yemekhanede oturmuş çalışmanın yükünü atarken bir yandan da gözlerini ekrandan ayırmıyorlar. Ekranda ne mi dönüyor? İş güvenliğine dair kurallar! İnmet Mining'in sahibi Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş.'nin en önemli sac ayaklarından biri güvenlik. Diğer olmazsa olmazlara gelince; çevre güvenliği ve sosyal sorumluluk projeleri. ÇBİ için sosyal sorumluluk bir strateji değil, sadece aldıklarını bir şekilde çevre halkıyla paylaşmak istiyorlar. Bu yüzden de bu desteklerin sürdürülebilir olması önemli. İşte Rize Devlet Hastanesi'ne bir Yeni Doğan Yoğun Bakım Ünitesi oluşturulmalarının altında da bu bilinç yatıyor. Ayder'de bir yürüyüş yolunun oluşturulmasının, Çayeli'nde MOBESSE sisteminin kurulmasının, Madenli bölgesinde su sisteminin

iyileştirilmesinin, çevre halkına verilen meslek edindirme kurslarının da. Bu işlerin arkasındaki isimse, Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü Iain Anderson. Türkiye'de çalışmaya 2001'de şu anda Avusturyalı Normandy Madencilik Şirketi'nin sahibi olduğu Bergama'daki Ovacık Altın Madeni'nde başlamış. Türk eşiyile de o esnada tanışmış. Sonra yolları işi yüzünden Özbekistan ve Gine'ye düşmüş, ancak çocukları doğduğunda yeniden Türkiye'ye dönme şansı yakalamışlar ve İnmet Madencilik Şirketi için Çayeli'nde çalışmaya başlamış Anderson, yakında Türk vatandaşlığına geçecek. Yıllık, 1.2 milyon ton maden çıkartma ve işlemeyi hedefleyen Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBİ) ile ilgili sorularımızı o yanıtlıyor.

Çayeli Bakır A.Ş. 1983'te Türk ve yabancı sermaye ile bir ortaklık olarak kuruldu. Kanada firması olan İnmet Madencilik 2004'te şirketin tek sahibi oldu. İnmet Madencilik neden Türkiye'de bakır üretiminde yer almak istedi?

İnmet'in büyüme stratejisi bakır ve bu ürün için gerekli temel maddelerin üretimine dayanıyor. İnmet, maden yatağımızın yüksek tenörlü bakır ve çinko üretim potansiyelini anladı. Türkiye, dünyanın diğer bölgelerine göre çok güzel bir konumda ve dolayısıyla da müşterilerimizin çoğuna yakın. Burada madencilik sektörünün daha fazla büyüme potansiyeli var.

1994'te üretime geçtiğiniz tarihten bugüne ne kadarlık üretim yaptınız?

1994'te 92.87 tondu üretimimiz, bu rakam 2010'da 1.155 tona çıktı. 1994-2011 arasında 14.9 milyon ton cevher çıkardık, 483 bin ton bakır, 624 bin ton çinko üretildi... Yıllık, 1.2 milyon ton maden çıkartma ve işlemeyi hedefliyoruz.

Bu rakamlar Türkiye ekonomisi için ne ifade ediyor?

2010'da ÇBİ, Türk ekonomisine yaklaşık 136 milyon dolar kattı. Bu sene de benzer bir katkı sağlamayı düşünüyoruz.

Faaliyet metodunuz nedir?

Modern, tamamen mekanize edilmiş bir yer altı madeniyiz. Metodun adı enine uzun delikli stoplama sonrası dolgulama. Her bir stope deliniyor, patlatılıyor ve içerisindeki cevher boşaltılıyor. Faaliyet sonrasında ortaya çıkan açıklık, pasa veya macun dolgu (paste fill) gibi alternatiflerle dolduruluyor. Çıkarılan cevher, otomatik bir asansör kullanılarak dikey şekilde yerüstüne çekiliyor. Sonra da öğütme ve flotasyon konsantratöründe işlenerek bakır ve çinko konsantreleri elde ediliyor ve bunlar Rize Limanı'ndan müşterilerimize gönderiliyor.

Kaç kişiye istihdam sağlıyorsunuz? Bunların kaç mühendis?

465 çalışmamız var, bunların 130'u profesyonel. Çalışanlarımızın yüzde 55'i yakın çevreden geliyor. Bunu, yerel istihdama bağlılığımız ve sağladığımız eğitim programlarıyla başarıyoruz. 30'dan fazla da maden mühendisimiz var. Direkt istihdamın yanı sıra, proje çalışmalarında yer alan yaklaşık 150 müteahhit çalışanı indirekt olarak istihdam ediyor.

Eleman ihtiyacınızı nasıl karşılıyorsunuz? Kalifiye çalışan bulabiliyor musunuz?

Türkiye'de itibarı yüksek üniversiteler bulunuyor. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Hacettepe, İstanbul Teknik ve Karadeniz Teknik gibi prestijli üniversitelerden çok sayıda kalifiye insanı firmamıza çekmeyi başardık.

Bu üniversitelerin çoğuyla madencilik ve mineral işleme projelerinde birlikte çalışmaya devam ediyoruz. Bu güçlü özelliklerimizden biri.

Çalışanlarınızın mesleki ve iş güvenliği eğitimlerini nasıl sağlıyorsunuz?

ÇBİ'de, İş Sağlığı ve Emniyeti, yaptığımız her şeye entegre edilmiştir, ÇBİ'ye gelen tüm ziyaretçilerimiz misafir oldukları sürece onlardan beklentilerimizin ana hatlarıyla verildiği kısa bir emniyet brifingi alır.

Amacımız, çok iyi düzeydeki emniyet kültürümüzü, çalışmaya başlamadan önce tüm çalışanlarımıza ve müteahhitlerimize aktarmak. ÇBI’de, herkesin temel Emniyet ve Çevre programlarımızı kapsayan bir günlük temel giriş eğitimi alma zorunluluğu var. Bu da maden sahamızdaki Kişisel Koruyucu Ekipmanlar ve emniyet kemerlerine mükemmel uyumluluğun sebeplerinden biri. Yüksekte Çalışma, Enerji İzolasyonu ve Kapalı Alana giriş gibi daha riskli işler için, daha spesifik eğitimler sunuyoruz. Madenciler, mekanikler ve elektrikçiler gibi belli meslek grupları için, yasal zorunlulukların çok daha ilerisinde ve üstünde ilave eğitimler veriyoruz ve bu eğitimlerin içinde her zaman emniyet ögesi yer alıyor. ÇBI, çok iyi düzenlenmiş eğitim tesislerine sahip ve eğitimlerin sağlanması için atanmış altı çalışanımız bulunuyor. Ayrıca, çalışmaya başlamadan önce yaptığımız toplantılarımızda ve haftalık emniyet toplantılarımızda da resmi olmayan eğitimlerimiz yer alıyor.

Çalışanlarımızın emniyeti ve refahını güvence altına almanın anahtarının, çalışanlarımızı bilgiyle güçlendirip onları emniyetli çalışma konusunda teşvik etmek olduğuna inanıyoruz. Yönetim ekibimiz bu felsefeye sıkı sıkıya bağlı ve bu, sektördeki diğer şirketlerle karşılaştırıldığında bir yeraltı operasyonu için oldukça düşük olan kaza istatistiklerimizden de anlaşılabilir.

ÇBI Rize’de faaliyet gösteriyor. Coğrafik konumun avantajları neler?

Rize bölgesinde mükemmel yollar bulunuyor, maden işletmemiz liman tesislerine yakın. Elektrik şebeke aracılığıyla tedarik ediliyor ve ayrıca Rize çok sayıda müşterimize yakın konumda.

Rize kesinlikle dünyanın çok güzel bir bölgesi, bu nedenle bu bölgedeki insanların böyle özel bir bölgede bir maden şirketinin varlığı konusunda ilk aşamada şüpheli olmalarını anlayabiliyoruz. Buradaki

güçlü ilişkilerimizden ve ilişkide bulunduğumuz insanların kalitesinden cesaret alıyoruz. Geçen yıllar içerisinde projemiz devlet makamlarının ve halkın yapıcı desteğini aldı.

ÇEVRE GÜVENLİĞİ ŞAKAYA GELMEZ

Madencilik firmaları, çevre kuruluşları tarafından yakın takip altındadır. Siz bu konuya çok itina ediyorsunuz. Atıklarınızı Karadeniz’in oksijensiz kısımlarına döktüğünüzü biliyoruz. Ne tür çalışmalar yapıyor bu konuda?

Bu konudaki kaygıları öncelikle, en yüksek çevre standartlarını karşılamayan, maden kapama ve rehabilitasyon zorunluluklarını yerine getirmeyenler için taşımamızdır. Bazı firmaların geçmişteki performansları sektörümüzün yakın takipte olmasına neden oluyor. Bence Sivil Toplum Örgütleri ve çevre kuruluşları bizleri hesap vermeye zorlamak açısından değerli bir hizmet sunuyor, ancak maalesef bu durum çevresel ve sosyal yükümlülüklerini yerine getirmek ve hatta daha fazlasını yapmak için çaba sarf eden bizler gibi tanınmış firmalar ve çalışanları üzerinde bir etki bıraktı. Güçlü bilimsel ve mühendislik çalışmalarıyla desteklenen ve çevre üzerindeki etkilerini değerlendirmek

için düzenli olarak takip edilen Derin Deniz Atık Depolaması (DSTP) işlemini kullanıyoruz. Proses artıkları, yaklaşık 5 cm et kalınlığındaki HDPE boru hattıyla Karadeniz’in 3000 metre uzağına ve 275 metre derinliğine enjekte ediliyor. Bu işlem belediyelerin sığ derinliklere atık suları gönderdiği klasik yöntemden farklı. Karadeniz’in çok iyi bilinen, eşsiz bir özelliği de yaklaşık 100 metre derinlikten sonra, hidrojen sülfür artarken oksijenin hızla azalması. Ayrıca, 150-175 metre derinlikten sonra deniz suyu oksijen açısından yetersizleşirken, hidrojen sülfür açısından zenginleşir. Karadeniz’deki bu koşullarda denizdeki yaşam en iyi sülfidik bakteriyel olarak tanımlanabilir ve burada herhangi bir makro canlılık mevcut değildir. Bağımsız bir devlet kurumuyla birlikte çevre üzerindeki etkilerini takip ediyoruz ve değerlendirme raporları düzenli olarak ilgili mercilere ulaştırılıyor. Her bir gözlem araştırmasında, kuruma ait gemiyle denizin 7 farklı lokasyonundan ve su kolonunun farklı derinliklerinden toplam 34 su örneklerindeki

parametreler, aynı kurumun ayrıca TÜBİTAK ve İstanbul Üniversitesi laboratuvarlarında analiz ediliyor. Her bir izleme seferinde yaklaşık 800 parametre analiz ediliyor. Bir kısmı faaliyet öncesi durumu gösterecek şekilde Karadeniz İzleme programına 1993’ten beri devam ediyoruz. Elde edilen çok sayıda verinin ışığında çevre üzerinde herhangi bir olumsuz etkinin olmadığını teyit ettik.

Bir diğer periyodik kontrol, deniz altındaki boru hatlarının sabitliğinin teyidi için kullanılan ROV kamera kontrolü. ROV kamera aynı zamanda, atıkların deşarjından sonra Karadeniz’in daha derinliklerine doğru hareket ettiği boşaltım ağızını görmek için de bir fırsat. Bize göre, proses artıklarının söz konusu yöntemlerle bertaraf edilmesi, atık barajı gibi diğer klasik metotlara kıyasla daha düşük riske sahip. Rize çok fazla yağış alıyor ve arazi çok fazla eğimli. Bu nedenle atık barajlarının güvenli bir şekilde dizayn edilip inşa edilmesi ve yönetilmesi oldukça güç ve çevresel risk taşıyor.

bulunan bazı hedefler tespit edildi. Bu cevher arama programını tamamladık ve şu anda o hedeflerden birinin ÇBİ'nin daha fazla ilgisini çekeceği konusunda şüpheliyiz. Madencilik iznimiz dahilinde yeni hedefler geliştirme konusunda ümitli olduğumuzu ve yakın zamanda aramızda başka bir alanda jeo-fiziksel bir araştırmayı tamamladığımızı söyleyebilirim. Arama çalışmaları için ayırdığımız bütçe yaklaşık 1.5 milyon dolar ve bunun büyük kısmı sondaj faaliyetlerine harcanıyor.

DAHA DERİNE İNMELE, FİRMALARI CEZBETMELİYİZ

Önde gelen yer altı madencilik firmalarından biri olarak, bu yolculuğa çıktığınız 1994'ten beri tüm hedeflerinizi gerçekleştirdiniz mi? Uzun süreli hedefler olarak yapılması gerekenler nelerdir?

Türkiye'de bir başka maden geliştirme haricindeki hedeflerimizin çoğunu gerçekleştirdik. Türkiye'nin mineral kaynakları bakımından zengin olduğuna ve henüz işlenmemiş bir potansiyele sahip olduğuna inanıyoruz. Faaliyette bulunan metal madenlerinin çoğu yüzeysel sondajla keşfedilmiş. Firmaların daha derindeki yeraltı kaynaklarını keşfetmelerine imkân tanıyacak çok sayıda sondaj tekniği bulunuyor. Bu kaynakları geliştirecek sermaye ve insan kaynağı özel sektörde mevcut. Bu kaynakları ortaya çıkartıp geliştirecek teknik olanaklarla saygın firmaları cezbetme konusunda daha fazla şey yapılmalı.

ÇBİ, dünyadaki mekanize yer altı ve yer üstü tesislere sahip firmalardan biri. Bu başarının sırrı nedir?

Yanıt basitçe, çalışanlarımız, işyeri kültürümüz, ekipmanlarımız ve sistemlerimiz olarak ifade edilebilir. Türkiye'deki madencilik endüstrisindeki en iyi kişilerin bazıları firmamızda, insanlar ÇBİ'yi Türkiye'deki madencilik endüstrisi için bir üniversite olarak görüyor. Bizimle çalışanların çoğu diğer firmalarda müdür, başmühendis ve amir olarak çalışarak kariyerlerinde yükseldi.

Kimler bu Rize'ye yakın konumdaki müşteriler, üretimin ne kadarı, nerelere ihraç ediliyor?

Üretim yıllarının çoğunda, Çayeli üretiminin yüzde 100'ünü ihraç etti. 2010'da Çayeli 137,400 ton bakır konsantresi ve 105,600 ton çinko konsantresi üretti ve yıllık üretiminin tamamını Finlandiya (%10), İsveç (%13), Norveç (%1), Almanya (%5), Belçika (%8), İspanya (%5), İtalya (%0.2), Hindistan (%10), Bulgaristan (%12) ve Çin'e (%34) ihraç etti.

Böylesi geniş bir ihracat ağı için nasıl bir pazarlama stratejisi uyguluyorsunuz?

Şaşıracaksınız, ama ÇBİ ve Inmet'in

tüm satışları, Ankara'da bulunan pazarlama ekibimiz tarafından yürütülüyor. ÇBİ, üretimimizin yüzde 70'ini uzun dönemli anlaşmalarla dünyanın çeşitli bölgelerindeki son kullanıcılara (İzabe Tesislerine) satıyoruz. Geri kalanı, dünya konsantre pazarında finansal olarak güçlü ve itibara sahip ticari topluluklara satılıyor. Ayrıca satışlarımızı, büyümekte olan Avrupa, Karadeniz ve Uzak Doğu pazarlarıyla çeşitlendiriyoruz.

Madenin ömrünü uzatmak için bazı çalışmalar yapıyorsunuz. Bu çalışmalara ayırdığınız bütçe ne?

2009'da maden yakınındaki bir alanda jeo-fiziksel bir araştırma yaptık. Bu çalışmayla bazıları oldukça derinde

ÇBİ, Sürekli Gelişim kültürüne sahip ve bu, organizasyonumuz içerisindeki tüm seviyelerde kökleşti. Hepimiz sürekli bir şeyler öğreniyoruz ve “Önemli olan emniyeti arttırıp maliyet düşürmek mi yoksa üretimi arttırmak mı?” sorusuna yanıt bulmak için gelişmeye çabalıyoruz.

Madenciler olarak mevcut olan en iyi ekipmanlara sahip olmanın önemini biliyoruz. Emniyetli, güvenilir olmalı ve dizayn edildikleri işi en iyi şekilde yapmalı. Yakın zamanda madenimizdeki sığınma istasyonumuzu en son teknolojiyle yenilemek için 500,000 dolardan fazla harcadık ve yıllık bütçemizin önemli bölümünü, ekipmanlarımızı en son teknolojiyle değiştirerek işimizi kalıcı kılmaya tahsis ediyoruz.

Yer altı ortamında çalışanlar, iletişim kurmanın, insan gücü ve ekipman kaynaklarımızı kontrol etmenin ne kadar zor olduğunu bilir. Sürekli sistemlerimizi geliştiriyoruz. Mesela, yakın zamanda, bir hava trafik kontrol kulesinin madencilikteki dengi olan Maden Kontrol Odası kurduk. Şu anda bir yazılım kullanarak madenin her yerindeki ekipmanların aktivite ve konumlarını kontrol ve takip edebiliyoruz. Bu daha istikrarlı bir üretime öncülük etti. Bu yazılımı dünyada kullanan yaklaşık 35 firmadan biriyiz.

Bu 18 yıllık çalışma hayatınızda karşılaştığınız en büyük zorluk ne oldu?

Madencilik zorlu bir iş alanı ve ÇBİ de bir çok güç dönem geçirdi. Eğitim ve iş sağlığı sistemlerinin oluşturulmadığı ÇBİ'nin ilk dönemlerinde üzümlere söylemeliyim ki iki çalışanımızı ve bir müteahhidimizi üç ayı kazadık kaybettik. Bu kazalar sadece kayıplarımızın aileleri açısından değil, ÇBİ'de çalışan herkes için trajik oldu, bu talihsiz olaylardan aldığımız derslerle bugün sahip olduğumuz yüksek düzeydeki ekipman ve sistemlerimizi geliştirdik.

Günümüzde uygun metal fiyatlarının keyfini çıkardığımız sıklıkla bize hatırlatılıyor ancak 2004'te bakır fiyatları 70 sent civarındaydı ve zarar

ettiği için ÇBİ ciddi bir kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Madencilik, sermayenin yoğun olduğu, riskli bir iş alanı olarak kalmaya devam ediyor ve gelirimiz talebe ve ürettiğimiz mallara piyasanın ne önereceğine bağlı. Metal fiyatlarının şu anki seviyelerde kalacağına bir garantisi yok ve bu zorlukla gelecekte yeniden karşı karşıya kalabiliriz. Son olarak, firmamız için bir diğer zorlu dönem, Artvin bölgesindeki Cerattepe'deki arazimize ait faaliyet ruhsatımızın iptal edilmesi. Ruhsatımız mahkeme tarafından iptal edilmeden önce Inmet bu arazi için yaklaşık 38 milyon dolarlık yatırım yaptı.

Bu miktarda bir yatırım yapan her firma, yatırımın geri dönüşünü bekler. Güçlü bir projemiz olduğuna ve Emniyet, Çevre ve Halkla İlişkiler konusunda Türkiye'deki geçmiş performansımızın madencilik haklarımızı güvence altına almaya yeterli olacağına inandık. Inmet Madencilik Şirketi Türkiye'deki en iyi Kurumsal Sorumluluk programlarından birine sahip ve aynı programı Artvin'de de uygulayacaktık.

Eğer ruhsatımızı geri almak için yaptığımız başvuru mahkemede olumsuz sonuçlanırsa ve arazi ihaleye çıkartılırsa, Artvin'de yaşayanlar için dileğimiz, arazinin sosyal ve çevresel zorunluluklarını karşılayabilecek iyi bir geçmiş performansla sahip bir firmanın araziyi alması.

Türkiye maden pazarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yaşadığınız olumsuzluk dışında sektörün en önemli eksiği, problemi nedir?

Madencilik, faaliyet başladıktan sonra yatırımda geri dönüşü sağlamak için uzun süreçte yüklü miktarların katılımını kapsayan, sermaye ağırlıklı bir aktivite. Diğer ülkelerin aksine madencilik firmalarının Türkiye'de yatırım yapabilmeleri için madencilik ruhsatının kullanım süresinin kesinliği ve izinleri yöneten tutarlı bir rejim aracılığıyla faaliyette bulunabilme yeteneği şart. Eğer belirsizlikler mevcutsa, yatırım taahhüdünü yerine getirmek oldukça güç. Bu bağlamda, hem biz hem de bizden önceki arazi sahipleri tüm yasal gereklilikleri

tamamladığı halde madencilik ruhsatımızın iptal edildiği, Artvin'deki Cerattepe projesinde yaşadığımız deneyim şu anki görüşlerimizi şekillendiriyor. Yani, madencilik ekonominin önemli parçası olması için gereken istikrarlı yatırım ortamını sağlamak adına Türkiye'nin daha yapması gerekenler var.

Peki bu pazarda, maden sendikaları ve derneklerinin durumunu nasıl görüyorsunuz? Türkiye Madenciler Derneği'nden beklentileriniz neler?

Geçmişte, Türkiye'deki çoğu diğer firma gibi ÇBİ de maden derneklerine aktif olarak dâhil olmadı. Bunun bir hata olduğunu düşünüyorum. Madencilik sektörü genelde Türkiye gibi gelişmiş ülkelerde canlı bir endüstri olarak görülebilmesi için gereken teknoloji ve beceriden yoksun bir “üçüncü dünya” endüstrisi olarak görülüyor.

Madencilik teknik olarak karışıktır ve başarılı olabilmesi için çok sayıda farklı meslekten insanın bir araya gelmesini gerektiriyor. Eğer bu bakış açısını değiştireceksek, sanayi olarak en iyi yüzümüzü göstermeliyiz ve bu da, maden derneklerine daha fazla katılım için gerekli sermaye ve teknik tecrübeye sahip tanınmış özel sektör firmalarının katılımını gerektiriyor.

Yaşadığınız olumsuzluktan sonra zor bir karar, ama Inmet, Türkiye'de yeni bir yatırım düşünüyor mu?

Inmet şu anda Cobre Panama adında büyük bir proje üzerinde çalışıyor. Bu, 5 milyar Amerikan Dolarından fazla bir yatırım gerektiren, çok büyük bir bakır madeni olacak. Bu projenin büyüklüğü ve skalası nedeniyle Inmet'in kaynaklarının büyük kısmı şu anda Panama'ya odaklandı. Inmet Türkiye'de başka projeler yapmak istemekle birlikte, Cerattepe'de yaşadığımız deneyim nedeniyle ihtiyatlıyız.

Madencilik imtiyaz süresinin güvence altında olması tüm yatırımcılar için çok önemli bir konu. Bir madenin kurulmasındaki ön maliyetler oldukça fazla ve bu tür yatırımlarda bir geri dönüş beklemek mantıklı.

DÜNYA GELİŞTİKÇE BAKIRA İHTİYAÇ ARTIYOR

Anderson, Türkiye ve dünyadaki artan bakır talebinin farkında. Bakır piyasayı nasıl yorumluyor:

“2008 ekonomik krizinin etkilerini geride bırakırken, bakır metaline talep 2010’da arttı. Global bakır tüketimi 2010’da yüzde 10.4 arttı.

Türkiye’deki tüketim güçlendi. Aslında Türk ekonomisindeki çift haneli büyümeyle Türk bakır pazarı son iki senede yüzde 10’dan daha yüksek oranda büyüyor. Orta ve uzun vadede, bakır fiyatlarını belirleyen temel faktörler 2008 krizinden sonra bile değişmedi ve bakır pazarını dengeleyen kritik bariyerler pazarın geleceğine egemen olmaya devam ediyor.

Tedarik tarafında, bu kritik bariyerlerin bazıları mevcut faaliyetlerin hızla gelişen talebi karşılamadaki yetersizliği; yeni maden geliştirmede yetersizlik,

mevcut cevherlerin kalitelerindeki düşüş ve yeni bakır bölgelerinde artan politik riskler. Bazı tahminlere göre, önümüzdeki 10 senede yıllık ortalama yüzde 2.5 artış gösteren global bakır talebini karşılamak için ek olarak 6 milyon ton bakıra ihtiyaç olacak.

Talep tarafında, Çin ve Hindistan’ın endüstrileşmesiyle Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler gelecek 10 yıl için çok yüksek miktarda bakıra ihtiyaç duyacak.

Şu anda gelişmekte olan ekonomiler 10 yıl önceki yüzde 42’lik oranla karşılaştırıldığında, dünya tüketiminin yüzde 70’ini oluşturuyor.

Devam eden şehirleşme ve endüstrileşmenin bir sonucu olarak yüzde 62’si Çin olmak üzere gelecek 5 yıl için artan bakır ihtiyacının neredeyse tamamının gelişmekte olan ülkelerde yer alacağı bekleniyor.

Uzun süreli ortalama bakır fiyatları, Çin’in yükselen talebinin etkilerinin metal pazarları tarafından tamamen

hissedilmeye başlandığı 2003’e kadar sabit kaldı; sonrasında bakır tedariki Çin’den gelen abartılı taleple baş etmede yetersiz kaldı. Sonuç olarak bakır için pazar dengesi değişti ve ileriye doğru devam eden bir yapısal eksiklik göstermeye başladı.

Aynı şekilde endüstri maliyet eğrisi yüksek sermaye ve faaliyet maliyetlerine bağlı olarak sürekli yukarı doğru bir gidiş gösteriyor.

Türkiye 350,000 ton -bugünkü değeri \$2,8 milyar- bakır ithalatıyla 2010’da rafine ve saf bakır ithalatında en büyük 7. ülke oldu ve bu durum Türkiye’de artan bakır ihtiyacını karşılamak ve artan ithalatı azaltmak için bakır pazarında büyük yatırımlara ihtiyacı açıkça gösteriyor.

Türkiye değer katılmış rafine bakır ithal edip, konsantreleri ihraç ediyor. Türkiye’de rafine bakır tüketimi 2010’da 400 kt üzerine çıktı ve 2011 sonunda 450 kt civarında olması bekleniyor”.

EMET ANILARI

MELİH TURHAN

Maden Yüksek Mühendisi

Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu'nun 2011 Eylül ayı toplantısı Eti Bor İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün daveti üzerine Kütahya Emet'teki ETİ BOR İŞLETMELERİ'nde yapıldı. Bu toplantıya Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri'nin çoğunluğu katıldı. Toplantı gündeminin dışında işletmenin fabrika ve madenlerinin ziyareti de söz konusu olduğu için katılım herkese çekici geldi. İşletme Müdürü Sayın Emin Türk Bey "Borik Asit" tesislerini ve "Esbey'deki açık işletme" maden sahasını gezip görmemizi sağladı. Ne yazık ki bir günlük gezi programı içinde kısıtlı zaman dolayısıyla Hisarcık Madeni'ni ve tesislerini görmek imkânını bulamadık.

Tamamen yerli imkânlarla ve Türk Mühendislerinin becerileri ile gerçekleştirilen bu fabrikalar ve açık işletmedeki düzenli ve planlı çalışmalar göğsümüzü kabarttı. Gurur duyduk.

Bu ziyaret benim de çok ilgimi çekti. Emet kasabası Bor Madenleri sayesinde çok gelişmiş adeta bir şehir olmuş. Daha önce de ilçe idi ama küçük bir kasabaydı.

1964 – 1969 yılları arasında bölgede çalıştığım ve 1967 – 69 yıllarında da aynı madende işletme müdürlüğü yaptığım için gördüğüm değişiklikler çok ilginç oldu. Zihnimde birçok anının canlanmasına vesile oldu. Hele Hisarcık'a giden yol üzerindeki kavşağa yerleştirilmiş olan küçük bir lokomotif zihnimde anılarımı canlandırdı. O yıllarda bu maden özel sektörde Yırcalı Grubuna bağlı "Emet Boraks Ltd." Şirketi tarafından yeraltı yöntemiyle işletiliyordu. Bu lokomotif yeraltı maden işletmesinde çalışan gerçek bir lokomotif. Gerçekten de şehrin gelişmesinde madencilik'in etkisini simgeleyen bir anıt olmuş. Onu burada görünce tanıdım. (Resimdeki lokomotif) Zira 1967 yılında siparişi yapılmış olan bu lokomotifleri teslim almaya İngiltere'ye bir ekiple ben gitmiştim. Ekibimde Maden Teknisyeni İbrahim Çetin ve Mekanik Ustası Halil İbrahim Uçak vardı. Lokomotifleri (iki adet) Leeds'teki fabrikadan, diğer makina ve teçizatı (Basıncılı hava motorları, zincirli konveyörler vd.) İngiltere'nin diğer şehirlerindeki fabrikalardan görerek teslim aldık. Aradan 41-45 yıl geçmiş olduğu için o zamanlar olayların içinde olanlar ve çalışanların pek çoğu artık yaşamıyorlar. Ben ise her halde meslek

yaşamımın sonlarına yaklaşıyorum. Bundan sonraki hizmetim işte böyle Tarih'e not düşmek olacak her halde. Tarih gerçeklere dayandığı takdirde tarihtir.

1950'li yıllarda Türkiye'de bor patlaması yaşanıyor. Her ne kadar 19. Yüzyılda ülkemizde Osmanlı Dönemi'nden beri İngiliz BCL firmasının çalıştırdığı (Balıkesir-Susurluk- Sultançayır Borasit (Pandermit) Madeni işletiliyorsa da, başka bilinen borasit madeni yoktu. Önce 1950 de Balıkesir – Bigadiç bölgesinde Borasit bulunuyor. 1954'te Bursa Mustafakemalpaşa – Kestelek'te bulunuyor. Sonra Kütahya Emet bölgesinde (Hisarcık ve Esbey Madenleri) bulunuyor. Arkasından Eskişehir Seyitgazi bölgesinde bor aramaları hızla devam ediyor.

1960'lı yılların ilk yarısında, ben Kırka Bor Madenleri aramalarında çalışırken Türk Boraks Madencilik A.Ş. (BCL grubunun Türkiye kolu - benim de çalıştığım şirket) Yırcalı Grubuna ait (Emet Boraks Ltd.) şirketinin Kütahya - Emet'teki Kolemanit madeni ile ilgileniyordu. BCL Emet'te üretilen Kolemanitlerden her yıl önemli miktarlarda alım da yapıyordu. Hatta o yıllarda Emet Kolemanit İşletmesi çalışırken rezerv tahkik ve geliştirme sondajlarını ekibimle ben yapmıştım.

Yırcalı Grubu Balıkesir merkezli bir şirketti. Grubun diğer metalik madenleri yanında "Mortaş Madencilik Ltd.; Emet Boraks Ltd. ; Bortaş Şti." gibi borasit madenciliği alanında önemli yerleri olan şirketleri ve madenleri vardı.

Devletleştirme kararlarından önce grubun Bortuzu Madenleri Balıkesir Bigadiç Havzasında "Beğendikler Madeni", Kütahya Emet'teki Kolemanit Madeni, Eskişehir –Kütahya il sınırına yakın Göcenoluk Kolemanit Madeni, Eskişehir – Seyitgazi-Kırka Nahiyesine bağlı Salihye (Salihler) Bor Madeni (arama) gibi madenleri vardı.

Bu bilgileri verdikten sonra Emet Borları'nın bulunuşundan da

kısaca bahsedelim. 1950'li yılların ortalarında (yanılmıyorsam 1956) Emet Bölgesindeki Neojen arazide MTA adına kömür (linyit) sondajları yapılıyor. Alman Jeolog Dr. Gawlick bu sondajları yönetiyor. Bu kömür sondajları esnasında borasit kesildiği her nasılsa başkaları tarafından da duyuluyor.

Bunun üzerine Emet'in kuzey bölgesi Yırcalı Grubu tarafından "Borasit" için kapatılıyor. Güney bölgesi yani "Hisarcık" civarı Devlet tarafından kapatılıyor ve işletmesi "Etibank'a" veriliyor. Etibank bu bölgede "açık işletme" olarak çalışıyor. Yırcalı grubu ise "Emet Boraks Şirketi" adı altında yeraltı yöntemi ile üretim yapan bir Kolemanit İşletmesi kuruyor. İşte yukarıda bahsettiğim rezerv sondajları sırasında Yırcalı Grubu ile Türk Boraks şirketi arasında Emet Madeninin Türk Boraks'a satılması veya işletmenin devredilmesi konusunda temas ve müzakereler oluyor. Sonunda Emet Kolemanit Madeninin Türk Boraks tarafından işletilmesinde taraflar mutabık kalıyorlar. Sırrı Yırcalı Bey Türk Boraks'ın o günkü ifade ile İdare Meclisi Reisi (yani Yönetim Kurulu Başkanı) oluyor. Sırrı Bey'in madencilik konusunda merkezde danışmanı olan Maden Yüksek Mühendisi Galip Özen de Türk Boraks'a geçiyor. Galip Özen

o yıllarda İTÜ Maden Fakültesi'nde "Maden İşletme I" derslerini de öğretim görevlisi olarak vermekte idi. Kendisi benim de hocamdı. Emet'te çalıştığım sürede ona bağlı olarak çalıştım.

Türk Boraks İşletmeyi devralınca, Emet Kolemanit İşletmesinde teknik ekip 1967 yılı başlarında tecdren değıştirilmeye başlandı. Sadi (Onat) Bey (gayri faal) Susurluk Madeni Müdürlüğü'nden geçici olarak Emet İşletmesi'ne atandı. İngiltere'den gelen Maden Mühendisi Mr. Watt yeraltı işletmesinin yeniden planlanması ve mekanize edilmesi için proje hazırladı. Bu projeye göre makinalar sipariş edildi. İşte bu makinaların alımı için beni ekibimle İngiltere'ye gönderdiler. (Şubat 1967) İşletme projesinin uygulanması başladı. Sadi Bey yaşlılığı dolayısıyla ayrıldı.

Arada meslektaşımız Maden Y. Mühendisi Meriç Türkeş devam eden sondaj mühendisliği yanında kısa bir müddet yönetimle de görevlendirildi. Ama Nisan 1967 de İngiltere'den makinalar Atlas Copco'dan da kompresörler geldiğinde genç Maden Y. Mühendisi arkadaşımız Ergin Üçer İşletme Müdürü olarak atandı. Temmuz ayına kadar üç ay geçtiği halde mekanizasyon istenilen randımanla bir türlü çalıştırılmadı.

Emet Bor İşletmelerine ait Espey açık ocağına giderken

Bunun üzerine şirket beni önce “Teknik Müdür” olarak İşletme Müdürüne paralel yetkilerle Emet’e atadı. Bilahare Ergin Üçer’in ayrılması üzerine tüm yetkilerle İşletme Müdürlüğü’ne getirildim.

Bu arada Yırcalı Grubu zamanında da burada çalışmış olan Maden Mühendisi Süleyman Güllü’nün ismini zikretmeliyim. Kendisini Baş Mühendis olarak tekrar işe aldık. İki yıl beraber çok verimli bir şekilde çalıştık.

İşletme metodu yeraltı “Uzun ayak” yöntemi idi. Cevher esas cevherleşme zonu olan 2 – 2.50 m kalınlıkta bir kolemanit zonu. Bundan başka altta 7 – 8 cevherleşme zonu daha vardı. Her bir zonda tespah dizisi gibi 30-40 cm çaplı elips kesitli patates şeklinde Kolemanit nodülleri 2 veya 3 dizi halinde üretilecek cevherli bandı oluşturuyordu. 1970’li yıllarda borların devletleştirilmesi yapıldıktan bir müddet sonra Etibank 1990 yılında yerüstü yöntemi ile bu zonların hepsini birden işletmeye almıştı.

Burada gördüğümüz kadarıyla bu işletme sistemi değişikliği çok faydalı olmuştur. Ama Kırka işletmesinde açık işletme tercihi aynı şekilde faydalı ve randımanlı olmuş mudur? Buna kesin olarak (evet) diyemeyeceğim. Emet’e atanmam 1967 Temmuz ayında çıktı demiştim.

Çalışmaya başlar başlamaz mekanizasyonun randımanlı çalışmamasının nedenlerini araştırıp inceledik ve düzelttik. Nasıl düzelttik? Bunları detaylı olarak anlatmak bu anı yazısının amacını aşar. Onları da ayrı bir yazı konusu yaparız. Ama 12 neden bulduk. Bunların önemlileri şunlardı:

• İngiliz mühendis tarafından hazırlanan proje kömür işletmelerine göre hazırlanmış bir proje idi. (Uzun Ayak sistemi – Ayak nakliyesinde zincirli

Emet Bor İşletmelerine ait Espey açık ocağı

konveyörler seçilmişti.) Burası ise killer içinde oluşmuş Kolemanit madeni idi. İngiliz mühendisin Bor madeni işletmecilik deneyimi yoktu. Kolemanit nodüllerinin içinde bulunduğu kil kömür gibi kayganlığı arttırmıyor. Aksine yapıyordu.

• Zincirli oluklarda tabana yapışan kil bir kaç turdan sonra tabakalar halinde kalınlaşıyor. Zincirler geriliyor. Havalı motorların gücü yetmiyor. Motorlarda buzlanma başlıyor ve sonuçta stop ediyordu.

• Zincirli Konveyör olukları her have değiştirmede düzgün kurulsun bile arında yapılan patlatmalarda bu doğrultu bozuluyordu. Patlatmalar ise üretimde cevheri gevşetmek için gerekliydi.

• Havelerde ayak ilerlemesi esnasında konveyörler düzgün kurulmuyordu. Bunu işçilerin acemiliğine versek te esasında isteksizlik vardı. Zaten mekanizasyonun çalışması halinde işçi alımının azalacağını düşünen sendika yönetimi de mekanizasyonun çalışmasına taraftar değildi.

• Panolar büyük tutulmuştu. (100 x 100 m) Dolayısı ile uzun ayak boyları ve zincirli konveyörler uzun geliyordu. Arından koparılmış olan cevher konveyöre tam yüklendiğinde kilin yarattığı sürtünme dolayısıyla direnç fazla geliyor motorların gücü yetmiyordu.

• Ayaklarda 1 metreye 1 tabancacı planlanmıştı. Bir de pasacılar olunca ayakta işçinin çalışacağı yer kalmıyordu. Sıkışıklık randımanı düşürüyordu.

Başka nedenlerde vardı çalışmanın normal yürümemesinin ardında. Bütün aksayan yönleri düzelttik. Hatta sendikann örtülü direnişini de karşılıklı görüşmelerle ikna ederek öndedik.

Mekanizasyon tam randımanla çalışmaya başladı. Yeraltı randımanı 340 kg/yevmiyeden 1250 kg/yevmiyeye çıktı. Yıllık toplam üretim 70 000 ton (satılabilir % 42 B2O3 lük) cevhere ulaştı.

Kış mevsiminde üretim duruyordu. Yeraltında yalnız tahkimat ve tamir ve bakım ekipleri kalıyordu. Yaz gelince elle ayıklama (triyaj) işçileri de alınıyordu. Bunlar mevsime göre 7-8 ay çalışıyorlardı. Günlük üç ayaktan 400 ton tuvönan cevher üretiliyordu. Lokomotiflerin çektiği vagonlarla, üretilen cevher yeryüzüne çıkarılıyordu.

Bu tuvönan cevher çekiçlerle killeri işçi gücüyle temizlenerek satılabilir hale getiriliyordu.

Şimdiki açık işletmenin önünden geçen kuzey-güney doğrultulu dere cevherleşmeyi ikiye bölüyordu. Batı da kalan kısım” Esbey” Ocakları olarak anılıyordu. Doğuda kalan kısım ise (şimdiki açık işletme) Çalcağıl Köyü’nün altına doğru uzanıyordu ve “Killik” Ocakları olarak adlandırılıyordu. Esbey Ocakları’ndaki bizim çalıştığımız cevherleşme zonu bitmişti ve biz Killik Ocakları’nı geliştirmeye başlamıştık.

Şimdi ise herhalde idari binalar ve fabrikaların buralara kurulmasından dolayı olsa gerek Emet’in kuzeyindeki bütün faaliyete “ESBEY İŞLETMESİ” adı verilmiş.

ATTILA YALÇIN SONDAJ ÇALIŞTAYI

31 EKİM / 1-2 KASIM 2011 İSTANBUL

ÇALIŞTAY PROGRAMI

31 Ekim 2011 Pazartesi

- 08.30 – 10.00 KAYIT
10.00 – 10.30
10.30 – 12.30 Açılış Konuşmaları
Anılarla Attila Yalçın'ın Yaşamı
12.30 – 14.00 Öğle Yemeği
14.00 – 15.30 Çağrılı konuşmacılar (2 sunum)
15.30 – 16.00 Çay-kahve molası
16.00 – 17.30 Çağrılı konuşmacılar (2 sunum)
18.30 – 20.30 Açılış kokteyli (Maslak AVM)

1 Kasım 2011 Salı

- 09.30 – 12.30 Teknik oturum (4 sunum)
12.30 – 14.00 Öğle Yemeği
14.00 – 15.30 Teknik oturum (2 sunum)
15.30 – 16.00 Çay-kahve molası
16.00 – 17.30 Teknik oturum (2 sunum)
17.30 – 18.00 Kapanış oturumu
19.30 – 23.00 Gala Yemeği – İş Koray Katkılarıyla
(İÜ Baltalimanı Sosyal Tesisleri)

2 Kasım 2011 Çarşamba

- 10.30 İstanbul Yeraltı Yapıları Teknik Gezisi
(İstanbul Metrosu tanıtımı)

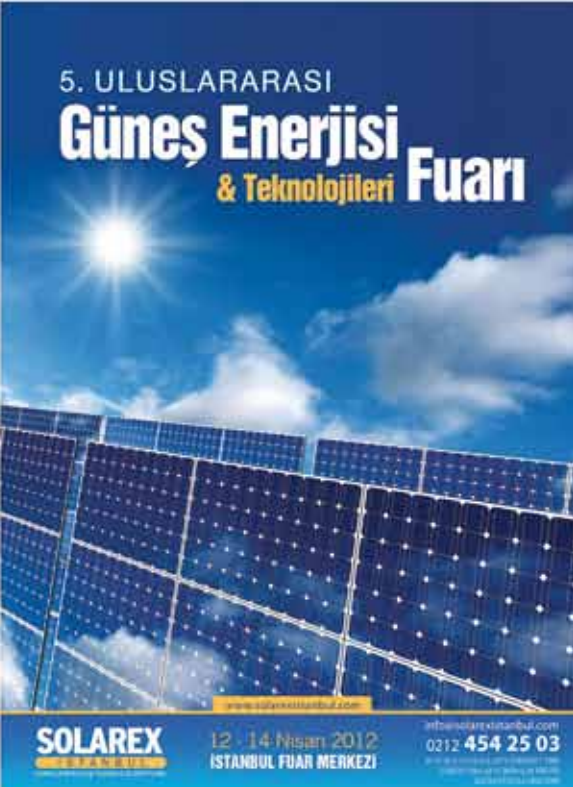
Not:

- 1)Çalıştay'a sponsorluk katkıları Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı Ziraat Bankası: İTÜ Ayazağa Kampüs Şubesi: TR280001001485460166775001 nolu Burs Fonu Hesabına yapılabilecektir. Katkı koyan kurum/kuruluşların reklamları Çalıştay kitabında basılacaktır.
- 2)Çalıştay zorunlu harcamaları dışında kalan gelir Attila Yalçın Burs Fonuna aktarılacaktır.

● DUYURULAR

GÜNEŞ ENERJİSİ FUARI

5. ULUSLARARASI
Güneş Enerjisi
& Teknolojileri Fuarı

SOLAREX
12 - 14 Nisan 2012
İSTANBUL FUAR MERKEZİ

www.gunesteknoloji.com
info@solarexistanbul.com
0212 454 25 03

MADEN İŞLETMELERİNDE İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SEMPOZYUMU 2011

MADEN İŞLETMELERİNDE
İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ
SEMPOZYUMU 2011

24-25 Kasım 2011
ZONGULDAK

ÖNCE İMİNİYEM!

TMMOB MADEN İNJENİRLERİ ODASI
<http://isg.maden.org.tr>

NATUREL STONE 2011

27 - 30 EKİM 2011
8. ULUSLARARASI MERMER, DOĞAL TAŞ
ÜRÜNLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FUARI

27 - 30 OCTOBER 2011
8th INTERNATIONAL MARBLE, NATURAL STONE
PRODUCTS & TECHNOLOGIES FAIR

İSTANBUL natural stone 2011

CNREXPO!
CNREXPO FUARCIK A.Ş.
CNREXPO Yoluyla 391.47 İstanbul /T.C. 0 212 465 74 74 Faks: 0 212 465 74 76 / www.cnreppo.com
CNRE Akademi: İğne Sanayi Cad. 79-73 Çarşıbaşı / Beşiktaş / İstanbul /T.C. 0 212 465 74 74

İMMEC KUTUP OTM

Dergimizin reklam koşulları ve ücretleri konusunda bilgi almak için 0 212 245 15 03 numaralı telefonu arayabilir veya info@turkiyemadencilerdernegi.org.tr adresine mail atabilirsiniz.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Caddesi Tunca Apartmanı No: 233/1-1 Beyoğlu-İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (212) 245 15 03 Faks: +90 (212) 293 83 55
info@turkiyemadencilerdernegi.org.tr • www@turkiyemadencilerdernegi.org.tr

SOMAGRUBU

25 yıllık deneyim, yüksek kapasite,
güncellenen yatırımlar, evrensel standartlar.

**6000 Yetişmiş iř Gücü,
En Yeni Teknoloji İle iř Güvenliği
5.500.000 ton /yıl Yeraltı
Kömür Üretimi.**

**Eczacıbaşı
Esan**

**DOĞADAKİ
DETAYLAR**

www.esan.com.tr

- Feldspat
 - Kuvars
 - Süzölmüş Kil
 - Ukrayna Kili
 - Kaolen
 - Bentonit
 - Halloysit
 - Talk